PAULO COELHO

PAULO COELHO

LA RÂUL PIEDRA AM ŞEZUT ŞI-AM PLÂNS

O, Marie cea zămislită fără de prihană, roagă-te pentru noi, cei care ne îndreptăm către Tine. Amin.

Dar înţelepciunea a fost găsită dreaptă de către toţi fiii ei.

Luca, 7: 35

Pentru I. C. şi S. B., a căror comuniune iubitoare m-a făcut să văd chipul feminin al lui Dumnezeu;

Monica Antunes, tovarăşa mea din primul ceas, care cu dragostea şi entuziasmul ei, incendiază lumea întreagă;

Paulo Rocca, pentru bucuria bătăliilor pe care le-am dat împreună şi pentru demnitatea luptelor pe care le-am purtat între noi;

Matthew Lore, pentru că nu a uitat un citat înţelept din I Ching: „Perseverenţa e favorabilă.”

NOTA AUTORULUI.

Pe când vizita o insulă, un misionar spaniol se întâlni cu trei preoţi azteci.

— Cum vă rugaţi? – întrebă părintele.

— Avem o singură rugăciune – răspunse unul dintre azteci –. Zicem: „Doamne, Tu eşti trei, noi suntem trei. Miluieşte-ne pe noi.”

— Frumoasă rugăciune – zise misionarul –. Dar ea nu este chiar ruga pe care o ascultă Dumnezeu. Am să vă învăţ una mult mai bună.

Părintele îi învăţă o rugăciune catolică şi-şi văzu mai departe de drumul său de evanghelizare. După ani, aflat pe corabia care se întorcea în Spania, îi fu dat să treacă din

nou prin insula aceea. De pe punte, îi zări pe cei trei preoţi pe mal şi le făcu semn cu mâna.

În aceeaşi clipă, cei trei începură să meargă pe apă către el.

— Părinte! Părinte! – strigă unul din ei, apropiindu-se de corabie –. Mai învaţă-ne o dată rugăciunea pe care o ascultă Dumnezeu, fiindcă nu ne-o mai putem aduce aminte!

— Nu contează – zise misionarul, văzând minunea. Şi-i ceru iertare lui Dumnezeu pentru că nu reuşise să priceapă mai devreme că El vorbea toate limbile.

Istoria asta ilustrează foarte bine ceea ce încerc să povestesc în La râul Piedra am şezut şi-am plâns.

Rareori ne dăm seama că suntem împresuraţi de Extraordinar. Miracolele se întâmplă în jurul nostru, semnele lui Dumnezeu ne arată drumul, îngerii insistă să fie auziţi, dar noi, fiindcă suntem învăţaţi că există formule şi reguli pentru a ajunge până la Dumnezeu, nu luăm seama la nimic din toate acestea. Nu pricepem că El se află oriunde îl lăsăm să intre.

Practicile religioase tradiţionale sunt importante: ele ne fac să împărtăşim cu ceilalţi experienţa comunitară de proslăvire şi rugăciune. Dar să nu uităm niciodată că experienţa spirituală e în primul rând o experienţă practică a Iubirii. Şi în Iubire nu există reguli. Putem încerca să ne ţinem de manuale, să ne controlăm inima, să avem o strategie de comportament – dar toate acestea sunt fleacuri. Inima este cea care hotărăşte şi doar ce hotărăşte ea este important.

Noi toţi am avut parte de o asemenea experienţă în viaţă. Noi toţi, la un moment dat, ne-am spus printre lacrimi: „Sufăr din cauza unei iubiri care nu merită.” Suferim deoarece ne imaginăm că dăm mai mult decât primim. Suferim deoarece dragostea noastră nu este recunoscută. Suferim pentru că nu ne putem impune propriile noastre reguli.

Suferim fără rost: pentru că în dragoste se află sămânţa creşterii noastre. Cu cât iubim mai mult, cu atât suntem mai aproape de experienţa spirituală. Adevăraţii iluminaţi, cu sufletele lor incendiate de Iubire, învingeau toate prejudecăţile vremii. Cântau, râdeau, se rugau cu voce tare, dansau, participau la ceea ce Sfântul Pavel numea „nebunia sfântă". Erau veseli – pentru că cine iubeşte învinge lumea, nu-i e teamă că pierde ceva. Adevărata iubire este un act de total abandon.

La nul Piedra am şezut şi-am plâns e o carte despre însemnătatea acestui abandon. Pilar şi tovarăşul ei sunt personaje fictive, dar ei simbolizează numeroasele conflicte ce ne însoţesc în căutarea noastră a unui Dincolo. Mai devreme sau mai târ-ziu, trebuie să ne învingem temerile, de vreme ce drumul spiritual se parcurge prin experienţa zilnică a iubirii.

Călugărul Thomas Merton spunea: „Viaţa spirituală se reduce la dragoste. Nu iubeşti pentru că vrei să faci binele sau să ajuţi şi să aperi pe cineva. Dacă acţionăm aşa, îl vedem pe aproapele ca pe un simplu obiect, iar pe noi ne vedem ca pe nişte persoane generoase şi înţelepte. Asta nu are nimic de a face cu iubirea. A iubi înseamnă a fi în comuniune cu celălalt şi a descoperi în el scânteia lui Dumnezeu."

Fie ca plânsul lui Pilar la râul Piedra să ne călăuzească pe drumul acestei comuniuni.

Legenda povesteşte că tot ce cade în apele acestui râu – frunzele, insectele, penele păsărilor – se preschimbă în pietrele din albia lui. Ah, ce n-aş da să-mi pot smulge inima din piept şi să dau cu ea de-a azvârlita pe firul apei, şi atunci nu m-ar mai încerca nici durere, nici dor, nici amintiri.

La râul Piedra am şezut şi-am plâns. Gerul iernii mă face să-mi simt lacrimile pe obraji, şi ele cad, amestecându-se cu apele îngheţate ce curg prin faţa mea. Undeva râul acesta

se împreună cu altul, apoi cu altul, până când – departe de ochii şi de inima mea – toate apele astea dispar în mare.

Fie ca lacrimile să-mi curgă atât de mult, încât iubitul meu să nu ştie niciodată că într-o zi am plâns de dorul lui. Fie ca lacrimile să-mi curgă atât de mult, încât să pot da uitării râul Piedra, mânăstirea, biserica din Pirinei, ceaţa, potecile pe care le-am bătut împreună.

Voi uita drumurile, munţii şi câmpiile din visele mele – visele care-mi aparţineau şi pe care totuşi nu le cunoşteam.

Îmi amintesc de clipa mea magică, de clipa aceea când un „da” sau un „nu” ne poate schimba viaţa. S-ar părea că a trecut atât de mult timp de atunci şi totuşi e doar o săptămână de când l-am întâlnit din nou pe iubitul meu şi l-am pierdut.

Povestea asta am scris-o la malul râului Piedra. Îmi simţeam mâinile îngheţate, picioarele înţepenite din pricina poziţiei în care stăteam şi clipă de clipă aş fi vrut să mă opresc.

— Caută să trăieşti. Amintirile sunt pentru cei mai bătrâni – spunea el.

Iubirea ne face poate să îmbătrânim înainte de vreme şi ne reîntinereşte când tinereţea s-a dus. Cum să nu-ţi aminteşti însă momentele acelea? Tocmai de-aceea scriam, ca să-mi prefac tristeţea în nostalgie, singurătatea în amintiri. Pentru ca atunci când îmi voi fi terminat de povestit mie însămi povestea asta, să mi-o pot azvârli în Piedra – aşa mi-a spus femeia care mă găzdu-ise. Numai atunci – cum spusese o sfântă – ar putea stinge apele ceea ce a scris focul.

Toate poveştile de dragoste sunt la fel.

Ne petrecusem copilăria şi adolescenţa împreună. Apoi, el a plecat, aşa cum pleacă toţi băieţii din oraşele mici. A spus că avea să cunoască lumea, că visele lui se înfiripau dincolo de câmpiile din Soria.

Câţiva ani n-am mai avut veşti de la el. Din când în când primeam câte o scrisoare, dar nimic mai mult – pentru că el

nu s-a mai întors niciodată în pădurile şi pe străzile copilăriei noastre.

Când mi-am isprăvit studiile, m-am mutat la Zaragoza – şi am descoperit că el avusese dreptate. Soria era un oraş mic şi singurul ei poet faimos spusese că drumul e făcut ca să umbli pe el. M-am înscris la o facultate şi mi-am găsit un iubit. Am început să învăţ ca să obţin o bursă, care nu mai venea. Am muncit ca vânzătoare, mi-am plătit studiile, am fost respinsă la concursul public, m-am despărţit de prietenul meu.

Între timp, scrisorile de la el începuseră să-mi vină mai des – şi mă simţeam invidioasă pe timbrele din atâtea ţări străine. El era prietenul mai în vârstă, care ştia tot, străbătea lumea, prindea aripi – pe când eu mă străduiam să prind rădăcini.

De la o vreme, scrisorile lui începuseră să vorbească despre Dumnezeu şi-mi veneau dintr-un acelaşi loc din Franţa. Într-una din ele, îşi mărturisea dorinţa de a intra într-un seminar şi de a-şi închina viaţa rugăciunii. I-am scris şi eu şi l-am rugat să mai aştepte un pic, să-şi trăiască niţel mai mult libertatea înainte de a se angaja în ceva atât de serios.

Când mi-am recitit scrisoarea, m-am decis să o rup: ce drept aveam eu să vorbesc despre libertate sau angajare? El ştia ce înseamnă lucrurile astea, nu eu.

Într-o bună zi am aflat că ţinea conferinţe. Am rămas surprinsă, fiindcă era prea tânăr ca să poată da lecţii altora. Dar acum două săptămâni mi-a trimis o carte poştală în care-mi spunea că avea să vorbească pentru un mic grup de la Madrid şi mă ruga să particip şi eu.

Am călătorit patru ore, de la Zaragoza la Madrid, deoarece voiam să-l revăd. Voiam să-l aud. Voiam să stau cu el într-un bar, să ne amintim de vremurile când ne ţineam împreună de şotii şi credeam că lumea e prea mare ca să poată fi străbătută.

Sâmbătă, 4 decembrie 1993

Conferinţa se ţinea într-un loc mai oficial decât îmi închipuisem şi era mai multă lume decât mă aşteptam. N-am înţeles cum de era posibil aşa ceva.

„Se vede că a devenit celebru”, m-am gândit. Nu-mi spusese nimic în scrisorile lui. Am vrut să stau de vorbă cu persoanele prezente, să întreb ce făceau acolo, dar n-am avut curaj.

Am rămas surprinsă când l-am văzut intrând. Părea diferit de ştrengarul pe care-l cunoscusem –, dar, evident, în unsprezece ani oamenii se schimbă. Era mai frumos şi ochii îi străluceau.

— Ne restituie ceea ce ne aparţine – zise o femeie de lângă mine.

Fraza suna ciudat.

— Ce ne restituie?

— Ceea ce ne-a fost furat. Religia.

— Nu, nu ne restituie nimic – zise o femeie mai tânără, aşezată la dreapta mea –. Ei nu ne pot restitui ceva ce ne aparţine de mult.

— Şi atunci ce căutaţi aici? – întrebă, iritată, prima femeie.

— Vreau să-l ascult. Vreau să văd cum gândesc, pentru că ne-au ars cândva pe rug şi o mai pot face încă o dată.

— El nu e decât o voce izolată – zise femeia –. Face şi el ce poate.

Tânăra afişă un zâmbet ironic şi puse capăt conversaţiei.

— Pentru un seminarist, e o atitudine curajoasă – continuă femeia, privindu-mă de astă dată pe mine şi căutându-mi sprijinul.

Eu nu înţelegeam nimic, am rămas tăcută şi femeia a renunţat. Tânăra de lângă mine îmi făcu semn cu ochiul – ca şi cum i-aş fi fost aliată.

Eu însă tăceam din alt motiv. Mă gândeam la cele spuse de doamna aceea.

„Seminarist?”

Imposibil. Mi-ar fi spus-o.

Începu să vorbească, dar eu nu mă puteam concentra. „Ar fi trebuit să mă îmbrac mai frumos”, gândeam eu, fără să pricep de ce eram atât de preocupată. Mă observase în rândurile asistenţei, iar eu încercam să-i descifrez gândurile: oare cum arătam? Ce deosebire este între o fată de şaptesprezece şi o femeie de douăzeci şi nouă de ani?

Vocea îi era la fel. Felul de a vorbi însă i se schimbase mult.

Trebuie să riscăm. Vom înţelege pe deplin minunea vieţii doar când vom lăsa să se întâmple imprevizibilul.

În fiecare zi Dumnezeu ne dă – o dată cu soarele – o clipă în care ar fi cu putinţă să schimbăm tot ce ne face nefericiţi. În fiecare zi încercăm să ne prefacem că nu întrevedem momentul acesta, că el nu există, că ziua de azi esta la fel cu cea de ieri şi va fi la fel cu cea de mâine. Dar cine îşi examinează cu atenţie ziua descoperă şi momentul magic. Acesta poate fi ascuns la ceasul în care vârâm cheia în uşă, dimineaţa, în clipa de tăcere de după masa de prânz, într-unul din cele o mie şi unul de lucruri care ni se par aidoma. Acest moment există – un moment în care toată puterea stelelor trece prin noi şi ne îngăduie să facem minuni.

Fericirea e uneori o binecuvântare – dar de obicei e o cucerire. Momentul magic dintr-o zi ne ajută să ne schimbăm, ne face să plecăm în căutarea viselor noastre. Avem să suferim, avem să cunoaştem momente dificile, avem să înfruntăm multe deziluzii – totul însă e trecător şi nu lasă urme. Iar în viitor, vom putea privi înapoi cu mândrie şi credinţă.

Vai de cine se teme să-şi asume riscurile. Acesta poate că nu va avea niciodată parte de decepţii, nu va avea deziluzii şi nici nu va suferi precum aceia care au un vis de urmărit. Dar când va privi în urmă – pentru că totdeauna privim în urmă – îşi va auzi inima spunându-i: „Ce ai făcut cu minunile pe care Dumnezeu le-a semănat în zilele tale? Ce-ai făcut cu talanţii pe careţi i-a încredinţat Stăpânul tău? I-ai îngropat adânc într-o pivniţă pentru că ţi-a fost frica să

nu-i pierzi. Atunci asta ţi-e moştenirea: certitudinea că ţi-ai irosit viaţa.”

Vai de cel căruia îi e dat să audă vorbele astea. Căci atunci va crede în minuni, dar momentele magice din viaţa lui vor fi trecut de mult.

Asistenţa l-a înconjurat de îndată ce a terminat de vorbit. Am aşteptat, întrebându-mă ce impresie îşi va face despre mine după atâţia ani. Mă simţeam parcă un copil – nesigură, încordată, pentru că nu-i cunoşteam pe noii lui prieteni, geloasă, pentru că le acorda mai multă atenţie celorlalţi decât mie.

Şi, în fine, s-a apropiat. S-a înroşit şi, dintr-o dată, n-a mai fost bărbatul care spunea lucruri importante; redevenise ştrengarul care se ascundea cu mine prin schitul de la San Saturio şi vorbea despre visele lui de a străbate lumea – în timp ce părinţii noştri cereau ajutorul poliţiei, crezând că ne înecasem în râu.

— Bună, Pilar – zise el.

L-am sărutat. Aş fi putut să-i spun câteva cuvinte de apreciere. Aş fi putut spune că mă simţeam obosită în mijlocul atâtor oameni. Aş fi putut face vreun comentariu glumeţ despre copilăria noastră şi despre mândria pe care o simţeam văzându-l acolo, admirat de ceilalţi.

Aş fi putut să-i explic că trebuia să alerg ca să prind ultimul autobuz de noapte către Zaragoza.

Aş fi putut. Nu vom ajunge niciodată să înţelegem semnificaţia acestor vorbe. Căci în toate momentele vieţii noastre există lucruri care s-ar fi putut întâmpla, dar până la urmă nu s-au întâmplat. Există clipe magice care trec neobservate şi – brusc – mâna destinului ne schimbă universul.

Aşa ceva s-a întâmplat în clipa aceea. În locul tuturor lucrurilor pe care le-aş fi putut face, am spus câteva cuvinte care, o săptămână mai târziu, m-au adus aici, pe malul acestui râu, şi m-au determinat să scriu rândurile acestea.

— N-am putea să bem o cafea? – am zis eu.

Iar el, întorcându-se către mine, a acceptat mâna pe care i-o întindea destinul.

— Am mare nevoie să stau de vorbă cu tine. Mâi-ne am o conferinţă la Bilbao. Hai, sunt cu maşina.

— Trebuie să mă întorc la Zaragoza – am răspuns eu, fără a şti că era ultima mea şansă.

Dar, într-o fracţiune de secundă, poate fiindcă redevenisem copil, poate fiindcă nu noi suntem cei care ne scriem cele mai bune momente din viaţă, i-am spus:

— E sărbătoarea Neprihănitei Zămisliri. Pot să te însoţesc până la Bilbao şi să mă întorc de acolo acasă.

Întrebarea despre „seminarist” îmi stătea pe vârful limbii.

— Vrei să mă întrebi ceva – zise el, observându-mi expresia.

— Da – am încercat eu să mă prefac –. Înainte de conferinţă, o femeie a spus că îi înapoiezi ceea ce îi aparţinea.

— Nimic important.

— Pentru mine e important. Nu ştiu nimic despre viaţa ta, sunt surprinsă când văd atâta lume aici.

El râse şi se întoarse din nou ca să le dea atenţie şi celorlalţi.

— Stai – am zis eu, prinzându-l de braţ –. Nu mi-ai răspuns la întrebare.

— Nimic prea interesant pentru tine, Pilar.

— Oricum, vreau să ştiu.

Respiră adânc şi mă conduse într-un colţ al încăperii.

— Toate cele trei mari religii monoteiste – iudaismul, catolicismul, islamismul – sunt masculine. Preoţii sunt bărbaţi. Bărbaţii păzesc dogmele şi fac legile.

— Asta a vrut să spună doamna aceea?

El şovăi o clipă. Dar răspunse:

— Că am o viziune diferită despre lucruri. Că eu cred în chipul feminin al lui Dumnezeu.

Am răsuflat uşurată; femeia se înşelase. El nu putea fi seminarist, deoarece seminariştii nu au o viziune diferită

asupra lucrurilor.

— Mi-ai explicat foarte bine – i-am răspuns.

Tânăra care-mi făcuse cu ochiul mă aştepta la uşă.

— Ştiu că aparţinem aceleiaşi tradiţii – zise ea –. Mă cheamă Brida.

— Nu ştiu despre ce vorbeşti – am răspuns eu.

— Ba ştii, nici vorbă – râse ea.

M-a luat de braţ şi am ieşit împreună înainte ca eu să fi apucat a-i da vreo explicaţie. Noaptea era foarte rece şi nu prea ştiam ce să fac până a doua zi de dimineaţă.

— Unde mergem? – am întrebat-o.

— La statuia Zeiţei – a fost răspunsul.

— Trebuie să găsesc un hotel ieftin pentru la noapte.

— Îţi arăt unul după aceea.

Preferam să ne aşezăm într-o cafenea, să mai stăm puţin de vorbă, să aflu tot ce se putea despre el. Dar nu voiam să mai discut cu ea; am lăsat-o să mă conducă pe Paseo de Castellana, profitând ca să mai văd Madridul după atâţia ani. La mijlocul bulevardului, ea se opri şi arătă spre cer.

— Uite-o acolo – zise ea.

Luna plină strălucea printre crengile desfrunzite ale copacilor.

— E frumoasă – am zis.

Ea însă nu mă asculta. Şi-a desfăcut braţele în formă de cruce, cu palmele întoarse în sus, şi a rămas aşa, contemplând luna.

„În ce m-am băgat”, am gândit în sinea mea.

„Am venit să asist la o conferinţă, m-am pomenit pe Paseo de Castellana cu nebuna asta şi mâine mă duc la Bilbao.”

— O, tu, oglindă a Zeiţei Pământului – zise tânăra, ţinându-şi ochii închişi –. Învaţă-ne pe noi puterea noastră şi fă ca bărbaţii să ne înţeleagă. Născându-te, strălucind, murind şi înviind în cer, tu ne-ai arătat ciclul nostru de la sămânţă la fruct.

Tânăra îşi întinse braţele către cer şi rămase o bună bucată de vreme în poziţia asta. Trecătorii priveau şi

râdeau, dar ea nu-şi dădea seama; de ruşine muream însă eu, pentru că stăteam lângă ea.

— Trebuia să fac asta – zise ea, după o plecăciune adâncă în faţa lunii –. Ca să ne apere Zeiţa.

— Ce vrei să spui, în definitiv?

— Exact ce a spus şi prietenul tău, numai că în cuvinte adevărate.

Mi-a părut rău că nu dădusem atenţie conferinţei. Eram incapabilă la drept vorbind să spun despre ce vorbise.

— Noi cunoaştem chipul feminin al lui Dumnezeu – zise tânăra când ne-am reluat plimbarea –. Noi, femeile, cele care o înţelegem şi o iubim pe Marea Mamă. Ne-am plătit ştiinţa cu persecuţiile şi rugurile, dar am supravieţuit. Şi acum îi înţelegem misterele.

Rugurile. Vrăjitoarele.

Am privit-o cu mai multă atenţie pe femeia de lângă mine. Era frumoasă, părul blond îi ajungea până la talie.

— În timp ce bărbaţii plecau la vânătoare, noi rămâneam în peşteri, în pântecele Mamei, îngrijindu-ne copiii – continuă ea –. Acolo am primit toată învăţătura Marii Mame.

Bărbatul trăia în plină mişcare, în timp ce noi rămâneam în pântecele Mamei. Asta ne-a permis să observăm că seminţele se transformau în plante şi le-am spus-o şi bărbaţilor noştri. Noi am făcut prima pâine şi i-am hrănit. Am modelat primul vas pentru ca ei să bea din el. Şi tot noi am înţeles ciclul creaţiei, pentru că trupul nostru repeta ritmul lunii.

Brusc, s-a oprit:

— Uite-o.

Am privit. În mijlocul unei pieţe înconjurate de trafic din toate părţile, se înălţa o fântână. În centrul fântânii, o sculptură reprezenta o femeie într-un car tras de lei.

— Este Piaţa Cibeles – am spus eu, vrând să arăt că cunoşteam Madridul. Mai văzusem statuia aceea în duzini de cărţi poştale ilustrate.

Ea însă nu mă asculta. Era în mijlocul arterei de circulaţie, încercând să se strecoare prin trafic.

— Hai până acolo! – striga ea, făcându-mi semne dintre maşini.

M-am hotărât să ajung până la ea ca să o întreb de adresa unui hotel. Nebunia ei începea să mă obosească şi simţeam nevoia să dorm.

Am ajuns la fântână aproape în acelaşi timp, eu cu inima gata să-mi sară din piept, iar ea cu un surâs pe buze.

— Apa! – zicea ea –. Apa este manifestarea ei!

— Te rog, îmi trebuie adresa unui hotel ieftin.

Ea îşi cufundă mâinile în fântână.

— Fă şi tu la fel – îmi spuse ea –. Atinge apa cu mâinile.

— N-are nici un rost. Dar nu vreu să te deranjez. Mă duc să caut un hotel.

— Doar o clipă.

Fata scoase din geantă un mic fluier şi începu să cânte. Muzica avu parcă un efect hipnotic: zgomotul traficului se îndepărtă şi inima mi se linişti. M-am aşezat pe ghizdul fântânii, ascultând sunetele apei şi ale flautului, cu ochii ţintă la luna plină de deasupra capetelor noastre. Ceva îmi spunea – deşi nu înţelegeam prea bine – că acolo era ceva din natura mea de femeie.

Nu ştiu cât timp a cântat. Când a terminat, s-a întors cu faţa către fântână.

— Cibele – spuse ea –. Una din manifestările Marii Mame. Ea guvernează recoltele, hrăneşte oraşele, îi redă femeii rolul de preoteasă.

— Cine eşti? – am întrebat-o –. De ce mi-ai cerut să te însoţesc?

Ea se întoarse către mine.

— Sunt ce vezi că sunt. Fac parte din religia Terrei.

— Ce vrei de la mine? – am insistat.

— Pot să-ţi citesc în ochi. Pot să-ţi citesc în inimă. Eşti pe punctul de a te îndrăgosti. Şi de a suferi.

— Eu?

— Ştii ce vreau să spun. L-am văzut cum se uita la tine. Te iubeşte.

Femeia aia era nebună.

— De-asta ţi-am cerut să vii cu mine – continuă ea –. Fiindcă el e important. Deşi spune prostii, cel puţin o recunoaşte pe Marea Mamă. Nu-l lăsa să se piardă. Ajută-l.

— Nu ştii ce spui. Ai luat-o razna cu fanteziile dumitale – i-am spus eu, croindu-mi iarăşi drum printre maşini şi jurând să nu mă mai gândesc niciodată la vorbele acelei femei.

Duminică, 5 decembrie 1993

Ne-am oprit ca să luăm o cafea.

— Viaţa te-a învăţat multe lucruri – am spus eu, încercând să leg conversaţia.

— M-a învăţat că putem învăţa, m-a învăţat că ne putem schimba – a răspuns el –. Chiar dacă pare imposibil.

Închidea discuţia. Nici nu prea discutasem de fapt în timpul celor două ore de drum până la barul acela de lângă şosea.

La început, încercasem să evoc amintiri din copilăria noastră, dar el nu manifestase altceva decât un interes politicos. Nici măcar nu mă asculta, îmi punea întrebări despre lucruri pe care i le spusesem deja.

Ceva nu mergea. Poate că timpul şi distanţa îl îndepărtaseră pentru totdeauna de lumea mea. „El vorbeşte despre clipe magice”, am gândit eu. „Ce-i pasă lui de cariera pe care şi-o făcuseră Carmen, Santiago sau Maria?” Universul lui era altul, Soria rămânea doar o amintire îndepărtată – încremenită în timp, cu prietenii din copilărie tot copii, şi cu bătrânii tot vii şi toţi făcând exact ce făceau şi acum douăzeci şi nouă de ani.

Am început să regret drumul cu maşina lui. Când a schimbat iar subiectul, în timp ce ne beam cafeaua, m-am hotărât să nu mai insist.

Ultimele două ore până la Bilbao fuseseră un chin. El se uita înainte, la drum, eu mă uitam pe geam, şi niciunul dintre noi nu putea ascunde indispoziţia care se instalase.

Maşina de închiriat nu avea radio şi, în lipsa lui, nu ne-a rămas decât să ne suportăm tăcerea.

— Să întrebăm unde e autogara – am zis eu, de îndată ce am ieşit de pe autostradă.

— E o linie regulată până la Zaragoza.

Era ora siestei, pe străzi era puţină lume. Am trecut pe lângă un domn, pe lângă o pereche de tineri, dar el n-a oprit ca să se intereseze.

— Ştii unde este? – l-am întrebat după un timp.

— Ce să fie?

Continua să nu asculte ce-i spuneam.

Brusc, am auzit tăcerea. Ce să vorbească el cu o femeie care nu se aventurase niciodată în lumea largă? Ce haz avea să stea alături de o fiinţă căreia îi e frică de necunoscut, care preferă o slujbă sigură şi un mariaj convenţional? Eu – biata de mine – vorbeam despre aceiaşi prieteni din copilărie, despre amintirile prăfuite dintr-o localitate neînsemnată. Era singurul meu subiect.

— Poţi să mă laşi chiar aici – am zis eu când am ajuns într-un loc ce părea a fi centrul oraşului. Încercam să fiu naturală, dar mă simţeam idioată, infantilă şi tristă.

N-a oprit maşina.

— Trebuie să iau autobuzul ca să mă-ntorc la Zaragoza – am insistat.

— N-am fost niciodată aici. Nu ştiu unde îmi e hotelul. Nu ştiu unde se ţine conferinţa. Nu ştiu unde o fi autogara.

— Nu-i nimic, nu-ţi face griji.

A redus viteza, dar a continuat să conducă.

— Mi-ar face plăcere… – zise el.

De două ori n-a reuşit să-şi termine fraza. Îmi închipuiam ce i-ar fi făcut plăcere: să-mi mulţumească pentru companie, să trimită salutări vechilor prieteni şi, în felul acesta, să atenueze senzaţia aceea dezagreabilă.

— Mi-ar face plăcere să mă însoţeşti la conferinţa de astă-seară – spuse el în sfârşit.

Am încremenit. Încerca poate să câştige timp ca să compenseze tăcerea jenantă din timpul călătoriei.

— Mi-ar face mare plăcere să fii cu mine – repetă el.

Poate că sunt o provincială, fără o viaţă plină de evenimente mari pe care să le povestesc, fără strălucirea şi prestanţa femeilor de la oraş. Dar viaţa de provincie, chiar dacă nu te face o femeie elegantă sau de lume, te învaţă cum să asculţi o inimă – şi să-i pricepi instinctele.

Spre surprinderea mea, instinctul îmi spunea că el era sincer.

Am răsuflat uşurată. Evident că n-aveam să rămân la conferinţă, dar cel puţin prietenul meu drag părea să se fi întors, lăsându-mă părtaşă la aventurile lui, împărtăşindu-mi temerile şi biruinţele sale.

— Mulţumesc pentru invitaţie – am răspuns –. Dar n-am bani de hotel şi trebuie să mă întorc la învăţătura mea.

— Am eu ceva bani. Poţi sta cu mine în cameră. Cerem două paturi separate.

Am observat că începuse să transpire, cu tot frigul. Inima mea a început să dea semnale de alarmă pe care nu le puteam identifica. Senzaţia de bucurie de adineauri a fost înlocuită de o imensă confuzie.

A oprit deodată maşina şi m-a privit drept în ochi.

Nimeni nu reuşeşte să mintă, nimeni nu reuşeşte să ascundă ceva când priveşte drept în ochi.

Şi orice femeie cu un minimum de sensibilitate izbuteşte să citească în ochii unui bărbat îndrăgostit. Mi-am adus numaidecât aminte de cuvintele femeii blonde de la fântână.

Nu era posibil. Dar era adevărat.

În viaţa mea nu mă gândisem niciodată, dar niciodată, că, după atâta timp ar mai fi putut ţine minte. Eram copii, trăiam unul lângă altul şi descopeream lumea mână-n mână. Eu l-am iubit – dacă un copil poate înţelege ce înseamnă dragostea. Dar toate astea se întâmplaseră

demult – în altă existenţă, când inocenţa lasă inima deschisă la tot ce e mai bun în viaţă.

Acum eram adulţi şi responsabili. Lucrurile din copilăriei nu erau decât lucruri din copilărie.

M-am întors ca să-l privesc în ochi. Nu-mi venea sau nu reuşeam să cred.

— Mai am doar conferinţa asta şi apoi urmează vacanţa de Neprihănita Zămislire. Trebuie să merg la munte – continuă el –. Trebuie să-ţi arăt ceva.

Bărbatul strălucit, care vorbea de clipele magice, stătea acolo în faţa mea – purtându-se cum nu se poate mai anapoda. Avansa prea repede, era nesigur, făcea propuneri confuze.

Am deschis portiera, am ieşit şi m-am rezemat de maşină. Priveam bulevardul aproape pustiu. Mi-am aprins o ţigară şi-am căutat să nu mă mai gândesc la nimic. Puteam să-mi ascund intenţiile, să mă fac că nu înţeleg – puteam încerca să mă conving că nu era vorba decât de o propunere făcută de un prieten unei prietene din copilărie. Călătorise pesemne prea mult şi începuse să confunde lucrurile.

Pesemne exageram eu însămi.

A coborât din maşină şi a venit lângă mine.

— Mi-ar plăcea să rămâi la conferinţa de astă-seară – spuse el încă o dată –. Dar dacă nu poţi, te înţeleg.

Aşa deci. Lumea făcuse o rotaţie completă şi a-cum se întorcea la locul ei. Nu era nimic din ce credeam – iată că el nu mai insista, era gata să mă lase să plec. Bărbaţii îndrăgostiţi nu se comportă niciodată în felul ăsta.

M-am simţit stupidă şi uşurată în acelaşi timp. Da, mai puteam să rămân, cel puţin încă o zi. Am putea cina împreună şi ne-am ameţi niţel – lucru pe care nu-l făcusem niciodată în copilărie. Era o bună ocazie să uit prostiile la care mă gân-disem cu câteva clipe mai devreme, un bun prilej ca să spargem gheaţa care ne însoţise încă de la Madrid.

O zi n-avea nici o importanţă. Cel puţin voi avea ceva de povestit prietenelor mele.

— Paturi separate – am zis în glumă –. Şi plăteşti tu cina, fiindcă eu tot mai sunt studentă şi la vârsta asta. N-am bani.

Ne-am dus bagajele în camera de la hotel şi am coborât ca să mergem pe jos până la sala unde se ţinea conferinţa. Am ajuns repede şi am intrat într-o cafenea.

— Vreau să-ţi dau ceva – zise el, întinzându-mi un săculeţ roşu.

L-am deschis imediat. Înăuntru, un medalion vechi şi ruginit – cu Maica Domnului a Milostivirilor pe o parte şi Sfânta Inimă a lui Isus pe cealaltă.

— Era al tău – spuse el, văzându-mi figura surprinsă.

Inima mea începu din nou să dea semnale de alarmă.

— Într-o zi – era o toamnă ca acum şi noi să tot fi avut vreo zece ani – şedeam cu tine în piaţa cu stejarul cel mare.

— Urma să-ţi spun un lucru pe care-l repetasem săptămâni de-a rândul. Nici nu începusem bine şi tu mi-ai spus că-ţi pierduseşi medalionul în sihăstria de la San Saturio şi m-ai rugat să mă duc acolo şi să-l caut.

Îmi aminteam. O, Doamne, îmi aminteam.

— L-am găsit. Dar când m-am întors în piaţă, îmi pierise curajul de a-ţi spune ceea ce repetasem – continuă el.

Mi-am făgăduit atunci că-ţi voi înapoia medalionul doar când voi putea să-ţi spun toată propoziţia pe care începusem să o rostesc atunci, acum aproape douăzeci de ani. Mult timp am încercat să uit, dar propoziţia era mereu prezentă. Nu mai pot trăi cu ea.

Îşi puse cafeaua pe masă, îşi aprinse o ţigară şi rămase mult timp cu privirile în tavan. Apoi se întoarse către mine.

— Propoziţia e foarte simplă – zise el.

Te iubesc.

Uneori suntem stăpâniţi de un simţământ de tristeţe pe care nu izbutim să ni-l controlăm, spunea el. Ne dăm seama că momentul magic al zilei a trecut şi noi nu am făcut nimic. Viaţa îşi ascunde atunci magia şi arta.

Trebuie să-l ascultăm pe copilul care am fost cândva şi care încă există în noi. Copilul acesta înţelege momentele magice. Putem să-i înăbuşim plânsul, dar glasul nu i-l putem reduce la tăcere.

Copilul acesta care am fost cândva continuă să fie prezent. Fericiţi fie copiii, căci a lor este Împărăţia Cerurilor.

Dacă nu ne naştem încă o dată, dacă nu reîncepem să privim viaţa cu inocenţa şi entuziasmul copilăriei, nu mai are nici un sens să trăim mai departe.

Există multe feluri de a te sinucide. Cei care încearcă să ucidă trupul încalcă legea lui Dumnezeu. Cei care încearcă să ucidă sufletul încalcă şi ei legea lui Dumnezeu, chiar dacă crima lor sare mai puţin în ochii oamenilor.

Să dăm atenţie celor spuse de copilul pe care îl mai adăpostim în inimă. Să nu ne ruşinăm de el. Să nu-l lăsăm pradă fricii, deoarece copilul acesta e singur şi nu este aproape niciodată auzit.

Trebuie să-i îngăduim ca uneori să ne ţină el hăţurile existenţei. Copilul acesta ştie că fiecare zi e diferită de celelalte.

Să facem astfel încât el să se simtă din nou iubit. Trebuie să-l facem să se simtă bine – chiar dacă ar însemna să acţionăm altfel de cum suntem obişnuiţi, chiar dacă asta ar apărea ca o sminteală în ochii celorlalţi.

Amintiţi-vă că înţelepciunea oamenilor este nebunie în faţa lui Dumnezeu. Dacă-i vom da ascultare copilului pe care-l purtăm în suflet, ochii noştri vor reîncepe să strălucească. Dacă nu vom pierde contactul cu acest copil, nu vom pierde contactul cu viaţa.

Culorile din jurul meu au început să fie mai vii; am simţit că vorbeam mai tare şi făceam mai mult zgomot când îmi puneam paharul la loc pe masă.

Un grup de vreo zece persoane merseseră imediat după conferinţă să cineze. Vorbeam toţi în acelaşi timp şi eu surâdeam – surâdeam pentru că era o noapte deosebită. Prima noapte de mulţi ani pe care nu o planificasem.

Ce bucurie!

Când m-am hotărât să mă duc la Madrid, îmi ţineam sentimentele şi acţiunile sub control. Din-tr-o dată, totul se schimbase. Eram acolo – într-un oraş unde nu mai păşisem niciodată, deşi era situat la mai puţin de trei ore de oraşul meu natal. Şedeam la masa aceea unde cunoşteam o singură persoană – şi toţi vorbeau cu mine ca şi cum m-ar fi cunoscut de mult. Eram uimită şi că puteam să conversez, să beau şi să mă distrez cu ei.

Mă aflam acolo fiindcă – dintr-o dată – viaţa m-a abandonat Vieţii. Nu eram încercată de vinovăţie, teamă sau ruşine. Pe măsură ce stăteam mai mult timp aproape de el – şi-l ascultam vorbind – mă încredinţam că avea dreptate: există momente în care e nevoie să-ţi asumi şi riscuri, să faci paşi nebuneşti.

„Stau zile-n şir în faţa cărţilor şi caietelor, făcând un efort supraomenesc ca să-mi cumpăr propria-mi sclavie”, gândeam eu. „De ce vreau postul acela? Cum oare mă va îmbogăţi el ca fiinţă umană sau ca femeie?”

Nimic. Nu mă născusem ca să-mi petrec restul vieţii în spatele unei mese, ajutându-i pe judecători să-şi rezolve procesele.

„Nu pot gândi astfel despre viaţa mea. Va trebui să mă întorc la ea săptămâna asta.”

Trebuie să fi fost efectul vinului. La urma urmelor, cine nu munceşte nu mănâncă.

„E un vis. O să se termine.”

Cât timp însă pot prelungi visul acesta? Pentru prima dată atunci mi-a încolţit gândul să-l însoţesc în următoarele zile la munte. La urma urmelor, începea o săptămâna de sărbătoare.

— Cine eşti? – m-a întrebat o femeie frumoasă care stătea cu noi la masă.

— O prietenă din copilărie – am răspuns eu.

— Făcea aşa ceva şi pe când era copil? – spuse ea mai departe.

— Ce anume?

Conversaţia de la masă păru să lâncezească şi să se termine.

— Ştii – insistă femeia –. Minunile.

— Ştia şi pe atunci să vorbească bine – am răspuns eu, fără să înţeleg ce voia să spună ea.

Au râs toţi, inclusiv el – şi n-am priceput motivul hohotului lor de râs. Dar vinul mă eliberase, nu trebuia să ţin sub control tot ce se petrecea acolo.

M-am oprit, am privit şi eu în jur, am făcut un comentariu oarecare despre un subiect ce mi-a şi ieşit din minte o clipă mai târziu. Şi m-am gândit iar la zilele de sărbătoare.

Mă simţeam bine acolo, cunoşteam oameni noi. Se discutau lucruri serioase în mijlocul unor comentarii nostime, aveam senzaţia că iau parte la ceea ce se întâmpla în lume. Cel puţin în seara aceea nu mai eram femeia care asistă la viaţă prin intermediul televiziunii sau al ziarelor.

După întoarcerea la Zaragoza, ştiam că o să am multe de povestit. Dacă aş accepta invitaţia pentru zilele Neprihănitei Zămisliri – atunci aş putea petrece un an întreg trăind de pe urma unor amintiri proaspete.

„Avea perfectă dreptate să nu dea atenţie conversaţiei mele despre Soria”, am reflectat eu. Şi mi s-a făcut milă de mine: de ani de zile sertarul memoriei mele păstra aceleaşi şi aceleaşi istorii.

— Mai bea puţin vin – mi-a spus un bărbat cu părul alb, umplându-mi paharul.

L-am băut pe tot. M-am gândit ce puţine lucruri aş avea să le povestesc copiilor şi nepoţilor mei.

— Contez pe tine – zise el, aşa încât să nu poată fi auzit decât de mine –. Mergem în Franţa.

Vinul îmi dădea mai mare libertate să spun ce gândeam.

— Doar dacă lămurim perfect un lucru – am răspuns.

— Care anume?

— Acela despre care ai vorbit înainte de conferinţă. La bar.

— Medalionul?

— Nu – i-am răspuns eu, privind u-l în ochi şi făcând tot posibilul să par gravă –. Ceea ce ai spus atunci.

— Discutăm mai târziu – zise el, schimbând vorba.

Declaraţia de dragoste. Nu avusesem timp să discutăm despre asta, dar ştiam că aş fi putut să-l conving că nu era nimic real.

— Dacă vrei să plec cu tine în călătorie, trebuie să mă asculţi – am spus eu.

— Nu vreau să vorbim aici. Ne distrăm.

— Ai plecat foarte de timpuriu din Soria – am insistat –. Eu sunt doar o legătură cu locul tău de obârşie. Te-am adus aproape de rădăcinile tale şi asta-ţi dă putere să mergi mai departe.

Dar asta e tot. Nu poate fi vorba de nici o dragoste.

M-a ascultat fără a spune nimic. Cineva i-a cerut părerea despre ceva şi nu am reuşit să ne continuăm conversaţia.

„Cel puţin i-am spus limpede ce cred”, mi-am spus eu în sinea mea. O asemenea dragoste nu există decât în basme.

Căci, în viaţa reală, dragostea trebuie să fie posibilă. Chiar dacă nu-şi află o răsplată imediată, dragostea reuşeşte să supravieţuiască doar când există speranţa – oricât ar fi ea de îndepărtată – că o vom cuceri pe fiinţa iubită.

Restul e fantezie.

Ca şi cum mi-ar fi ghicit gândul, el şi-a ridicat paharul ca să ţină un toast:

— Pentru dragoste! – zise el.

Era şi el un pic ameţit. M-am gândit să profit de prilej.

— Pentru cei înţelepţi, capabili să înţeleagă că unele iubiri sunt nebunii ale copilăriei – am zis eu.

— Cine e înţelept este înţelept doar pentru că iubeşte. Şi cine e nebun e nebun deoarece crede că poate înţelege iubirea – a răspuns el.

Ceilalţi din jurul mesei auziseră schimbul de vorbe şi în clipa următoare s-a stârnit o discuţie foarte însufleţită despre iubire. Toţi aveau opinie gata formată, îşi apărau punctele de vedere cu unghiile şi cu dinţii şi a fost nevoie de

multe sticle de vin pentru ca atmosfera să se calmeze. În cele din urmă, cineva a spus că se făcuse târziu şi că patronul restaurantului voia să închidă.

— O să avem cinci zile de sărbătoare – strigă cineva de la altă masă –. Dacă patronul vrea să închidă restaurantul, explicaţia este că voi vorbiţi despre lucruri prea serioase!

Toţi izbucniră în râs, mai puţin el.

— Unde ar trebui să discutăm despre lucruri serioase? îl întrebă pe beţivul de la cealaltă masă.

— La biserică! – zise beţivul. Şi de data asta tot restaurantul izbucni într-un hohot de râs.

El se ridică în picioare. M-am gândit că avea să înceapă o încăierare, pentru că toţi ne întorse-serăm la adolescenţă, când încăierările fac parte integrantă din nopţile de chef – împreună cu săruturile, îmbrăţişările în locuri interzise, muzica asurzitoare şi precipitarea.

Dar n-a făcut altceva decât să mă ia de mână şi să se îndrepte spre uşă.

— E mai bine să plecăm – zise el –. S-a făcut târziu.

Plouă în Bilbao, şi plouă peste lume. Cine iubeşte trebuie să ştie să se piardă şi să se regăsească. El reuşeşte să echilibreze bine aceste două laturi. E vesel, şi cântă, pe când ne întoarcem la hotel.

Doar nebunii-au inventat iubirea.

Deşi mai simt în mine vinul şi culorile vii, mă echilibrez încetul cu încetul. Trebuie neapărat să ţin situaţia sub control, pentru că vreau să călătorim zilele astea.

Va fi uşor să fiu stăpână pe situaţie de vreme ce nu sunt îndrăgostită. Cine e capabil să-şi ţină inima în frâu e capabil să cucerească lumea.

Cu un trombon şi-o poezie inima-ţifie străvezie, zice textul unui cântec.

„Tare mi-ar plăcea să nu-mi controlez inima”, gândesc eu. Dacă mi-aş putea-o abandona fie şi doar la un sfârşit de săptămână, ploaia asta care-mi curge pe faţă ar avea alt înţeles. Dacă ar fi uşor să iubeşti, l-aş strânge în braţe şi

cuvintele cân-tecului ar povesti o întâmplare care ar fi întâmpla-rea noastră. Dacă n-ar mai exista Zaragoza după zilele de sărbătoare, aş vrea ca ameţeala băuturii să nu mai treacă niciodată, atunci aş fi liberă să-l sărut, să-l mângâi, să spun şi să ascult tot ce-şi spun îndrăgostiţii unul altuia.

Dar nu. Nu pot.

Nu vreau.

Hai să zburăm, iubita mea, sună cântecul. Da, să plecăm şi să zburăm. Dar în condiţiile puse de mine.

El încă nu ştie că răspunsul meu la invitaţia lui e „da". Fiindcă acum sunt beată, şi sunt obosită de zilele mele identice una cu cealaltă.

Oboseala va trece însă. Şi eu voi vrea să mă întorc la Zaragoza, oraşul unde m-am hotărât să trăiesc. Mă aşteaptă studiile mele, mă aşteaptă un concurs public. Mă aşteaptă un soţ pe care trebuie să-l găsesc şi nu-mi va fi greu să-l găsesc.

Mă aşteaptă o viaţă liniştită, cu copii şi nepoţi, cu buget echilibrat şi vacanţe anuale. Nu cunosc neliniştile lui, dar le cunosc pe-ale mele. Nu am nevoie de noi nelinişti – îmi ajung cele pe care le am acum.

N-aş putea – niciodată – să mă îndrăgostesc de unul ca el. Îl cunosc prea bine, am trăit prea mult timp împreună, îi ştiu slăbiciunile şi spaimele. Nu îl pot admira cum fac ceilalţi.

Ştiu că dragostea şi barajele sunt totuna: dacă laşi o fisură pe unde să se poată strecura un firicel de apă, în scurt timp acesta va face să se prăbuşească întreaga construcţie – şi vine o clipă când nimeni nu va mai putea stăpâni forţa viiturii.

Dacă zidurile se prăbuşesc, dragostea le ia locul; nu mai contează ce este posibil sau imposibil, nu mai are importanţă nici dacă o mai putem păstra lângă noi pe fiinţa iubită – a iubi înseamnă a pierde controlul.

Nu, nu pot lăsa nici o fisură. Fie ea cât de mică.

— Staţi puţin!

A încetat imediat să mai cânte. Paşii repezi răsunau pe pavajul ud.

— Să mergem – zise el, luându-mă de braţ.

— Aşteptaţi! – striga un bărbat –. Trebuie să vă vorbesc!

El însă mergea tot mai repede.

— Nu e pentru noi – zise el –. Să mergem la hotel. Era totuşi pentru noi: nu mai era nimeni pe strada aceea. Inima îmi bătea cu putere şi efectul băuturii mi-a dispărut brusc. Mi-am adus aminte că Bilbao era în Ţara Bascilor şi că atentatele teroriste erau frecvente. Paşii se apropiară.

— Să mergem – zise el, grăbindu-se şi mai mult.

Era însă prea târziu. Figura unui bărbat, ud din cap până-n picioare, s-a interpus între noi.

— Vă rog, opriţi-vă! – zise bărbatul –. Pentru numele lui Dumnezeu.

Eram înspăimântată, căutam un loc pe unde să fugim, mă uitam să văd dacă nu apare ca prin minune o maşină a poliţiei. Instinctiv m-am agăţat de braţul lui – dar el mă îndepărtă.

— Vă rog! – zise bărbatul –. Am auzit că sunteţi în oraş. Am nevoie de ajutorul dumneavoastră. E vorba de fiul meu!

Bărbatul începu să plângă şi căzu în genunchi pe caldarâm.

— Vă rog! – zicea el –. Vă rog!

El trase adânc aer în piept, îşi plecă fruntea şi închise ochii. Câteva secunde rămase tăcut şi nu se mai auzeau decât zgomotul ploii şi suspinele bărbatului îngenuncheat pe trotuar.

— Du-te la hotel, Pilar – zise el în cele din urmă –. Şi culcă-te. Am să mă-ntorc abia în zori.

Luni, 6 decembrie 1993

Dragostea este plină de capcane. Când se manifestă, îşi arată numai lumina – şi nu îngăduie să i se zărească umbrele produse de lumina ei.

— Priveşte pământul din jurul nostru – zise el –. Să ne întindem pe jos, să simţim bătând inima planetei.

— Stai puţin – am răspuns eu –. Nu pot să-mi murdăresc singura haină pe care mi-am adus-o.

Treceam printre dealuri plantate cu măslini. După ploaia de ieri din Bilbao, soarele de astăzi mă făcea somnoroasă. Nu aveam ochelari de soare – nu adusesem nimica, deoarece urma să mă întorc la Zaragoza în aceeaşi zi. A trebui să dorm într-o cămaşă împrumutată de el şi mi-am cumpărat un tricou de lângă hotel, ca măcar să îl pot spăla pe cel purtat.

— Cred că te-ai săturat să mă vezi cu aceleaşi haine – am zis în glumă, ca să văd dacă un subiect banal mă putea readuce la realitate.

— Sunt fericit că eşti aici.

N-a mai vorbit despre iubire după ce mi-a dat medalionul, dar era bine dispus şi parcă avea iarăşi doisprezece ani. Mergea alături de mine, scăldându-se şi el în limpezimea dimineţii.

— Ce trebuie să faci acolo? – l-am întrebat eu, arătând către crestele Pirineilor, la orizont.

— Dincolo de munţii aceia este Franţa – răspunse el, zâmbind.

— Am făcut şi eu geografie. Vreau doar să ştiu de ce trebuie să mergem acolo.

El nu mai spuse nimica o vreme, ci doar zâmbi.

— Ca să vezi o casă. Cine ştie, te-ar putea interesa.

— Dacă ai de gând să te faci agent imobiliar, las-o baltă. N-am bani.

Îmi era totuna dacă vizitam un sat din Na-varra sau mergeam în Franţa. Ştiu doar că nu voiam să petrec zilele acelea libere la Zaragoza.

„Vezi?”, mi-am auzit creierul spunându-i inimii mele. „Eşti bucuroasă că ai acceptat invitaţia. Te-ai schimbat, încă nu ţi-ai dat seama.”

Nu, nu m-am schimbat deloc. Doar m-am destins niţel.

— Uită-te la pietrele de pe jos.

Sunt rotunde, fără muchii. Par pietricele de prund, ca la mare. Şi totuşi, n-a fost niciodată mare aici, pe câmpiile Navarrei.

— Picioarele ţăranilor, picioarele pelerinilor, picioarele aventurierilor au netezit pietrele astea – spuse el –. S-au schimbat şi ele, şi călătorii.

— Călătoriile te-au învăţat tot ce ştii?

— Nu. Minunile revelaţiei.

N-am înţeles, dar n-am mai stăruit. Mă afundam în soare, în câmp, în munţii din zare.

— Unde mergem acum? – l-am întrebat.

— Nicăieri. Ne bucurăm de dimineaţă, de soare şi de priveliştea minunată. Ne aşteaptă un drum lung cu maşina.

Ezită o clipă şi întrebă:

— Ai păstrat medalionul?

— L-am păstrat – zic eu, începând să păşesc mai repede. Nu vreau să revină la subiectul ăsta – ne-ar putea strica bucuria şi libertatea dimineţii.

Apare un sat. La fel ca şi cetăţile medievale, e aşezat în vârful unui deal şi pot vedea – la distanţă – turla bisericii şi ruinele unui castel.

— Să mergem acolo – îl rog.

Stă pe gânduri, dar până la urmă e de acord. Pe drum e o capelă şi vreau să intru în ea. Nu mai ştiu să mă rog, liniştea din biserici îmi face însă totdeauna bine.

„Nu te simţi vinovată”, îmi zic în sinea mea. „Dacă e îndrăgostit, îl priveşte doar pe el.”

Mă întrebase despre medalion. Înţeleg că spera să revin la conversaţia noastră din cafenea. În acelaşi timp, mi-e teamă să nu-mi fie dat să aud ceva ce nu vreau să aud – din pricina asta nu-i dau curs, nu redeschid subiectul.

Poate că într-adevăr mă iubeşte. Vom reuşi poate să transformăm dragostea asta în altceva, în ceva mai profund.

„Ridicol”, îmi zic în sinea mea. „Nu există nimic mai profund decât dragostea. În basme, prinţesele sărută broaştele râioase şi acestea se prefac în prinţi. În viaţa

reală, prinţesele îi sărută pe prinţi şi aceştia se prefac în broaşte râioase.”

După aproape o jumătate de oră de mers ajungem la capelă. Pe treptele ei şade un bătrân. E primul ins pe care-l vedem de când am plecat la drum – sunt ultimele zile de toamnă şi ogoarele sunt iarăşi lăsate în voia Domnului, care rodni-ceşte pământul cu binecuvântarea sa şi-i îngăduie omului să-şi scoată din ele hrana cu sudoarea frunţii.

— Bună ziua – îi spune el omului.

— Bună ziua.

— Cum se cheamă satul acela?

— San Martin de Unx.

— Unx? – zic eu –. Parcă e nume de gnom!

Bătrânul nu înţelege gluma. Cam dezamăgită, mă îndrept către poarta capelei.

— Nu puteţi intra – spuse bătrânul –. E închisă la amiază. Dacă vreţi, puteţi să vă întoarceţi după patru.

Poarta era deschisă. Zăresc interiorul – nedesluşit, din cauza luminozităţii de afară.

— Doar un minut. Aş vrea să mă rog.

— Îmi pare rău. S-a închis.

El îmi ascultă conversaţia cu bătrânul. Nu spune nimic.

— Bine, să mergem atunci – zic eu –. N-are rost să mai insist.

El continuă să mă privească; privirea îi este goală, distantă.

— Nu vrei să vezi capela? – mă întreabă.

Ştiu că nu-i place atitudinea mea. Mă consideră pesemne slabă, laşă, incapabilă să lupt pentru ceea ce vreau. Fără a fi nevoie de un sărut, prinţesa se preface într-o broască râioasă.

— Aminteşte-ţi cum a fost ieri – zic eu –. Ai pus capăt conversaţiei din bar pentru că nu voiai să discuţi. Acum, când fac şi eu acelaşi lucru, mă cerţi.

Bătrânul, impasibil, asistă la discuţia noastră. Trebuie să fie mulţumit că se întâmplă ceva, în faţa lui – într-un loc

unde toate dimineţile, toate după-amiezele şi toate nopţile sunt identice.

— Poarta bisericii e deschisă – spune el, adresându-i-se bătrânului –, dacă vreţi bani, vă putem da ceva. Dar ea vrea să vadă biserica.

— A trecut ora de vizită.

— Bine atunci. Intrăm totuşi.

Mă ia de braţ şi intră cu mine.

Inima începe să-mi bată. Bătrânul poate deveni agresiv, poate să cheme poliţia, să ne strice călătoria.

— De ce faci asta?

— Pentru că vrei să intri în capelă – sună răspunsul lui.

Eu însă nici nu mai am chef să văd ce e înăuntru; discuţia aceea – şi atitudinea mea – au rupt vraja unei dimineţi aproape perfecte.

Stau cu urechile ciulite la ceea ce se întâmplă afară – îmi închipui la tot pasul că bătrânul se duce să anunţe poliţia din sat şi aceasta vine la faţa locului. Intruşi în capelă. Hoţi. Fac un lucru interzis, încalcă legea. Bătrânul doar spusese că era închisă, că nu erau orele de vizită. E un biet bătrân, incapabil să ne oprească – şi poliţia va fi mai aspră din cauză că nu am arătat respectul cuvenit unui vârstnic.

Rămân înăuntru doar atâta cât trebuie ca să arăt că am vrut să o vizitez. Inima continuă să-mi bată atât de tare, încât mi-e teamă să nu mi-o audă.

— Gata, să plecăm – zic eu după ce apreciez că a trecut timpul necesar ca să rostesc un Ave Maria.

— Nu-ţi fie frică, Pilar. Nu poţi să joci un rol impus.

Nu doream ca problema cu bătrânul să se transforme într-o problemă cu el. Trebuia să rămân calmă.

— Cum adică „să joc un rol impus”? – am făcut eu.

— Unii sunt mereu în conflict cu alţii, în conflict cu ei înşişi. Încep atunci să-şi monteze în cap un soi de piesă de teatru şi scriu scenariul în funcţie de propriile frustrări.

— Ştiu mulţi oameni care fac asta. Înţeleg ce vrei să spui.

— Partea rea e că nu-şi pot reprezenta piesa asta de unii singuri – zice el mai departe. Atunci încep să angajeze alţi actori.

Exact asta a făcut tipul de afară. Voia să se răzbune pentru ceva şi ne-a ales pe noi în acest scop. Dacă i-am fi acceptat interdicţia, acum am fi regretat şi ne-am fi simţit mizerabil. Am fi acceptat să facem parte din viaţa lui meschină şi din frustrările lui.

Agresivitatea acestui domn era vizibilă, a fost uşor să contracarăm rolul impus. Alţii însă ne „angajează” atunci când încep să se comporte ca victime, când se plâng de nedreptăţile vieţii, cerându-ţi să fii de acord cu ei, să le dai sfaturi, să participi.

Mă privi drept în ochi.

— Fii atentă – zise el –. Când intri într-un asemenea joc, ieşi totdeauna pierzător.

Avea dreptate. Totuşi nici aşa nu mă simţeam în largul meu în capelă.

— Gata, mi-am făcut rugăciunea. Putem pleca acum.

Am ieşit. Contrastul dintre întunericul din capelă şi soarele puternic de afară aproape mă orbeşte. Pe măsură ce ochii mi se obişnuiesc cu lumina, observ că bătrânul nu mai e acolo.

— Hai să mâncăm – spuse el, pornind-o în direcţia satului.

Beau două pahare de vin la masa de prânz. În viaţa mea n-am băut atâta. Devin de-a dreptul alcoolică.

„Întrec măsura.”

El stă de vorbă cu chelnerul. Află că în împrejurimi sunt mai multe ruine romane. Încerc să iau parte la conversaţie, dar nu reuşesc să-mi ascund proasta dispoziţie.

Prinţesa a devenit broască râioasă. Şi ce dacă? Cui trebuie să-i dovedesc şi ce anume, de vreme ce nu caut nimic – nici bărbat, nici dragoste?

„Ştiam”, gândesc eu. „Ştiam că are să-mi dea peste cap lumea. Creierul m-a înştiinţat – şi inima n-a vrut să-i urmeze sfatul.”

A trebuit să plătesc scump ca să realizez puţinul pe care-l am. A trebuit să renunţ la atâtea lucruri pe care mi le doream, să întorc spatele atâtor drumuri ce mi se deschideau înaintea ochilor. Mi-am sacrificat visele în numele unui vis mai mare. Pacea sufletească. Nu vreau să renunţ la această pace.

— Eşti încordată – îmi spuse el, întrerupându-şi conversaţia cu chelnerul.

— Da, sunt. Cred că bătrânul s-a dus să cheme poliţia. Cred că târguşorul ăsta e mic şi ei ştiu unde suntem. Cred că încăpăţânarea ta de a lua prânzul aici poate să ne ducă de râpă mica noastră vacanţă.

El îşi învârteşte paharul de apă minerală. Ştie cu siguranţă că nu e nimic din toate astea – că în realitate îmi e ruşine. De ce ne jucăm aşa cu vieţile noastre? De ce vedem firul de praf din ochi şi nu vedem munţii, câmpurile, livezile de măslini?

— Ascultă: n-o să fie nimic din toate astea – zise el –. Bătrânul s-a dus acasă la el şi nici nu-şi mai aminteşte de cele întâmplate. Crede-mă.

„Nu de-asta sunt încordată, e idiot”, gândesc eu.

— Ascultă-ţi mai mult inima – spune el mai departe.

— Tocmai asta e: mi-o ascult – răspund eu –. Şi prefer să plecăm de-aici. Nu-mi place locul ăsta.

— Nu mai bea în timpul zilei. Nu ajută la nimic.

Până atunci, mă controlasem. Acum e mai bine să spun ce am pe suflet.

— Tu crezi că ştii totul – spun eu –. Că te pricepi la momente magice, la copilul lăuntric. Nu ştiu ce faci aici lângă mine.

El râde.

— Te admir – zice el –. Şi admir lupta pe care o dai cu inima ta.

— Ce luptă?

— Nimic – răspunde el.

Ştiu însă ce vrea să spună.

— Nu te amăgi – îi răspund –. Dacă vrei, putem vorbi şi despre asta. Îmi înţelegi greşit sentimentele.

El încetează să-şi tot învârtească paharul şi mă priveşte în faţă:

— Nu mă înşel. Ştiu că tu nu mă iubeşti.

Asta mă derutează şi mai mult.

— Dar voi lupta pentru asta – continuă el –. Sunt în viaţă lucruri pentru care merită să lupţi până la capăt.

Vorbele lui mă lasă fără replică.

— Tu meriţi să lupt – zice el.

Îmi întorc privirea şi mă prefac interesată de decoraţia restaurantului. Mă simţeam broască râioasă şi redevin prinţesă.

„Aş vrea să cred în vorbele tale”, îmi spun, în timp ce mă uit la un tablou cu pescari şi bărci. „Nu o să se schimbe nimic, dar cel puţin n-am să mă mai simt atât de slabă, atât de incapabilă.”

— Scuză-mi agresivitatea – îi spun.

El zâmbeşte. Îl cheamă pe chelner şi achită nota.

Pe drumul de întoarcere sunt şi mai confuză. Poate e soarele de vină – dar nu, e toamnă, şi soarele nu e deloc puternic. Poate bătrânul – dar bătrânul a dispărut din viaţa mea acum câteva ceasuri.

Poate de vină e noutatea. Pantofii noi te strâng. Viaţa e tot aşa: ne ia prin surprindere şi ne obligă să mergem în necunoscut – când nu vrem, când nu avem nevoie.

Încerc să mă concentrez asupra peisajului, dar nu mai izbutesc să văd livezile de măslini, satul de pe deal, capela cu un bătrân la poartă. Nimic din toate astea nu-mi e familiar.

Îmi amintesc beţia de ieri şi cântecul pe care-l cânta el:

Las tardecitas de Buenos Aires tienen este no sé.

¿qué sé yo?

Viste, salí de tu casa, por Arenales…

De ce Buenos Aires, dacă eram în Bilbao? Ce-i cu strada asta, Arenales? Ce voia să spună?

— Ce era cântecul pe care l-ai cântat ieri? – îl întreb.

— Baladă pentru un nebun – spune el –. De ce mă-ntrebi tocmai azi?

— Habar n-am.

Ba da, ştiu de ce. Ştiu că a cântat cântecul ăsta fiindcă este o capcană. M-a făcut să-nvăţ pe de rost cuvintele – şi eu am de învăţat materia pentru examen. Putea să fi cântat un cântec cunoscut, pe care-l să-l mai fi auzit de mii de ori – dar a preferat ceva ce nu mai ascultasem niciodată.

E o capcană. Astfel, când aveam să aud melodia asta la radio sau pe un disc, aveam să-mi aduc aminte de el, de Bilbao, de vremea când toamna vieţii mele s-a transformat din nou în primăvară. Şi aveam să-mi aduc aminte de surescitarea, şi de aventura, şi de copilul care a renăscut Dumnezeu ştie de unde.

El s-a gândit la toate astea. E înţelept, experimentat, trecut prin viaţă, ştie cum să o cucerească pe femeia dorită.

„Îmi pierd minţile”, îmi zic în sinea mea. Ajung să cred că sunt alcoolică fiindcă am băut două zile la rând. Ajung să cred că el ştie toate trucurile. Ajung să cred că mă controlează şi mă conduce cu blândeţea lui.

„Admir lupta pe care o dai cu inima ta”, a spus el în restaurant.

Dar se înşela. Pentru că de mult am luptat cu inima mea şi mi-am învins-o. Nu-mi voi pierde minţile după ceva imposibil.

Îmi cunosc limitele şi capacitatea de a suferi.

— Spune ceva – îl rog, în timp ce ne întoarcem la maşină.

— Ce?

— Orice. Stai de vorbă cu mine.

Începe să-mi povestească ceva despre apariţiile Fecioarei Maria la Fátima. Nu ştiu cum de-a ajuns la subiectul ăsta – dar cu istoria celor trei păstori care stau de vorbă cu Ea reuşesc să-mi potolesc gândurile.

În scurt timp inima mi se linişteşte. Da, îmi cunosc bine limitele şi ştiu cum să mă controlez.

Am ajuns noaptea, pe o ceaţă atât de deasă, că abia ne dădeam seama unde ne aflam. Distingeam doar o mică piaţă, un felinar, câteva case prost luminate de lumina gălbuie şi o fântână.

— Ceaţa! – a exclamat el, surescitat.

N-am înţeles de ce.

— Suntem la Saint-Savin – adăugă el.

Numele nu-mi spunea nimic. Eram însă în Franţa, şi faptul acesta mă surprindea plăcut.

— De ce aici?

— Din cauza casei pe care vreau să ţi-o vând – răspunse el, râzând –. Pe lângă asta, fiindcă am promis că mă voi întoarce de ziua Neprihănitei Zămisliri.

— Aici?

— Pe-aproape.

A oprit maşina. Când am coborât, m-a luat de mână şi am început să mergem prin ceaţă.

— Locul acesta a ajuns să facă parte din viaţa mea pe neaşteptate – zise el.

„Şi tu, deci”, mi-am spus.

— Aici, într-o bună zi, am crezut că-mi pierdusem drumul. N-a fost însă aşa: la drept vorbind mi-l regăsisem.

— Vorbeşti enigmatic – i-am spus.

— Aici am înţeles cât de mult îmi lipseai în viaţă.

Am privit în altă parte. Nu puteam înţelege de ce.

— Ce-are de-a face asta cu drumul tău?

— Hai să găsim o cameră, fiindcă singurele două hoteluri din târguşorul ăsta sunt deschise doar vara. Apoi vom cina într-un restaurant bun – fără tensiuni, fără teamă de poliţie, fără a trebui să ne întoarcem în grabă la maşină.

Şi când vinul ne va dezlega limba, vom sta de vorbă pe îndelete.

Am râs amândoi. Mă şi simţeam mai relaxată. Pe drum, trecusem în revistă nebuniile la care mă gândisem. În timp ce traversam lanţul muntos ce separă Franţa de Spania, l-

am rugat pe Dumnezeu să-mi purifice sufletul de încordare şi frică.

Mă săturasem să mai fac pe copilul aşa cum făceau multe dintre prietenele mele – cărora le era frică de iubirea imposibilă, fără a şti la drept vorbind ce este „iubirea imposibilă”. Dacă aş fi continuat aşa, aveam să ratez tot binele pe care mi-l puteau oferi cele câteva zile.

„Atenţie”, mi-am spus în gând. „Atenţie la fisura din baraj. Dacă apare, nimic de pe lume nu o va mai putea astupa.”

— Fecioara să ne ocrotească de-acum înainte – zise el.

N-am răspuns.

— De ce n-ai spus „amin”? – m-a întrebat el.

— Fiindcă nu cred că are vreo importanţă. A fost o vreme când religia făcea parte din viaţa mea, dar vremea asta a trecut.

El s-a întors din drum şi ne-am îndreptat din nou către maşină.

— Încă mă mai rog – am continuat eu –. Am făcut-o în timp ce treceam Pirineii. Dar e ceva automat şi nu prea mai cred în asta.

— De ce?

— Fiindcă am suferit şi Dumnezeu nu m-a ascultat. Fiindcă de multe ori în viaţă am încercat să iubesc din toată inima, dar dragostea mi s-a terminat călcată în picioare, trădată. Dacă Dumnezeu este iubire, trebuie să aibă mai multă grijă de sentimentele mele.

— Dumnezeu este iubire. Dar cel mai bine o înţelege Fecioara.

Am izbucnit în râs. Privindu-l din nou, am văzut că era serios – nu fusese o glumă.

— Fecioara înţelege taina abandonului total – continuă el –. Şi, întrucât a iubit şi a suferit, ne-a eliberat de durere. La fel cum Isus ne-a eliberat de păcat.

— Isus era fiul lui Dumnezeu. Fecioara n-a fost decât o femeie căreia i s-a dat harul să-l primească în pântece – i-am răspuns. Voiam să-mi compensez râsul nelalocul lui,

voiam să ştie că-i respectam credinţa. Dar credinţa şi dragostea nu se discută, cu atât mai puţin într-o mică aşezare atât de frumoasă ca asta.

Deschise portiera maşinii şi luă cele două genţi. Când am încercat să-mi iau bagajul din mâna lui, el a zâmbit.

— Lasă-mă pe mine să-ţi duc geanta.

„Nimeni nu s-a mai purtat de mult aşa cu mine”, am gândit în sinea mea.

Am bătut la prima uşă; femeia ne-a spus că nu închiriază camere. La a doua uşă n-a răspuns nimeni. La a treia, un bătrânel amabil ne-a primit bine – dar când am vizitat camera, am văzut că nu era decât un pat de două persoane. Am refuzat.

— Poate ar fi mai bine să mergem într-un oraş mai mare – am sugerat eu, când am plecat de-a-colo.

— O să găsim o cameră – mi-a răspuns el –. Cunoşti exerciţiul Celuilalt? Face parte dintr-o istorie scrisă acum o sută de ani, al cărei autor…

— Lasă autorul şi povesteşte-mi istoria – îl rog eu, în timp ce mergem prin singura piaţă din Saint-Savin.

— Un om se întâlneşte cu un vechi prieten – care tot încercase să facă ceva în viaţă, fără nici un rezultat. „Va trebui să-i dau ceva bani”, îşi spune el. În acea noapte, descoperă însă că vechiul lui prieten se îmbogăţise şi căuta să-şi plătească datoriile pe care le făcuse de-a lungul anilor.

Se duc la un bar pe care obişnuiau să-l frecventeze odinioară şi el dă de băut la toată lumea. Când îl întreabă cum se explică succesul lui, el le răspunde că, până cu câteva zile în urmă, trăise în pielea Celuilalt.

— Ce este Celălalt? – îl întreabă ei.

— Celălalt este acela care m-a învăţat cum să fiu, dar nu cum sunt eu. Celălalt crede că obligaţia omului este să-şi petreacă toată viaţa cu gândul de-a strânge cât mai mulţi bani, ca să nu moară de foame la bă-trâneţe. Şi-atât de mult gândeşte şi-atâtea planuri îşi face omul, încât descoperă că

este viu abia când zilele lui pe pământul acesta aproape i se isprăvesc. Adică atunci când e prea târziu.

— Şi tu, tu cine eşti?

— Eu sunt ceea ce ar trebui să fie oricare dintre noi, dacă şi-ar asculta inima. Adică cineva care se lasă vrăjit de misterele vieţii, care este deschis faţă de miracole, care simte bucurie şi entuziasm pentru ceea ce face. Numai că Celălalt, temându-se să nu se păcălească, nu mă lăsa să acţionez.

— Dar există şi suferinţa – spun unii dintre cei din bar.

— Există înfrângeri. Nimeni însă nu e scutit de ele. Tocmai de aceea, e mai bine să pierzi unele bătălii în lupta pentru visele tale decât să fii înfrânt fără a şti nici măcar pentru ce lupţi.

— Asta-i tot? – îl întreabă cei din bar.

— Da. Când am descoperit asta, m-am decis să fiu ceea ce dorisem cu adevărat dintotdeauna. Celălalt a rămas acolo, în odaia mea, privindu-mă, dar nu l-am mai lăsat niciodată să intre în mine – deşi uneori a încercat să mă mai sperie, avertizându-mă asupra riscurilor de a nu mă mai gândi la viitor.

Din clipa în care l-am alungat pe Celălalt din viaţa mea, energia divină a început să facă minuni.

„Cred că el însuşi a născocit povestea asta. O fi ea frumoasă, dar nu este adevărată”, m-am gândit eu, în vreme ce continuam să căutăm o gazdă. Saint-Savin nu avea decât treizeci de case, aşa că, în scurt timp, a trebuit să facem ceea ce propusesem eu – să mergem într-o localitate mai mare.

Deşi era entuziast, deşi îl îndepărtase de mult pe Celălalt din viaţa lui, locuitorii din Saint-Savin nu ştiau că visul lui era să doarmă acolo noaptea aceea şi nu-i erau de nici un ajutor. Înţelesesem însă, în timp ce-mi povestea istoria aceea, că ea mi se potrivea mai degrabă mie; temerile, nesiguranţa, refuzul de a mă lăsa cucerită de miraculos –

pentru că mâine totul ar fi putut lua sfârşit, urmând apoi suferinţa.

Zeii dau cu zarurile şi nu ne întreabă dacă vrem să luăm parte la joc. Nu vor să ştie dacă ai părăsit un bărbat, o casă, o profesie, un vis. Zeii nu sunt preocupaţi să ai o viaţă în care fiecare lucru să fie la locul lui, în care fiecare dorinţă să poată fi realizată prin muncă şi stăruinţă. Zeii nu ţin seama de planurile şi de speranţele noastre; undeva în univers, ei joacă zaruri – şi se poate întâmpla ca tu să fii alesul. Din acel moment, câştigul şi pierderea e o chestiune de şansă.

Zeii joacă zaruri şi eliberează Dragostea din cuşca ei. Această forţă care poate crea sau poate distruge – după direcţia în care bătea vântul în clipa când a ieşit din închisoare.

Deocamdată forţa aceasta bătea în favoarea lui. Vânturile sunt însă la fel de capricioase ca şi zeii – şi, în adâncul meu, începeam să simt câte o rafală.

Ca şi cum soarta ar fi vrut să-mi arate că povestea cu Celălalt este adevărată – şi că universul conspiră totdeauna în favoarea visătorilor –, am găsit o casă unde să fim găzduiţi şi care avea o cameră cu două paturi separate. Prima mea grijă a fost să fac o baie, să-mi spăl hainele şi să-mi pun tricoul pe care mi-l cumpărasem. M-am simţit împrospătată – şi asta m-a făcut mai sigură pe mine.

„Cine ştie dacă Celeilalte nu-i place tricoul meu nou”, am râs în sinea mea.

După ce am cinat cu stăpânii casei – restaurantele erau şi ele închise toamna şi iarna –, el a cerut o sticlă de vin, făgăduind să mai cumpere încă una a doua zi.

Ne-am pus canadienele, am împrumutat două pahare şi am ieşit.

— Hai să şedem pe marginea fântânii – am zis eu.

Ne-am aşezat acolo, sorbind din vin ca să alungăm frigul şi tensiunea.

— S-ar zice că Celălalt s-a reîntrupat în tine – am glumit eu –. Eşti într-o dispoziţie mai proastă.

El râse.

— Ţi-am spus că o să găsim o cameră şi am găsit. Universul ne ajută întotdeauna să luptăm pentru visele noastre, oricât ar părea ele de nebuneşti, pentru că sunt visele noastre şi doar noi ştim cu ce preţ le visăm.

Ceaţa, gălbuie la lumina felinarului stradal, nu ne lăsa să ajungem cu privirea de cealaltă latură a pieţei.

Am respirat adânc. Subiectul nu mai putea fi amânat.

— Rămâne să vorbim despre dragoste – am mai spus eu –. Nu mai puteam evita. Ştii cum au trecut pentru mine zilele astea.

Dacă ar fi fost după mine, subiectul ăsta nici nu s-ar fi ivit. Dar, o dată ce-a apărut, nu mai pot să mi-l scot din minte.

— E periculos să iubeşti.

— Ştiu că-i aşa – am răspuns –. Am mai iubit înainte. Iubirea e ca un drog. La început ai senzaţia de euforie, de abandon total. Apoi, a doua zi, vrei mai mult. Încă nu e un viciu, dar îţi place senzaţia şi îţi închipui că o poţi ţine sub control. Te gândeşti la fiinţa iubită vreme de două minute şi uiţi de ea timp de trei ore.

În scurt timp însă te obişnuieşti cu acea persoană şi începi să fii complet dependent de ea. Acum te gândeşti la ea trei ore şi-o uiţi două minute. Dacă ea nu e lângă tine, încerci aceleaşi senzaţii ca şi drogaţii când nu-şi obţin drogul. În acest moment, aşa cum drogaţii fură şi se înjosesc ca să facă rost de ceea ce le trebuie, şi tu eşti dispus să faci orice pentru dragoste.

— Ce comparaţie oribilă – zise el.

Era într-adevăr o comparaţie oribilă, care nu se potrivea cu vinul, cu fântâna, cu casele medievale din jurul micii pieţe. Era însă adevărată. Dacă era să înainteze atât de mult pe drumul dragostei, trebuia să-i cunoască riscurile.

— Aşa că nu trebuie să iubim decât pe cineva care poate fi mereu lângă noi – am încheiat eu.

El rămase mult timp cu privirea pierdută în ceaţă. Se părea că nu avea să-mi mai ceară să navigăm pe apele periculoase ale unei conversaţii despre dragoste. Fusesem dură, dar nu putusem proceda altfel.

„Subiectul s-a închis”, mi-am zis în gând. O convieţuire de trei zile – şi încă văzându-mă tot timpul în aceleaşi haine – a fost suficientă ca să-l facă să se răzgândească. Mândria mea de femeie se simţea rănită, dar inima îmi bătea mai uşurată.

„Oare chiar asta oi fi vrând?”

Căci începeam să şi simt furtunile pe care le aduc cu sine primele adieri ale iubirii. Începeam să şi observ o gaură în peretele barajului.

O bună bucată de timp am băut, fără să vorbim despre nimic serios. Am vorbit despre stă-pânii casei şi despre sfântul care întemeiase satul acela. El mi-a povestit câteva legende despre biserica de pe latura opusă a pieţişoarei – şi pe care abia o puteam distinge, din cauza ceţii.

— Eşti cu gândurile duse – zise el la un moment dat.

Da, mintea mea o lua razna. Mi-ar fi plăcut să fiu acolo cu cineva care să-mi fi lăsat inima în pace, cu cineva împreună cu care să fi putut trăi momentele acelea fără teama de a-l pierde a doua zi. Astfel, timpul ar fi trecut mai încet, am fi putut rămâne alături în tăcere – de vreme ce am fi avut tot restul vieţii la dispoziţie ca să stăm de vorbă. N-aş fi avut nevoie să mă frământ cu treburi serioase, hotărâri dificile, cuvinte aspre.

Stăm în tăcere – şi asta e un semn. Pentru prima dată stăm în tăcere, deşi observasem asta abia acum, când el se ridică să mai caute o sticlă de vin.

Stăm în tăcere. Îi aud zgomotul paşilor întor-cându-se la fântâna unde stăm de peste un ceas, bând şi uitându-ne la ceaţă.

Pentru prima oară tăcem cu adevărat împreună. Nu e tăcerea stânjenitoare din maşină, din timpul călătoriei de la Madrid la Bilbao. Nu e tăcerea inimii mele înfricoşate din capela de lângă San Martin de Unx.

E o tăcere care vorbeşte. O tăcere care-mi spune că nu mai avem nevoie să ne dăm explicaţii unul altuia despre tot felul de lucruri.

Paşii lui încetaseră. Mă priveşte – şi ceea ce vede trebuie să fie ceva frumos: o femeie şezând pe ghizdul unei fântâni, într-o noapte cu ceaţă, sub lumina unui felinar.

Casele medievale, biserica din secolul al Xl-lea, tăcerea.

Cea de-a doua sticlă de vin este pe jumătate goală când mă decid să vorbesc.

— Azi dimineaţă m-am convins că sunt alcoolică. Am băut toată ziua. În ultimele trei zile am băut mai mult ca-n toată viaţa mea.

El mă mângâie pe cap fără să spună nimic. Îi simt atingerea şi nu fac nimic ca să-i îndepărtez mâna.

— Povesteşte-mi ceva despre viaţa ta – îl rog.

— Nu ascunde mari mistere. Îmi am drumul meu şi fac tot posibilul să mi-l parcurg cu demnitate.

— Care e drumul tău?

— Drumul aceluia care caută dragostea.

Rămâne o vreme jucându-se cu sticla aproape goală.

— Şi dragostea e un drum complicat – sfârşi el.

— Fiindcă, pe drumul acesta, lucrurile fie te înalţă la cer, fie te atrag în iad – zic eu, fără a fi sigură că se referă la mine.

Nu zice nimic. Pesemne încă e scufundat în oceanul tăcerii, dar vinul îmi dezlegă iarăşi limba şi simt nevoia să vorbesc.

— Ai spus că ceva, aici, în oraşul acesta, ţi-a schimbat orientarea.

— Da, cred că mi-a schimbat-o. Încă nu sunt sigur, tocmai de-aceea am ţinut să te aduc aici.

— E un test?

— Nu. E un abandon. Pentru ca ea să mă ajute să iau cea mai bună hotărâre.

— Care ea?

— Fecioara.

Fecioara! Trebuia să-mi fi dat seama. Sunt impresionată văzând că atâţia ani de călătorii, de descoperiri, de noi orizonturi nu-l eliberaseră de catolicismul din copilărie. Cel puţin în această privinţă, eu şi prietenii noştri evoluaserăm mult – nu mai trăiam sub povara vinei şi a păcatelor.

— E impresionant că, după toate cele prin care ai trecut, ţi-ai păstrat aceeaşi credinţă.

— Nu mi-am păstrat-o. Mi-am pierdut-o şi mi-am recâştigat-o.

— Dar în Fecioare? În lucruri imposibile şi fantasmagorice? N-ai avut o viaţă sexuală activă?

— Normal. Am fost îndrăgostit de multe femei.

Simt o înţepătură de gelozie şi sunt surprinsă de reacţia mea. Lupta mea interioară pare însă a se fi liniştit şi nu vreau să o stârnesc din nou.

— De ce este ea „Fecioara”? De ce nu ne este prezentată Maica Domnului ca o femeie normală, la fel cu toate celelalte?

Termină puţinul ce mai rămăsese în sticlă. Mă întreabă dacă vreau să mai aducă încă una şi îi spun că nu.

— Ce vreau e să-mi dai un răspuns. Ori de câte ori începem să vorbim despre anumite subiecte, tu începi să vorbeşti despre altceva.

— A fost o femeie normală. A avut şi alţi copii. Biblia ne povesteşte că Isus a mai avut doi fraţi.

Virginitatea în conceperea lui Isus se datoreşte altui fapt: Maria face începutul unei noi ere a harului. Atunci a început o nouă etapă. Ea este mireasa cosmică, Terra – care i se deschide cerului şi se lasă fertilizată.

Atunci, graţie curajului de a-şi accepta propriul destin, ea face cu putinţă ca Dumnezeu să vină pe Pământ. Şi se transformă în Marea Mamă.

Nu izbutesc să-i urmăresc vorbele. Şi el îşi dă seama.

— Ea este chipul feminin al lui Dumnezeu. Ea îşi are propria divinitate.

Cuvintele lui sunt rostite cu încordare, aproape forţat, ca şi cum ar fi săvârşit un păcat.

— O Zeiţă? – întreb.

Aştept un pic să-mi explice mai bine, dar el nu mai spune nimic. Acum câteva clipe mă gândeam cu ironie la catolicismul lui. Acum, vorbele lui mi se par o blasfemie.

— Cine este Fecioara? Ce e Zeiţa? – reiau eu discuţia.

— E greu de explicat – zice el, tot mai încurcat –. Am ceva scris la mine. Dacă vrei, poţi să citeşti.

— Nu vreau să citesc nimic acum, vreau să-mi explici.

Caută sticla de vin, dar e goală. Niciunul dintre noi nu-şi mai aminteşte ce ne-a adus la fân-tână. Se simte o prezenţă importantă – ca şi cum vorbele lui ar opera un miracol.

— Hai, continuă – insist eu.

— Simbolul ei este apa, ceaţa din jurul tău. Zeiţa foloseşte apa ca să se manifeste.

Negura pare a prinde viaţă şi a se preface în ceva sacru – chiar dacă eu tot nu înţeleg ce spune el.

— Nu vreau să vorbesc despre istorie. Dacă vrei să afli ceva în privinţa asta, poţi să citeşti textul pe care l-am adus cu mine. Trebuie să ştii însă că această femeie – Zeiţa, Fecioara Maria, Shehina iudaică, Marea Mamă, Isis, Sofia, roabă şi stăpână – e prezentă în toate religiile de pe faţa pământului. A fost uitată, interzisă, deghizată, dar cultul ei a continuat de la un mileniu la altul şi a ajuns până în zilele noastre.

Unul din chipurile lui Dumnezeu este chipul unei femei.

M-am uitat la faţa lui. Ochii îi străluceau şi scrutau ceaţa din faţa noastră. Am constatat că nu mai trebuia să insist ca să continue.

— Ea este prezentă în primul capitol al Bibliei – când duhul lui Dumnezeu pluteşte deasupra apelor şi El le aşază sub stele şi deasupra lor. E nunta mistică a Terrei cu Cerul.

Ea e prezentă şi în ultimul capitol al Bibliei, când Duhul şi mireasa zic: Vino.

Şi cel care aude să zică: Vino.

Şi cel însetat să vină şi cel care voieşte să ia în dar apa vieţii.

— De ce simbolul chipului feminin al lui Dumnezeu este apa?

— Nu ştiu. Fapt este că ea îşi alege în genere mijlocul acesta pentru a se manifesta. Poate fiindcă este izvorul vieţii. Suntem zămisliţi în apă, vreme de nouă luni rămânem în ea.

Apa e simbolul Puterii femeii, puterea la care nici un bărbat – oricât ar fi el de iluminat sau de desăvârşit – nu poate râvni.

El se opreşte o clipă, apoi reia.

— În fiecare religie şi în fiecare tradiţie, Ea se manifestă într-un fel sau altul – dar se manifestă întotdeauna. De vreme ce sunt catolic, o percep când mă aflu înaintea Fecioarei Maria.

Mă ia de mână şi, în mai puţin de cinci minute, ieşim din Saint-Savin. Trecem pe lângă o coloană din marginea drumului – cu ceva ciudat în vârf: o cruce şi imaginea Fecioarei în locul unde trebuia să fie Isus Cristos. Îmi amintesc vorbele lui şi rămân surprinsă de coincidenţă.

Acum suntem total împresuraţi de întuneric şi de ceaţă. Încep să-mi imaginez că mă aflu în apă, în pântecul matern – unde timpul şi gândirea nu există. Tot ce spune el pare a începe să aibă înţeles, un înţeles teribil. Îmi aduc aminte de tânăra care m-a condus în piaţă. Şi ea spusese că apa e simbolul Zeiţei.

— La douăzeci de kilometri de aici există o peşteră – continuă el –. La 11 februarie 1858, o fetiţă strângea uscături lângă peşteră, împreună cu alţi doi copii. Era o copilă slăbuţă, astmatică, a cărei sărăcie ajungea la limita mizeriei. În acea zi de iarnă i-a fost frică să treacă un pârâu îngheţat; putea să se ude, să se îmbolnăvească, şi părinţii ei aveau nevoie de cei câţiva bănuţi pe care-i câştiga ca păstoriţă.

Atunci i se arătă o femeie înveşmântată în alb, cu doi trandafiri de aur la picioare. Se purtă cu copila de parcă ar fi fost o prinţesă, rugând-o să se întoarcă în acelaşi loc de atâtea ori câte îi spusese, şi se făcu nevăzută. Celelalte două fete, care o văzuseră în transă, divulgară numaidecât în-tâmplarea.

Din acel moment, pentru fată începu un lung calvar. A fost azvârlită în închisoare şi i s-a cerut să retracteze totul. A fost ispitită cu bani ca să ceară favoruri speciale Apariţiei. În primele zile, familia ei era insultată în piaţa publică – lumea zicea că fata făcuse totul ca să atragă atenţia asupra ei.

Copila – pe care o chema Bernadette – nu avea nici cea mai mică idee ce anume văzuse. Pe doamna care i se arătase o numea „Aia”, iar părinţii ei, îndureraţi, i se adresară pentru ajutor preotului din sat. Preotul îi îndemnă ca, la următoarea apariţie, copila să o întrebe pe acea femeie cum o cheamă.

Bernadette făcu ceea ce îi ceruse tatăl ei, dar răspunsul fu doar un surâs. „Aia” i se arătă în total de optsprezece ori, cel mai adesea fără a spune nimic. În cursul uneia dintre apariţii, o rugă pe fetiţă să sărute pământul. Fără a înţelege de ce, Bernadette făcu ceea ce îi ceruse „Aia”. Altă dată, o roagă pe copilă să sape o groapă în solul peşterii. Bernadette ascultă şi numaidecât ţâşneşte puţină apă mâloasă – fiindcă acolo erau ţinuţi porci.

„Bea din apa asta”, îi spuse doamna.

Apa era atât de murdară, încât Bernadette o ia în căuşul palmelor şi o aruncă de trei ori, fără a cuteza să o ducă la gură. Ascultă însă până la urmă, în ciuda silei. În locul unde săpase începe să ţâşnească şi mai multă apă. Un om orb de un ochi îşi pune câteva picături pe faţă şi-şi recapătă vederea. O femeie, disperată că pruncul ei nou-născut trăgea să moară, îl cufundă în izvor, într-o zi când temperatura scăzuse sub zero grade. Pruncul se face bine.

Încetul cu încetul, vestea se răspândeşte şi mii de oameni încep să vină la faţa locului. Copila insistă să afle numele doamnei, dar aceasta se mulţumeşte să-i surâdă.

Până când, într-o bună zi, „Aia” se întoarce către Bernadette şi spune: „Eu sunt Neprihănita Zămislire.”

Mulţumită, copila dă fuga să-i povestească parohului.

„Nu se poate”, zice el. Nimeni nu poate fi şi pom, şi fruct în acelaşi timp, fata mea. Du-te acolo şi stropeşte-o cu agheasmă.

După preot, doar Dumnezeu poate exista de la începutul vremurilor – şi Dumnezeu, după cum totul o atestă, este om.

El face o lungă pauză.

— Bernadette o stropeşte pe „Aia” cu apă sfinţită. Apariţia surâde duios, nimic mai mult.

În ziua de 16 iulie, femeia apare pentru ultima dată. La scurt timp după aceea, Bernadette intră într-o mânăstire, fără a şti că schimbase cu desă-vârşire destinul micului sat din apropierea peşterii. Izvorul continuă să ţâşnească şi minunile încep să se producă, una după alta.

Istoria se răspândeşte mai întâi în Franţa, apoi în întreaga lume. Satul se dezvoltă şi se transformă. Negustorii sosesc şi se stabilesc acolo. Se deschid hoteluri. Bernadette moare şi e îngropată departe de acolo, fără a şti nimic despre cele ce se întâmplă.

Unii, doar ca să pună Biserica în dificultate – întrucât la acea dată Vaticanul recunoaşte apariţiile –, încep să inventeze false minuni care mai apoi sunt demascate. Biserica reacţionează cu fermitate: începând de la un moment dat, nu mai acceptă ca minuni decât fenomenele care sunt supuse unei serii de examinări riguroase efectuate de comisii medicale şi ştiinţifice.

Apa continuă să izvorască însă şi vindecările îşi urmează cursul.

Mi se pare că aud un zgomot în apropierea noastră. Mi se face frică, dar el nu reacţionează. Ceaţa are acum propria ei viaţă şi istorie. Mă tot gân-desc la cele spuse de el şi la

întrebarea al cărei răspuns nu l-am auzit: cum de ştie toate acestea?

Mă tot gândesc la chipul feminin al lui Dumnezeu. Bărbatul de lângă mine are sufletul plin de conflicte. Cu puţină vreme în urmă îmi scria ca să-mi spună că vrea să intre într-un seminar catolic, dar observă apoi că Dumnezeu are un chip feminin.

El e liniştit. Eu mă simt în continuare în pântecele Mamei Terra, dincolo de timp şi spaţiu. Istoria Bernadettei pare a se derula sub ochii mei, în ceaţa care ne învăluie.

Între timp, el reîncepe să vorbească:

— Bernadette nu ştia două lucruri extrem de importante – spune el –. Primul era că, înainte de sosirea religiei creştine în aceste locuri, munţii de aici erau locuiţi de celţi – şi Zeiţa constituia principala lor devoţiune. Generaţii după generaţii înţeleseseră chipul feminin al lui Dumnezeu şi se împărtăşiseră din iubirea şi slava Ei.

— Şi al doilea?

— Al doilea era că autorităţile de la Vatican se reuniseră în secret cu puţin timp înainte ca Bernadette să-şi fi avut viziunile.

Practic nimeni nu ştia ce se petrecuse în acele reuniuni – şi, cu siguranţă, preotul din satul Lourdes nu avea nici cea mai mică idee. Înaltul consiliu al Bisericii Catolice hotăra dacă era cazul să declare dogma Neprihănitei Zămisliri.

Dogma a fost declarată în cele din urmă prin bula papală Ineffabilis Deus. Fără însă ca marelui public să i se explice cu exactitate ce anume însemna asta.

— Şi ce te privesc toate astea pe tine? – întreb eu.

— Eu sunt discipolul Ei. Am învăţat cu ajutorul Ei – spune el, zicând fără să vrea că Ea e totodată izvorul tuturor cunoştinţelor lui.

— Tu O vezi?

— Da.

Ne întoarcem în piaţă şi parcurgem mica distanţă care ne desparte de biserică. Văd fântâna, lumina felinarului şi

sticla de vin cu cele două pahare pe ghizdul ei. „Se vede că acolo au şezut doi îndrăgostiţi”, gândesc eu. „Tăcuţi, în vreme ce inimile lor îşi vorbeau. Şi după ce inimile şi-au spus tot ce aveau de spus, au început să-şi împărtăşească marile mistere.”

Nici de astă dată n-a fost dusă la bun sfârşit nici o discuţie despre iubire. Nu contează. Simt că mă confrunt cu ceva foarte serios şi că trebuie să profit de tot ce mi se oferă ca să înţeleg tot ce-mi stă în putinţă. Îmi amintesc o clipă de studiile mele, de Zaragoza, de bărbatul vieţii mele pe care speram să-l întâlnesc – dar toate astea mi se par acum depărtate, învăluite în aceeaşi ceaţă care cuprinde satul Saint-Savin.

— De ce mi-ai povestit toată istoria Bernadettei? – îl întreb.

— Nu ştiu exact de ce am făcut-o – răspunde el, fără a mă privi în ochi –. Poate pentru că sân-tem lângă Lourdes. Poate pentru că poimâine e ziua Neprihănitei Zămisliri. Poate pentru că am vrut să-ţi arăt că lumea mea nu e atât de solitară şi de nebună cum ţi s-a putut părea.

Sunt şi alţii care fac parte din ea. Şi ei cred în ce spun.

— N-am spus niciodată că lumea ta e nebună. Nebună este poate a mea: îmi pierd timpul cel mai preţios al vieţii printre caiete şi cursuri care nu mă vor ajuta să evadez dintr-un loc pe care-l ştiu deja prea bine.

Am simţit că răsufla uşurat: îl înţelesesem.

Mă aşteptam să vorbească mai departe despre Zeiţă, dar s-a întors către mine:

— Hai la culcare – zise el –. Am băut cam mult.

Marţi, 7 decembrie 1993

A adormit imediat. Eu am rămas mult timp trează, gândindu-mă la negură, la piaţa de afară, la vin şi la discuţia noastră. Am citit manuscrisul pe care mi-l dăduse şi m-am simţit fericită; Dumnezeu – dacă exista cu adevărat – era Tată şi Mamă.

Apoi am stins lumina şi m-am lăsat în continuare dusă de gânduri ca şi cum aş fi fost lângă fântână. Mi-am dat seama cât de apropiată eram de el în acele clipe când nu scosesem nici o vorbă.

Niciunul dintre noi nu spusese nimic. E inutil să discuţi despre dragoste, fiindcă dragostea îşi are propriu-i glas şi vorbeşte de la sine. În noaptea aceea, pe ghizdul fântânii, tăcerea a îngăduit ca inimile noastre să se apropie şi să se cunoască mai bine. Inima mea a auzit atunci ce spunea inima lui şi s-a simţit fericită.

Înainte de-a adormi, m-am hotărât să fac ceea ce el numea „exerciţiul Celuilalt".

„Stau aici, în camera asta", am gândit. „Departe de toate obişnuinţele mele, discutând despre lucruri care nu m-au interesat niciodată şi dormind într-un oraş unde nu mai călcasem nicicând. Pot să-mi închipui – pentru câteva clipe – că sunt alta."

Am început să-mi imaginez cum mi-ar plăcea să trăiesc chiar în momentele acelea. Mi-ar plăcea să fiu veselă, curioasă, fericită. Trăind intens fiecare clipă, bând cu sete din apa vieţii. Dând iar crezare viselor. Capabilă să lupt pentru ceea ce vreau.

Iubindu-l pe bărbatul care mă iubea.

Da, aşa era femeia care mi-ar fi plăcut să fiu – şi care îmi apărea dintr-o dată şi se transforma în mine.

Am simţit că sufletul îmi era scăldat de lumina unui Dumnezeu – sau a unei Zeiţe – în care nu mai credeam. Şi am simţit că, în clipa aceea, Cealaltă îmi părăsea trupul şi stătea în colţul odăiţei.

O priveam pe femeia care fusesem până atunci: slabă, dar străduindu-se să lase impresia că e puternică. Înfricoşată de orice, dar zicându-şi în sinea ei că nu-i era teamă – era înţelepciunea celui care ştie ce este viaţa. Oblonind ferestrele prin care pătrundea bucuria soarelui – pentru ca mobilele ei vechi să nu se decoloreze.

Am văzut-o pe Cealaltă stând în colţul camerei – fragilă, obosită, deziluzionată. Controlându-şi şi înrobindu-şi ceea ce ar fi trebuit să se afle în libertate: sentimentele ei. Încercând să-şi judece iubirea viitoare în funcţie de suferinţele din trecut.

Dragostea e totdeauna nouă. Indiferent dacă am iubit o dată, de două, de zece ori în viaţă – suntem mereu în faţa unei situaţii pe care nu o cunoaştem. Iubirea ne poate duce în iad sau în rai, dar undeva ne duce totdeauna. Trebuie să o acceptăm, fiindcă ea este hrana existenţei noastre. Dacă o refuzăm, vom muri de foame văzând ramurile pomului vieţii încărcate de roade, fără a cuteza să întindem mâna şi să culegem fructele.

Trebuie să căutăm dragostea acolo unde suntem, chiar dacă asta ne-ar costa ceasuri, zile, săptămâni de decepţii şi tristeţe.

Căci în clipa în care pornim în căutarea iubirii, şi ea porneşte în întâmpinarea noastră.

Şi ne salvează.

Când Cealaltă se îndepărtă de mine, inima începu din nou să-mi vorbească. Îmi spuse că fisura din zidul barajului lăsa să se strecoare un firicel de apă, vânturile băteau în toate direcţiile şi ea era fericită că o ascultam din nou.

Inima îmi spunea că mă îndrăgostisem. Şi am adormit mulţumită, cu un zâmbet pe buze.

Când m-am trezit, fereastra era deschisă şi el privea munţii din zare. Câteva clipe n-am spus nimic, gata fiind să închid ochii dacă el ar fi întors capul.

Ca şi cum ar fi ştiut ce gândeam, s-a răsucit către mine şi m-a privit în ochi.

— Bună dimineaţa – zise el.

— Bună dimineaţa. Închide geamurile, e foarte frig.

Cealaltă îşi făcuse pe negândite apariţia. Tot mai încerca să schimbe direcţia vântului, să descopere defecte, să zică nu, nu e posibil. Ştia însă că era prea târziu.

— Trebuie să mă îmbrac – am spus.

— Te aştept jos – răspunse el.

Şi m-am dat jos din pat, am izgonit-o pe Cealaltă din minte, am deschis iar fereastra şi am lăsat să intre soarele. Soarele care scălda totul – munţii acoperiţi de zăpadă, pământul acoperit de frunze uscate, râul pe care nu-l vedeam, dar îl auzeam.

Soarele îmi lovi sânii, îmi lumină trupul gol, dar nu simţeam frigul, căci eram mistuită de o căldură – căldura unei scântei care se preface în flacără, flacără care se transformă în văpaie, văpaia care se transformă într-un incendiu imposibil de stăpânit. Ştiam.

Şi voiam.

Ştiam că începând din acea clipă aveam să cunosc cerurile şi iadurile, bucuria şi durerea, visul şi deznădejdea şi că nu mai puteam ţine în frâu vijeliile care se dezlănţuiseră din ungherele ascunse ale sufletului meu. Ştiam că începând din acea dimineaţă avea să mă călăuzească iubirea – iubire care era prezentă încă din copilărie, de când îl văzusem pentru prima oară. Căci niciodată nu-l uitasem – deşi mă socotisem nevrednică să lupt pentru el. Era o iubire dificilă, cu frontiere peste care nu voisem sa trec.

Mi-am amintit piaţa din Soria, clipa când l-am rugat să-mi găsească medalionul pe care-l pierdusem. Ştiam – da, ştiam ce avea să-mi spună, dar nu voiam să aud, pentru că şi el era ca băieţii care într-o bună zi pleacă în căutarea banilor, a aventurilor sau viselor. Eu aveam nevoie de o dragoste posibilă, inima şi corpul meu erau încă feciorelnice şi avea să mă găsească un prinţ din basm.

Pe atunci nu prea ştiam ce este iubirea. Când am venit la conferinţa lui şi i-am acceptat invitaţia, am considerat că femeia matură era în stare să stăpânească inima fetiţei care se luptase atât de mult ca să-şi găsească prinţul din basme. Apoi el vorbise despre copilul mereu prezent în noi – şi eu am reînceput să aud glasul fetiţei care fusesem, al prinţesei căreia îi era frică să iubească şi să piardă.

Timp de patru zile am încercat să-mi ignor vocea inimii, dar ea a devenit tot mai tare, lăsând-o pe Cealaltă deznădăjduită. În ungherul cel mai ascuns al sufletului meu, eu încă mai existam şi mai credeam în vise. Înainte de-a apuca să spună ceva Cealaltă, am acceptat invitaţia în maşină, călătoria cu el, m-am decis să-mi asum riscurile. Şi tocmai din cauza asta – din cauza puţinului din mine care se mai păstrase – m-a regăsit dragostea, după ce mă căutase în cele patru colţuri ale lumii. Dragostea m-a regăsit, deşi Cealaltă ridicase o barieră de prejudecăţi, certitudini şi manuale universitare pe o stradă liniştită din Za-ragoza.

Am deschis fereastra şi, o dată cu ea, inima. Soarele a inundat încăperea, şi iubirea mi-a inundat inima.

Am colindat ore de-a rândul, fără să mâncăm, prin zăpadă şi pe drumuri, ne-am luat cafeaua de dimineaţă într-un târguşor al cărui nume nu l-am aflat niciodată – dar care avea o fântână, iar pe fântână o sculptură cu un şarpe şi un porumbel împletiţi sub forma unui animal unic.

El zâmbi văzându-l:

— E un semn. Masculinul şi femininul uniţi într-o singură figură.

— Nu mă gândisem niciodată la ce mi-ai spus ieri – am spus eu –, totuşi e logic.

— A făcut Dumnezeu bărbat şi femeie” – zise el, citând o frază din Facerea –. Căci asta era după chipul şi asemănarea sa: bărbat şi femeie.

Am văzut că avea în ochi altă strălucire. Era fericit şi râdea de orice fleac. Intra în vorbă cu rarii oameni pe care-i întâlneam pe drum – muncitori în haine cenuşii ducându-se la muncă, alpinişti în haine viu colorate, care se pregăteau să escaladeze cine ştie ce pisc.

Eu tăceam, fiindcă franceza mea era mizerabilă, dar sufletul mi se bucura văzându-l pe el aşa.

Fericirea îi era atât de vizibilă, încât toţi zâm-beau când stăteau de vorbă cu el. Inima îi spusese pesemne ceva şi

acum ştia că şi eu îl iubeam – chiar dacă până atunci mă comportasem doar ca o veche prietenă din copilărie.

— Pari mai bucuros – i-am spus eu la un moment dat.

— Fiindcă mereu am visat să fiu aici cu tine, umblând prin munţii aceştia şi culegând fructele de aur ale soarelui.

„Fructele de aur ale soarelui.” Un vers pe care-l scrisese cineva cu mult timp în urmă şi-l repeta acum el – la momentul cel mai potrivit.

— Bucuria ta mai are o explicaţie – am comentat eu, pe când părăseam târguşorul cu fântâna aceea ciudată.

— Care?

— Ştii că sunt mulţumită. Datorită ţie sunt azi aici, urcând pe munţi adevăraţi, departe de munţii de caiete şi cărţi. Şi fericirea e ceva ce se multiplică atunci când se împarte.

— Ai făcut exerciţiul Celuilalt?

— Da. Cum de ştii?

— Pentru că şi tu te-ai schimbat. Şi pentru că totdeauna învăţăm exerciţiul exact când trebuie.

Cealaltă m-a urmărit toată dimineaţa. Încerca să se apropie iarăşi de mine. Vocea însă îi devenea tot mai slabă şi imaginea începea să i se dizolve. Îmi aduceam aminte de finalul filmelor cu vampiri, când monstrul se preface în pulbere.

Am trecut pe lângă altă coloană cu imaginea Fecioarei pe cruce.

— La ce te gândeşti? – l-am întrebat.

— La vampiri. La făpturile nopţii, zăvorâte în sine, căutându-şi cu disperare soţii. Dar incapabili să iubească.

De-asta spune legenda că doar un ţăruş înfipt în inimă îi poate ucide; când se întâmplă aşa ceva, inima se trezeşte, eliberează energia iubirii şi distruge răul.

— Nu mă gândisem niciodată la asta. Dar e logic.

Izbutisem să-mi înfig ţăruşul. Inima, eliberată de blesteme, lua seama la tot. Cealaltă nu mai avea nici un loc pe care să şi-l revendice.

De mii de ori am simţit imboldul de a-l lua de mână, dar n-o făceam. Eram încă oarecum tulburată – voiam să-i spun că-l iubesc şi nu ştiam cum să-ncep.

Am vorbit despre munţi şi despre râuri. Ne-am rătăcit prin pădure preţ de un ceas, dar am regăsit poteca. Am mâncat sandvişuri şi am băut zăpadă topită. Spre apusul soarelui, ne-am ho-tărât să ne întoarcem la Saint-Savin.

Sunetul paşilor noştri răsuna de pereţii de piatră. Mi-am ridicat instinctiv mâna la agheasmatar şi m-am închinat. Mi-am amintit ce-mi spusese – apa e simbolul Zeiţei.

— Să mergem acolo – zise.

Am păşit prin biserica goală şi întunecoasă, unde, sub altarul principal, era îngropat un sfânt – Sfântul Savin, un pustnic care a trăit la începutul primului mileniu. Pereţii din locul acela fuseseră dărâmaţi şi refăcuţi de mai multe ori.

Aşa sunt unele locuri – pot fi ruinate de războaie, persecuţii şi nepăsare. Rămân sacre însă. În cele din urmă cineva trece pe acolo, simte că ceva lipseşte şi le înalţă din nou.

Am observat o imagine al lui Cristos pe cruce care-mi producea o senzaţie curioasă – aveam impresia clară că mişca din cap, urmărindu-mă.

— Să ne oprim puţin aici.

Ne găseam în faţa unui altar al Maicii Domnului.

— Priveşte imaginea.

Măria cu pruncul în braţe. Pruncul Isus arătând către ceruri.

Am discutat cu el ceea ce văzusem.

— Priveşte mai atent – insistă el.

M-am străduit să văd toate detaliile sculpturii în lemn: pictura aurită, piedestalul, perfecţiunea cu care artistul modelase faldurile mantiei. Dar abia când m-am concentrat asupra degetului Pruncului Isus am priceput ce voise să-mi spună.

Într-adevăr, deşi II ţinea în braţe Maria, Isus O susţinea pe Ea. Braţul copilului, ridicat către cer, părea a O ridica şi pe

Fecioară în înalturi. Înapoi, la locuinţa Mirelui Său.

— Artistul care a făcut-o, acum mai bine de şase sute de ani, ştia ce vrea să spună – comentă el.

Răsunau paşi pe duşumeaua de lemn. Intră o femeie şi aprinse o lumânare în faţa altarului principal.

Am păstrat tăcerea o vreme, în semn de respect faţă de liniştea acelei rugăciuni.

„Iubirea nu vine niciodată treptat”, gândeam eu în timp ce-l vedeam absorbit în contemplarea Fecioarei. Ieri lumea avea înţeles fără ca el să fie prezent. Acum aveam nevoie să fie lângă mine el ca să pot vedea adevărata strălucire a lucrurilor.

După ce femeia plecă, el vorbi din nou.

— Artistul o cunoştea pe Marea Mamă, pe Zeiţă, chipul milostiv al lui Dumnezeu. Mi-ai pus o întrebare la care până acum nu ţi-am răspuns de fapt.

M-ai întrebat: „Unde ai învăţat toate astea?”

Da, îl întrebasem şi el nu-mi răspunsese. Dar am tăcut.

— Ei bine, am învăţat ca artistul acesta – continuă el –. Am acceptat iubirea de sus. M-am lăsat călăuzit.

Îţi aminteşti pesemne scrisoarea în care-ţi spuneam că voiam să intru într-o mânăstire. Nu ţi-am povestit niciodată, dar adevărul este că până la urmă am intrat.

Mi-am amintit imediat discuţia de dinaintea conferinţei. Inima a început să-mi bată mai repede şi am încercat să-mi concentrez privirea asupra Fecioarei. Ea surâdea.

„Nu se poate”, am gândit eu. „Ai intrat, dar ai plecat. Te rog, spune-mi că ai plecat de la seminar.”

— Apucasem să-mi trăiesc intens tinereţea – continuă el, fără ca de astă dată să-mi prindă gândul –. Voiam să cunosc alte popoare şi alte ţări. Îl căutasem pe Dumnezeu în cele patru colţuri ale pământului. Mă îndrăgostisem de alte femei şi muncisem pentru mulţi bărbaţi, în diverse slujbe.

Altă înţepătură. „Trebuie să am grijă să nu se întoarcă Cealaltă”, mi-am zis în sinea mea, fixând în continuare cu privirea surâsul Fecioarei.

— Misterul vieţii mă fascina şi voiam să-l înţeleg mai bine. Am căutat răspunsul în locuri unde auzisem că sunt înţelepţi care ştiu ceva. Am fost în India şi în Egipt. Am cunoscut maeştri în magie şi meditaţie. Am trăit alături de alchimişti şi preoţi.

Şi am descoperit până la urmă ceea ce aveam nevoie să descopăr: şi anume că Adevărul există totdeauna acolo unde există Credinţa.

Adevărul există totdeauna acolo unde există credinţă. Am privit din nou biserica din jurul meu – pietrele tocite, prăbuşite de atâtea ori şi puse iar la locul lor. Ce-l făcea oare pe om să fie atât de stăruitor, să muncească atât de mult ca să reconstruiască lăcaşul acela umil de închinăciune – într-un loc atât de pierdut, izolat în creierii unor munţi atât de înalţi?

Credinţa.

— Buddhiştii aveau dreptate, hinduiştii aveau dreptate, indienii aveau dreptate, musulmanii aveau dreptate, evreii aveau dreptate. Ori de câte ori omul va urma – cu sinceritate – drumul credinţei, el va fi capabil să se unească cu Dumnezeu şi să facă minuni.

Nu era însă de ajuns să ştiu asta: trebuia să fac o alegere. Am ales Biserica catolică fiindcă am fost crescut în sânul ei şi copilăria îmi era impregnată de misterele sale. Dacă m-aş fi născut evreu, aş fi ales iudaismul. Dumnezeu e acelaşi, chiar dacă poartă o mie de nume; nu-ţi rămâne decât să alegi unul pe care să-L chemi.

Din nou se auziră paşi în biserică.

Se apropie un bărbat şi ne privi. Apoi se duse la altarul central şi luă cele două candelabre. Trebuie să fi fost cineva însărcinat cu paza bisericii.

Mi-am adus aminte de gardianul celeilalte capele, care nu voia să ne lase înăuntru. De data asta însă omul nu ne spuse nimic.

— La noapte am o întâlnire – îmi spuse el după ce ieşi bărbatul.

— Te rog, spune mai departe ce începuseşi. Nu schimba vorba.

— Am intrat într-un seminar din apropiere. Vreme de patru ani am studiat tot ce s-a putut. În această perioadă am luat contact cu Iluminaţii şi Harismaticii, cu acele curente care încercau să deschidă porţi de mult închise. Am descoperit că Dumnezeu nu era căpcăunul care mă speria în copilărie. Era o mişcare de întoarcere la inocenţa originară a creştinismului.

— Cu alte cuvinte, după două mii de ani înţe-leseseră că trebuia să-L lase pe Isus să facă parte din Biserică – am spus eu, cu oarecare ironie.

— Crezi că glumeşti, dar chiar despre asta e vorba. Am început să mă pregătesc cu unul din superiorii de la mânăstire. El m-a învăţat că trebuie să acceptăm focul revelaţiei, Duhul Sfânt.

Inima mi se deschidea pe măsură ce-i auzeam cuvintele. Fecioara continua să surâdă şi pruncul Isus avea o expresie bucuroasă. Crezusem şi eu în aşa ceva odinioară – dar timpul, vârsta şi senzaţia că eram o persoană mai logică şi mai practică mă îndepărtaseră de religie. Mi-am dat seama cât de mult mi-ar plăcea să-mi redobândesc credinţa din copilărie, care mă însoţise vreme de atâţia ani şi mă făcuse să cred în minuni. Era însă cu neputinţă să mi-o recapăt numai printr-un act de voinţă.

— Superiorul îmi spunea că, dacă aş crede că ştiu, aş sfârşi prin a şti – urmă el –. Am început să vorbesc cu mine însumi, când eram la mine în chilie. M-am rugat ca Duhul Sfânt să se arate şi să mă înveţe tot ce aveam nevoie să ştiu. Treptat am descoperit că, pe măsură ce stăteam de vorbă cu mine însumi, îmi dădea învăţături un glas mai înţelept.

— La fel mi se întâmplă şi mie – am zis eu, întrerupându-l.

A aşteptat să-mi continuu gândul. Dar n-am mai izbutit să spun nimic.

— Te ascult – zise el.

Ceva îmi legase parcă limba. El vorbea atât de frumos, nu mă puteam exprima ca el.

— Cealaltă vrea să se întoarcă – zise el, ca şi cum mi-ar fi ghicit gândul –. Celeilalte îi e frică să nu spună prostii.

— Da – am răspuns eu, făcând tot posibilul să-mi înving frica –. De multe ori, când stau de vorbă cu cineva şi mă înflăcărez pe anumite teme, sfârşesc prin a spune lucruri la care nu mă mai gândisem niciodată. S-ar părea că dau glas unei inteligenţe care nu-mi aparţine şi care înţelege viaţa mult mai mult decât mine.

Dar asta se întâmplă rareori. În general, în orice conversaţie, prefer să ascult. Cred că învăţ ceva nou, dar până la urmă uit tot.

— Ne suntem propria noastră mare surpriză – zise el –. Credinţa de dimensiunile unui bob de muştar ne-ar permite să mutăm din loc munţii aceştia. Asta e ceea ce am învăţat. Şi azi văd că-mi ascult cu surprindere propriile cuvinte.

Apostolii erau pescari, analfabeţi, ignoranţi. Dar acceptaseră flacăra coborâtă din cer. Nu le era ruşine de propria ignoranţă: erau plini de credinţă în Duhul Sfânt. Darul acesta e la dispoziţia oricui vrea să-l primească. E de ajuns să crezi, să accepţi şi să nu-ţi fie teamă de greşeli.

Fecioara surâdea în faţa mea. Avea toate motivele să plângă – şi totuşi surâdea.

— Spune mai departe ce începuseşi – am zis eu.

— Asta e tot – răspunse el –. Să accepţi darul. Atunci darul se manifestă.

— Lucrurile nu merg chiar aşa.

— Nu înţelegi?

— Înţeleg. Dar sunt ca toţi ceilalţi: mi-e frică. Merge în cazul tău sau în cazul vecinului meu, dar în al meu, niciodată.

— O să fie altfel într-o bună zi. Când vei înţelege că suntem asemeni copilului acestuia din faţa noastră, care ne priveşte.

— Până atunci însă vom continua să vedem că ne-am apropiat de lumină, dar nu reuşim să ne aprindem propria noastră flacără.

Nu mi-a răspuns.

— Nu ţi-ai terminat istoria cu seminarul – am zis eu după un răstimp.

— Sunt tot acolo.

Şi înainte ca eu să am vreo reacţie, se ridică şi se duse în centrul bisericii.

Am rămas nemişcată. Capul mi se învârtea, nu pricepeam încă ce se întâmpla. Încă în seminar!

Era mai bine să nu mă gândesc la asta. Barajul se rupsese, iubirea îmi inunda sufletul şi o mai puteam ţine în frâu. Mai era o ultimă soluţie, Cealaltă – cea cu care eram dură fiindcă eram slabă, cea cu care eram rece fiindcă îmi era frică – dar nu mai voiam să ştiu de ea. Nu mai puteam vedea viaţa decât prin ochii lui.

Un sunet mi-a întrerupt gândurile – un sunet ascuţit, prelung, ca şi cum ar fi fost un flaut uriaş. Inima dădu să-mi sară din piept.

Aud alt sunet. Şi încă unul. Privesc înapoi: era o scară de lemn ce ducea la o platformă improvizată, ce nu părea că se potriveşte cu armonia şi frumuseţea îngheţată a zidirii de piatră. Pe platformă se putea vedea o orgă veche.

Şi acolo era el. Nu-i puteam vedea faţa locul era întunecos – dar ştiam că el era acolo.

M-am ridicat, iar el m-a întrerupt:

— Pilar! – spuse el, cu vocea pătrunsă de emoţie –. Rămâi unde eşti.

L-am ascultat.

— Fie ca Marea Mamă să mă inspire – continuă el –. Muzica să-mi fie rugăciunea de astăzi.

Şi începu să cânte Ave Maria. Trebuie să fi fost ora şase seara, ora Angelus-ului, ora la care se amestecă lumina şi întunericul. Sunetul orgii răsuna în biserica goală, se contopea cu pietrele şi imaginile pline de istorii şi credinţă.

Mi-am închis ochii şi am lăsat muzica să se contopească şi cu mine, să-mi spele sufletul de temeri şi păcate, să-mi aducă aminte că sunt mai bună decât cred, mai puternică decât socotesc.

Am simţit o imensă dorinţă de a mă ruga, pentru prima oară de când mă îndepărtasem de la drumul credinţei. Deşi şedeam pe o bancă, sufletul îmi îngenunchease la picioarele Doamnei din faţa mea, femeia care spusese „da” când ar fi putut prea bine să spună nu, şi îngerul ar fi căutat-o pe alta, şi n-ar fi avut nici un păcat în ochii Domnului, fiindcă Dumnezeu cunoaşte pe deplin slăbiciunea copiilor săi. Dar ea a spus „facă-se voia ta” chiar dacă simţise că primea, o dată cu cuvintele îngerului, toată durerea şi suferinţa destinului ei; chiar dacă ochii inimii ei îl puteau vedea pe fiul ei iubit plecând de acasă, pe cei care aveau să-l urmeze şi-apoi să se lepede, de el, ci „facă-se voia ta” chiar dacă, în clipa cea mai sfântă din viaţa unei femei ea a fost nevoită să stea laolaltă cu animalele dintr-un staul ca să dea naştere, pentru că aşa cereau Scripturile, „facă-se voia ta” chiar dacă, îndureratã, avea să-şi caute copilul pe străzi şi să-l găsească în templu. Şi el avea să-i ceară să nu se tulbure, căci el avea alte îndatoriri şi alte misiuni de îndeplinit, „facă-se voia ta” chiar dacă ştia că avea să-l caute tot restul zilelor ei, cu inima străpunsă de pumnalul durerii, temându-se în fiecare clipă pentru viaţa lui, ştiind că avea să fie persecutat şi ameninţat, „facă-se voia ta” chiar dacă, atunci când avea să-l găsească în mijlocul mulţimii, nu avea să se poată apropia de el, „facă-se voia ta” chiar dacă, atunci când avea să roage pe cineva să-l înştiinţeze că ea este acolo, fiul ei avea să-i trimită răspunsul că „mama şi fraţii mei sunt aceştia care sunt cu mine”, „facă-se voia ta” chiar dacă toţi aveau să fugă la sfârşit şi numai ea, altă femeie şi unul dintre ei aveau să rămână la picioarele crucii, îndurând râsul duşmanilor şi laşitatea prietenilor lui, „facă-se voia ta”.

Facă-se voia ta, Doamne. Căci tu cunoşti slăbiciunea inimii fiilor tăi şi dai fiecăruia doar povara pe care o poate duce. Căci Tu îmi înţelegi iubirea – întrucât ea e singurul lucru cu adevărat al meu, singurul lucru pe care-l voi putea duce cu mine în viaţa viitoare. Fă ca ea să rămână curajoasă şi pură, capabilă să trăiască mai departe, în ciuda prăpăstiilor şi capcanelor lumii.

Orga tăcu şi soarele se ascunse după munţi – ca şi cum amândoi ar fi fost conduşi de aceeaşi Mână. Rugăciunea îi fusese auzită, rugăciunea lui fusese muzica. Am deschis ochii şi biserica era complet întunecată – cu excepţia lumânării singuratice, care lumina imaginea Fecioarei.

I-am auzit din nou paşii, în timp ce se întorcea unde eram eu. Lumina acelei unice lumânări îmi lumină lacrimile şi surâsul – care, deşi nu era la fel de frumos ca acela al Fecioarei, dovedea că inima îmi era vie.

El mă privi, îl priveam şi eu. Mâna mea i-o căută pe-a lui şi i-o găsi. Am simţit că de astă dată inima lui bătea cel mai repede – aproape i-o puteam auzi, fiindcă eram din nou cufundaţi în tăcere.

Dar sufletul îmi era liniştit şi inima împăcată.

L-am luat de mână şi el m-a îmbrăţişat. Am stat acolo, la picioarele Fecioarei, nu ştiu cât timp, pentru că timpul se oprise.

Ea ne privea. Ţăranca adolescentă care-i spusese „da” destinului ei. Femeia care acceptase să-l poarte în pântece pe fiul lui Dumnezeu, iar în inimă dragostea Zeiţei. Ea era în stare să înţeleagă.

Nu voiam să întreb nimic. Erau suficiente clipele petrecute în biserică, în seara aceea, ca să justifice toată călătoria noastră. Erau suficiente patru zile împreună cu el ca să justifice tot anul acela în care nimic deosebit nu se întâmplase.

De aceea nu voiam să întreb nimic. Am ieşit din biserică ţinându-ne de mână şi ne-am întors în camera noastră.

Capul mi se învârtea – seminarul, Marea Mamă şi întâlnirea pe care urma să o aibă la noapte.

Mi-am dat seama atunci că, atât eu cât şi el, doream să ne unim sufletele în acelaşi destin; exista însă un seminar în Franţa, exista Zaragoza. Am simţit o strângere de inimă. Am privit casele medievale, fântâna din noaptea trecută. Mi-am amintit tăcerea şi aerul trist ale celeilalte femei care fusesem cândva.

„Doamne, încerc să-mi redobândesc credinţa. Nu mă părăsi în mijlocul unei asemenea întâm-plări”, m-am rugat eu, îndepărtând de la mine frica.

El a dormit puţin, eu am rămas iar trează, privind conturul întunecat al ferestrei. Ne-am deşteptat, am cinat cu familia care nu vorbea niciodată la masă, iar el ceru cheia casei.

— Azi o să ne întoarcem târziu – îi spuse el femeii.

— Tinerii trebuie să se distreze – răspunse ea –. Şi să profite de zilele libere cât mai bine cu putinţă.

— Trebuie să te întreb ceva – am spus eu, de îndată ce ne-am suit în maşină –. Am încercat să evit, dar nu mai pot.

— Seminarul – zise el.

— Aşa e. Nu înţeleg.

„Deşi nu mai contează dacă înţeleg ceva sau nu”, am gândit.

— Eu te-am iubit mereu – începu el –. Am avut alte femei, dar mereu te-am iubit. Purtam cu mine medalionul, gândind ca într-o bună zi să ţi-l înapoiez şi să am curajul să-ţi spun „te iubesc”.

Toate drumurile lumii mă aduceau înapoi la tine. Îţi scriam şi deschideam cu teamă fiecare răspuns al tău – pentru că, într-unui din ele, îmi puteai spune că ţi-ai găsit pe cineva.

Atunci am simţit chemarea la viaţa spirituală. Sau, mai bine zis, am acceptat să fiu chemat, deoarece – ca şi în cazul tău – chemarea fusese prezentă în mine încă din copilărie. Am descoperit că Dumnezeu era prea important în viaţa mea şi că n-aş fi putut fi fericit dacă nu mi-aş fi urmat vocaţia. Faţa lui Cristos era în fiecare dintre săracii

pe care i-am întâlnit în lumea largă, şi îmi era cu neputinţă să nu o mai văd.

Făcu o pauză, şi m-am hotărât să nu insist.

Douăzeci de minute mai târziu, a oprit maşina şi am coborât.

— Suntem la Lourdes – zise el –. Ar fi trebuit să-l vezi vara.

Vedeam doar străzi pustii, magazine închise, hoteluri cu bare de oţel la intrarea principală.

— Şase milioane de persoane vin aici vara – continuă el, entuziasmat.

— Pentru mine arată ca un oraş-fantomă.

Am trecut peste un pod. În faţa noastră, un imens portal de fier – străjuit de îngeri – avea unul din canaturi deschis. Şi am intrat.

— Spune mai departe ce începuseşi – l-am rugat, chiar dacă mă hotărâsem cu puţin timp înainte să nu insist –. Spune-mi despre faţa lui Cristos în oameni.

Am înţeles că nu dorea să continue conversaţia. Poate nici nu erau momentul şi locul să o facă. Dar o dată ce începuse, trebuia să termine.

Am apucat-o pe un bulevard larg, mărginit pe ambele părţi de câmpuri acoperite de zăpadă. Observam în fund silueta unei catedrale.

— Spune mai departe – am repetat eu.

— Ştii doar. Am intrat în seminar. În primul an, m-am rugat ca Dumnezeu să-mi transforme iubirea pentru tine într-o iubire pentru toţi semenii. În al doilea an, am simţit că Dumnezeu mă auzise. În al treilea an, deşi dorul de tine era încă foarte mare, aveam deja certitudinea că iubirea mea se transforma în milostenie, rugăciune şi ajutorare a nevoiaşilor.

— Atunci de ce m-ai căutat? De ce-ai aprins iar în mine focul acesta? De ce mi-ai spus despre exerciţiul Celeilalte şi m-ai făcut să văd cât de meschină îmi era viaţa?

Cuvintele îmi sunau confuze, şovăielnice. Cu fiecare clipă care trecea, îl vedeam tot mai aproape de seminar şi tot mai

departe de mine.

— De ce te-ai întors? De ce îmi spui toate astea abia azi, când vezi că am început să te iubesc?

El nu mi-a răspuns imediat.

— Ai să crezi că-i o prostie – zise el.

— N-am să cred. Nu-mi mai e teamă de ridicol. Chiar tu m-ai învăţat asta.

— Acum două luni superiorul meu m-a rugat să-l însoţesc la casa unei femei care murise şi-şi lăsase întreaga avere seminarului nostru. Ea locuise la Saint-Savin şi superiorul meu trebuia să-i facă inventarul tuturor bunurilor.

Catedrala, în fund, se apropia cu fiecare pas. Intuiţia îmi spunea că, de îndată ce vom fi ajuns acolo, orice conversaţie va trebui întreruptă.

— Nu te opri – am spus –. Merit o explicaţie.

— Îmi amintesc momentul când am intrat în acea casă. Ferestrele dădeau către munţii Pirinei şi luminozitatea soarelui, intensificată de strălucirea zăpezii, se răspândea pretutindeni. Am început să fac o listă a obiectelor, dar după câteva minute a trebuit să mă opresc.

Descoperisem că gustul acelei femei coincidea întru totul cu al meu. Avea discuri pe care le-aş fi cumpărat şi eu, aceeaşi muzică pe care şi mie mi-ar fi plăcut să o ascult în timp ce aş fi contemplat peisajul de afară. Rafturile era pline de multe cărţi – unele pe care le citisem, altele pe care mi-ar fi plăcut cu siguranţă să le citesc. M-am uitat la mobile, la tablouri, la micile obiecte din jur; parcă le-aş fi ales eu însumi.

Începând din ziua aceea, n-am izbutit să-mi mai desprind gândul de la casa ei. De fiecare dată când intram în capelă ca să mă rog, îmi aminteam că renunţarea mea nu fusese totală. Îmi închipuiam că aş fi acolo cu tine, locuind în acea casă, ascultând discurile, privind zăpada de pe munte şi focul din cămin. Mi-i imaginam pe copiii noştri alergând prin casă şi jucându-se pe poienile de lângă Saint-Savin.

Deşi nu mai intrasem niciodată în casa aceea, ştiam exact cum era. Şi speram ca el să nu mai spună nimic, ca să pot visa nestânjenită.

El însă continuă:

— Acum două săptămâni nu mi-am mai putut suporta tristeţea din suflet. L-am căutat pe superiorul meu, i-am mărturisit tot ce se întâmpla cu mine. I-am istorisit povestea iubirii pentru tine şi ce simţisem în timp ce mă apucasem de inventar.

Începu să cadă o ploaie fină. Am plecat capul şi mi-am închis mai bine canadiana. Mi-era frică să mai aud restul.

— Atunci superiorul meu mi-a spus: „Sunt multe feluri de a-l sluji pe Domnul. Dacă dumneata crezi că acesta-ţi e destinul, pleacă în căutarea lui. Doar cine e fericit poate da şi altora fericire.” „Nu ştiu dacă acesta îmi e destinul”, i-am răspuns eu superiorului meu. Mi-am găsit pacea inimii când m-am hotărât să intru în această mî-năstire.

„Atunci du-te acolo şi scutură-te de orice îndoială”, mi-a spus el. „Rămâi în lume sau în-toarce-te la seminar. Dar locului ales trebuie să-i aparţii integral. Un regat divizat nu reuşeşte să facă faţă atacurilor date de adversari. O fiinţă umană divizată nu reuşeşte să facă în mod demn faţă vieţii.”

Vârî mâna în buzunar şi-mi dădu ceva. Era o cheie.

Superiorul mi-a împrumutat cheia casei. A spus că mai putem aştepta niţel înainte de a vinde lucrurile. Am ştiut că voia să revin acolo cu tine.

El a aranjat conferinţa de la Madrid – ca să avem prilejul de a ne reîntâlni.

M-am uitat la cheia din mâna lui şi m-am mulţumit să zâmbesc. În piept parcă-mi băteau clopotele şi se deschideau cerurile. Avea să-l slujească pe Dumnezeu în alt fel – alături de mine. Voiam să lupt pentru asta.

— Ţine tu cheia – zise el.

Am întins mâna şi-am pus-o în buzunar.

Bazilica se şi înălţa în faţa noastră. Înainte să pot rosti vreo vorbă, cineva l-a văzut şi a venit să-l salute. Ploaia fină

cădea fără întrerupere şi eu nu ştiam cât timp urma să rămânem acolo; îmi aminteam mereu că aveam un singur schimb de haine şi nu puteam sta udă în ele.

Am încercat să mă concentrez în prezent. Nu voiam să mă gândesc la casă – la lucruri suspendate între cer şi pământ, lăsându-mă în voia destinului.

El mă chemă şi mă prezentă câtorva persoane. Au întrebat unde trăsesem şi când el a menţionat Saint-Savin, cineva a spus că acolo era înmormântat un sfânt pustnic. Spuseră că acesta descoperise fântâna din mijlocul pieţei – şi că scopul iniţial al târguşorului era să constituie un refugiu pentru călugării care părăseau viaţa de la oraş şi se retrăgeau în munţi în căutarea lui Dumnezeu.

— Ei încă mai vieţuiesc acolo – zise altul.

Eu nu ştiam dacă istoria era adevărată şi nu ştiam nici cine erau acei „ei”.

Sosiră şi alte persoane şi tot grupul se îndreptă către intrarea peşterii. Un bărbat mai în vârstă încercă să-mi spună ceva pe franţuzeşte. Văzând că nu înţelegeam, trecu la o spaniolă stricată:

— Însoţiţi o persoană foarte deosebită – zise el –. Un om care face minuni.

N-am răspuns nimic, dar mi-am adus aminte de noaptea de la Bilbao, când a venit să-l caute un om disperat. El nu-mi spusese unde se dusese, şi nici nu mă interesa. Gândul meu se concentra asupra unei case, pe care o ştiam exact cum era. Cu cărţile, cu discurile, cu peisajul şi mobilierul ei.

Undeva în lumea asta, o casă stătea cu adevărat în aşteptarea noastră, cândva. O casă unde i-aş putea aştepta în linişte sosirea. O casă unde puteam aştepta întoarcerea de la colegiu a unei fete sau a unui băiat, care ar fi umplut-o de veselia lor şi-n urma cărora n-aş fi avut nimic de strâns.

Grupul merse în tăcere, prin ploaie, până când ajunserăm în cele din urmă la locul apariţiilor. Era întocmai cum mi-l închipuisem: peştera, imaginea Maicii Domnului şi un izvor – protejat sub sticlă – unde avusese loc minunea apei.

Câţiva pelerini se rugau, alţii şedeau în peşteră, tăcuţi, cu ochii închişi. Prin faţa peşterii curgea un râu şi zgomotul apelor lui m-a liniştit. Când i-am văzut imaginea, am făcut o scurtă rugăciune; i-am cerut Fecioarei să mă ajute, căci inima mea nu mai avea nevoie de suferinţă.

„Dacă e să vină durerea, să vină repede", am zis. „Căci am o viaţă în faţa mea şi trebuie să mi-o folosesc cât mai bine cu putinţă. Dacă el va trebui să facă o alegere, s-o facă atunci cât mai repede. Şi îl voi aştepta. Sau îl voi uita.

Aşteptarea e dureroasă. Uitarea e dureroasă. Dar a nu şti ce hotărâre să iei este cea mai cruntă dintre suferinţe."

În adâncul inimii mele, am simţit că-mi auzise rugăciunea.

Miercuri, 8 decembrie 1993

Când orologiul catedralei a bătut miezul-nopţii, grupul din jurul nostru se mărise binişor. Eram aproape o sută de inşi, printre care câţiva preoţi şi călugări, stând în ploaie, privind statuia.

— Mărire ţie, maică a Neprihănitei Zămisliri! – zise cineva de lângă mine de îndată ce încetară să răsune dangătele orologiului.

— Mărire ţie! – răspunseră toţi, cu un ropot de aplauze.

Interveni numaidecât un gardian şi ne rugă să nu facem gălăgie. Îi deranjam pe ceilalţi pelerini.

— Venim de departe – zise un domn din grupul nostru.

— Şi ei – răspunse gardianul, arătând către persoanele care se rugau în ploaie –. Şi se roagă în tăcere.

Am aşteptat cu nerăbdare ca gardianul să termine disputa. Doream să fiu singură cu el, departe de-acolo, ţinându-l de mână şi spunându-i ce simţeam. Aveam nevoie să discutăm despre casă, să facem planuri, să vorbim despre dragoste. Trebuia să-l liniştesc, să-i dovedesc şi mai mult sentimentele mele, să-i spun că va putea să-şi realizeze visul – pentru că aveam să-i fiu alături, ajutându-l.

Gardianul se îndepărtă şi unul dintre preoţi începu să recite mătăniile, pe şoptite. Când am ajuns la Crez, care

încheie seria rugăciunilor, am rămas cu toţii tăcuţi, cu ochii închişi.

— Cine sunt oamenii aceştia? – am întrebat.

— Harismatici – zise el.

Mai auzisem cuvântul acesta, dar nu ştiam ce înseamnă de fapt. El şi-a dat seama.

— Sunt cei care acceptă focul Duhului Sfânt – zise el –. Focul pe care Isus l-a lăsat şi din care puţini îşi aprind lumânările. Sunt persoane aflate aproape de adevărul originar al creştinismului, când toţi oamenii puteau face minuni.

Sunt persoane călăuzite de către Femeia Înveşmântată în Soare – zise el, arătând cu privirea către Fecioară.

Grupul începu să cânte şoptit, ca şi cum s-ar fi supus unei porunci invizibile.

— Tremuri de frig. Nu e nevoie să participi – zise el.

— Tu rămâi?

— Rămân. Asta e viaţa mea.

— Atunci vreau să particip şi eu – i-am răspuns, deşi aş fi preferat să fiu departe de-acolo –. Dacă asta e lumea ta, vreau să învăţ să fac parte şi eu din ea.

Grupul continuă să cânte. Am închis ochii şi am căutat să urmăresc muzica, chiar dacă nu vorbeam franceza. Repetam cuvintele fără a le pricepe înţelesul, doar după sunet. Dar asta mă ajuta să fac ca timpul să-mi treacă mai repede.

Avea să se termine curând. Vom putea atunci să ne întoarcem la Saint-Savin, numai noi doi.

Am continuat să cânt mecanic. Treptat am simţit că muzica punea stăpânire pe mine, ca şi cum ar fi avut o viaţă proprie şi ar fi fost capabilă să mă hipnotizeze. Frigul mi-a trecut şi nu mă mai îngrijora ploaia şi nici faptul că nu aveam decât un singur rând de haine. Muzica îmi făcea bine, îmi înveselea cugetul, mă transporta într-o epocă în care Dumnezeu era mai aproape şi mă ajuta. Tocmai când eram gata să mă abandonez total, muzica încetă.

Am deschis ochii. De astă dată nu mai era gardianul, ci un preot. El i se adresa unuia dintre ceilalţi preoţi din grup. Conversară puţin în şoaptă şi preotul se îndepărtă.

Preotul din grup se întoarse către noi:

— Trebuie să ne facem rugăciunile dincolo de râu – zise el.

În linişte, ne-am dus la locul indicat. Am trecut podul aflat aproape în faţa peşterii şi ne-am mutat pe celălalt mal. Locul era foarte frumos: copaci, un câmp deschis şi râul – care curgea acum între noi şi peşteră. De acolo puteam vedea bine imaginea luminată şi ne puteam înălţa mai liber vocile, fără senzaţia neplăcută că tulburăm rugăciunea celorlalţi. Impresia asta trebuie să fi molipsit întregul grup: componenţii lui începuseră să cânte mai tare, îşi înălţaseră fruntea şi zâmbeau cu picurii de ploaie scurgându-li-se pe obraji. Cineva ridică braţele şi o clipă mai târziu ni le-am ridicat şi noi toţi, legănându-ne într-o parte şi-n alta în ritmul muzicii.

Mă străduiam să mă abandonez – şi-n acelaşi timp voiam să iau seama la ceea ce făceau ceilalţi. Un preot de lângă mine cânta în spaniolă şi am încercat să repet cuvintele după el. Erau invocaţii către Duhul Sfânt şi Fecioară ca să-şi facă simţită prezenţa şi să-şi reverse binecuvântările asupra fiecăruia dintre noi.

— Fie ca darul limbilor să se pogoare asupra noastră – zise alt preot, repetând fraza în spaniolă, italiană şi franceză.

N-am izbutit să înţeleg ceea ce a urmat. Fiecare dintre persoanele prezente a început să vorbească o limbă care nu semăna cu niciunul dintre idiomurile cunoscute. Era mai degrabă o înşiruire de sunete decât o limbă anume, cu vorbe ce păreau să vină direct din inimă, fără sens logic. Mi-am adus imediat aminte de conversaţia noastră din biserică şi în care el mi-a vorbit despre revelaţie – despre faptul că toată înţelepciunea stă în ascultarea propriului suflet.

„Poate că asta e limba îngerilor”, mi-am spus, încercând să imit ce făceau ei – şi simţindu-mă ridicolă.

Toţi se uitau la statuia Fecioarei de pe celălalt mal al râului şi toţi păreau a fi în transă. L-am căutat cu privirea şi am văzut că se găsea la oarecare distanţă de mine. Îşi ţinea mâinile ridicate la cer şi rostea şi el cuvinte într-un ritm precipitat, ca şi cum ar fi stat de vorbă cu Ea. Surâdea, iar uneori se arăta parcă surprins.

„Asta e lumea lui”, am gândit eu.

Totul începu să mă înfricoşeze. Bărbatul pe care mi-l doream alături spunea că Dumnezeu era şi femeie, vorbea limbi de neînţeles, cădea în transă şi părea aproape de îngeri. Casa din munţi începu să pară mai puţin reală, ca şi cum ar fi făcut parte dintr-o lume pe care el ar fi şi lăsat-o în urmă.

Toate zilele acelea – începând cu conferinţa de la Madrid – mi se păreau ca parte dintr-un vis, o călătorie în afara timpului şi-a spaţiului vieţii mele. Visul avea totodată savoarea lumii, a unui roman, a unor noi aventuri. Oricât m-aş fi opus, ştiam că iubirea putea incendia lesne inima unei femei şi că era doar o chestiune de timp pentru ca eu să las vântul să se dezlănţuiască şi apele să rupă zidurile barajului. Oricât de puţin receptivă aş fi fost la început, iubisem şi altădată şi puteam aprecia cum aveam să mă comport într-o asemenea situaţie.

Acolo era însă ceva ce-mi rămânea de neînţeles. Nu era catolicismul care mi se predase la şcoală. Nu aşa îl vedeam pe bărbatul vieţii mele.

„Bărbatul vieţii mele! Ce straniu!”, mi-am spus în sinea-mi, surprinsă eu însămi de acest gând.

Acolo, în faţa râului şi a peşterii, m-am simţit cuprinsă de frică şi de gelozie. Frică deoarece totul era nou pentru mine, iar tot ce este nou sperie. Gelozie deoarece, încetul cu încetul, înţelegeam că dragostea lui era mai mare decât aş fi crezut şi se revărsa în zone unde eu nu călcasem niciodată.

„Iartă-mă, Maică Preacurată”, am zis. „Iartă-mă dacă sunt egoistă, măruntă şi dacă mă lupt ca bărbatul acesta să mă

iubească doar pe mine.” Şi dacă vocaţia lui ar fi realmente să părăsească lumea, să se închidă în seminar şi să vorbească doar cu îngerii?

Cât timp avea să reziste înainte de a-şi părăsi casa, discurile şi cărţile şi a se întoarce la adevărata lui cale? Sau, chiar dacă nu avea să se mai întoarcă niciodată la seminar, ce preţ ar trebui oare să plătesc eu ca să-l ţin departe de adevăratul lui vis?

Toţi păreau concentraţi în ceea ce făceau, mai puţin eu însămi. Îl fixam cu privirea, iar el vorbea limba îngerilor.

Frica şi gelozia mi-au fost înlocuite de solitudine. Îngerii aveau cu cine să stea de vorbă, iar eu eram singură.

Nu ştiu ce anume m-a împins să încerc să vorbesc şi eu limba aceea stranie. Poate nevoia imensă de a mă întâlni cu el, de a spune ce anume simţeam. Poate pentru că trebuia să-mi las sufletul să stea de vorbă cu mine – inima îmi nutrea multe îndoieli şi avea nevoie de răspunsuri.

Nu ştiam exact ce să fac; senzaţia de ridicol era foarte puternică. Acolo erau însă bărbaţi şi femei de toate vârstele, preoţi şi mireni, novici şi călugări, studenţi şi bătrâni. Asta mi-a dat curaj şi m-am rugat la Duhul Sfânt să mă ajute să înving bariera fricii.

„Încearcă”, mi-am zis eu. „N-ai altceva de făcut decât să deschizi gura şi să ai curajul de-a spune lucruri pe care nu le pricepi. Încearcă.”

M-am hotărât să-ncerc. Mai înainte însă m-am rugat ca noaptea aceea – după o zi atât de lungă, încât nici nu mai reuşeam de fapt să-mi amintesc când începuse – să fie o epifanie, un nou început pentru mine.

Se părea că Dumnezeu mă ascultase. Vorbele au început să-mi curgă de pe buze – şi treptat şi-au pierdut înţelesul din limba oamenilor. Ruşinea mi s-a atenuat, încrederea mi-a sporit, limba a început să mi se dezlege liber. Deşi nu pricepeam nimic din ceea ce spuneam, totul avea înţeles pentru sufletul meu.

Simplul fapt de a fi avut destul curaj ca să spun lucruri fără sens a început să-mi inducă o stare euforică. Eram liberă, nu eram nevoită să caut sau să dau explicaţii despre faptele mele. Libertatea asta mă înălţa la cer – unde m-a învăluit o Iubire Supremă, care iartă toate şi nu se simte niciodată părăsită.

„S-ar părea că mi se întoarce credinţa”, gândeam eu, uimită de toate minunile pe care le poate săvârşi iubirea. O simţeam pe Fecioară lângă mine, strângându-mă la piept, acoperindu-mă şi încălzindu-mă cu mantia ei. Cuvintele ciudate îmi ieşeau tot mai repede din gură.

Pe nesimţite, am început să plâng. Bucuria îmi invada inima, mă inunda. Era mai puternică decât temerile, decât certitudinile mele meschine, decât încercarea de a-mi ţine sub control fiecare secundă a vieţii.

Ştiam că plânsul acela era un dar fiindcă la şcoala de maici mă învăţaseră că sfinţii plângeau în extaz. Am deschis ochii, am contemplat cerul întunecos şi mi-am simţit lacrimile amestecându-mi-se cu ploaia. Pământul era viu, apa care venea de sus aducea cu ea minunea din înalturi. Făceam şi noi parte din această minune.

Ce bine că Dumnezeu poate fi femeie – am spus eu în şoaptă, pe când ceilalţi cântau –. Dacă este aşa, chipul lui feminin ne-a învăţat să iubim.

— Să ne rugăm în corturi de opt – spuse preotul în spaniolă, italiană şi franceză.

M-am simţit din nou dezorientată, nepricepând deloc ce anume se petrecea. Cineva s-a apropiat de mine şi şi-a pus braţul pe umărul meu. Altcineva a făcut la fel de partea cealaltă.

Am alcătuit un cerc de opt persoane îmbrăţişate. Apoi, ne-am aplecat în faţă şi capetele ni s-au atins.

Păream un cort omenesc. Ploaia se mai intensificase, dar nimeni n-o lua în seamă. Poziţia în care stăteam ne concentra toate energiile şi căldura.

— Neprihănita Zămislire să-l ajute pe copilul meu ca să-şi găsească drumul – rosti bărbatul care mă îmbrăţişase din dreapta mea –. Vă rog, să spunem un Ave-Maria pentru copilul meu.

— Amin – răspunseră toţi. Şi cei opt se rugară, rostind un Ave-Maria.

— Lumineze-mă Neprihănita Zămislire şi trezească-n mine darul vindecării – se auzi glasul unei femei din „cortul" nostru –. Să rostim un Ave-Maria.

Toţi au spus iarăşi „amin" şi s-au rugat. Fiecare a făcut câte o cerere şi toţi au participat cu rugăciuni. Eram de-a dreptul uimită de mine, pentru că mă rugam ca un copil – şi, tot ca un copil, credeam că cererile noastre vor fi împlinite.

Grupul tăcu o fracţiune de secundă. Am constatat că îmi venise mie rândul să cer ceva. În orice altă împrejurare aş fi murit de ruşine – fără a putea scoate nici o vorbă. Era însă o Prezenţă acolo, şi această prezenţă îmi dădea încredere.

— Neprihănita Zămislire să mă înveţe să iubesc la fel ca ea – am zis eu –. Dragostea această să crească în mine şi-n bărbatul căruia îi este dedicată. Să spunem un Ave-Maria.

Ne-am rugat împreună şi iarăşi am simţit o senzaţie de libertate. Ani de zile luptasem împotriva inimii mele fiindcă îmi era frică de tristeţe, de suferinţă, de abandon. Totdeauna ştiusem că adevărata iubire era mai presus de toate acestea şi că era preferabil să mori decât să încetezi a mai iubi.

Şi, în clipa asta, descopeream că şi eu eram capabilă de iubire. Chiar dacă ar fi însemnat despărţire, singurătate, tristeţe, iubirea îşi merita fiecare bănuţ din preţul ei.

„Nu se poate să mă mai gândesc la toate astea, trebuie să mă concentrez asupra ritualului." Preotul care conducea grupul a cerut să fie desfăcute corturile şi să ne rugăm acum pentru bolnavi. Oamenii se rugau, cântau, dansau în ploaie, adorându-i pe Dumnezeu şi pe Fecioara Maria. Din

când în când, toţi reîncepeau să vorbească în limbi străine şi să-şi legene braţele ridicate la cer.

— Cineva de aici, care are o noră bolnavă, să ştie că ea se va face bine – zise o femeie, la un moment dat.

Reîncepeau rugăciunile şi reîncepeau cântecele şi bucuria. Din când în când, se auzea din nou glasul acelei femei.

— Cineva din grupul nostru, care şi-a pierdut mama de curând, trebuie să aibă credinţă şi să ştie că ea este în slava cerurilor.

Mai târziu el mi-a povestit că acesta era darul profeţiei şi că unele persoane erau capabile să presimtă ce se întâmpla într-un loc îndepărtat sau ce avea să se întâmple în scurt timp.

Dar şi dacă n-aş fi aflat niciodată de asta, eu credeam în puterea glasului care vorbea de minuni. Speram ca ea, la un moment dat, să spună şi ceva despre dragostea dintre doi inşi de faţă acolo. Trăgeam nădejdea s-o aud proclamând că iubirea aceasta este binecuvântată de toţi îngerii şi sfinţii, de Dumnezeu şi de Zeiţă.

Nu ştiu cât a durat ritualul acela. Oamenii reîncepuseră să vorbească în limbi ciudate, cântaseră, dansaseră cu braţele înălţate la cer, se rugaseră pentru cei de lângă ei, ceruseră minuni, mărturisiseră harurile ce le fuseseră acordate.

În cele din urmă, preotul care conducea ceremonia zise:

— Să ne rugăm cântând, pentru toţi cei care au participat pentru prima oară la această reînnoire harismatică.

Nu cred că eram singura. Constatarea m-a liniştit.

Toţi au cântat o rugăciune. De astă dată m-am mulţumit să ascult, rugându-mă ca harurile să coboare asupră-mi.

De multe aveam nevoie.

— Să primim binecuvântarea – zise preotul.

Toţi se întoarseră către peştera luminată, de peste râu. Preotul rosti diverse rugăciuni şi ne binecuvân tă pe toţi. Apoi toţi se sărutaseră şi-şi uraseră „la mulţi ani de neprihănita Zămislire”, după care se despărţiseră, văzându-şi fiecare de drumul său.

El s-a apropiat. Avea un aer mai vesel ca de obicei.

— Eşti udă leoarcă – zise el.

— Şi tu – i-am răspuns eu, râzând.

Ne-am urcat în maşină şi ne-am întors la Saint-Savin. Aşteptasem cu nerăbdare clipa asta – dar acum, când ea sosise, nu mai ştiam ce să spun. Nu eram în stare să discut despre casa din munţi, despre ritual, despre cărţi şi discuri, despre limbile ciudate şi rugăciunile din corturi.

El trăia în două lumi. Undeva, în loc şi-n timp, aceste două lumi se contopeau într-una singură – şi eu trebuia să descopăr cum anume.

Cuvintele însă, în momentul acela, nu erau de nici un folos. Iubirea poate fi descoperită doar prin actul iubirii.

— Mai am un singur pulover – zise el după ce ne-am întors în cameră –. Pune-ţi-l tu. Mâine îmi cumpăr eu altul.

Să punem hainele pe calorifer. Până mâine se vor usca – am răspuns eu –. Oricum, mai am bluza pe care mi-am spălat-o ieri.

Câteva clipe, nimeni n-a mai spus nimic.

Haine. Goliciune. Frig.

Până la urmă, el a scos din valijoară alt tricou.

— Poţi să dormi cu ăsta – zise el.

— Grozav – am răspuns.

Am stins lumina. Pe întuneric, mi-am scos îmbrăcămintea udă, am întins-o pe radiator şi l-am dat la maximum.

Lumina felinarului de afară era suficientă pentru ca el să-mi poată vedea silueta şi să-şi dea seama că sunt goală. Mi-am pus tricoul şi m-am strecurat în patul meu, sub pături.

— Te iubesc – l-am auzit spunându-mi.

— Eu învăţ să te iubesc – i-am răspuns.

Îşi aprinse o ţigară.

— Crezi că a venit momentul adevărului? – întrebă el.

Ştiam la ce se referă. M-am sculat şi m-am dus să mă aşez pe marginea patului său.

Jarul ţigării îi lumina din când în când faţa. M-a prins de mână şi am stat aşa câteva clipe. L-am mângâiat atunci pe

păr.

— Nu trebuia să întrebi – am răspuns –. Dragostea nu pune multe întrebări, deoarece, dacă începem să gândim, începe să ne fie frică. E o frică inexplicabilă, nu poate fi exprimată în cuvinte.

Poate e frica de a nu fi dispreţuită, de a nu fi acceptată, de a rupe vraja. Pare ridicol, dar aşa este. De aceea nu întrebi, faci. Cum mi-ai spus chiar tu de atâtea ori, îţi asumi riscurile.

— Ştiu. N-am mai pus niciodată întrebarea asta.

— Inima mea îţi aparţine încă de pe-acum – am răspuns, prefăcându-mă că nu-i auzisem cuvintele –. Mâine poţi pleca, dar ne vom aminti totdeauna miracolul acestor zile, iubirea romantică, posibilitatea, visul.

Cred însă că Dumnezeu, în infinita Lui înţelepciune, a ascuns infernul chiar în miezul paradisului. Ca să fim totdeauna atenţi. Ca nu cumva să dăm uitării stâlpul Asprimii în timp ce trăim bucuria Milostivirii.

Mâinile lui îmi strânseră cu mai multă putere tâmplele.

— Înveţi repede – zise el.

Eram şi eu surprinsă de ce spusesem. Fapt e însă că, dacă crezi că ştii ceva, până la urmă chiar ştii.

— Să nu crezi că sunt dificilă – am spus eu –. Am fost cu mulţi bărbaţi. Am făcut dragoste şi cu unii pe care abia îi cunoşteam.

— Şi eu – răspunse el.

Încerca să fie natural, dar, după felul cum mă mângâia pe cap, am văzut că nu-i fusese uşor să-mi audă vorbele.

— Dar începând de azi dimineaţă, virginitatea mi s-a refăcut în chip misterios. Nu încerca să înţelegi, fiindcă numai o femeie poate şti ce vreau să spun. Descopăr din nou dragostea. Şi pentru asta e nevoie de timp.

Îşi luă mâinile de pe părul meu şi mă mângâie pe faţă. L-am sărutat uşor pe buze şi m-am întors la mine-n pat.

Nu ştiam la drept vorbind de ce procedasem aşa. Nu ştiam dacă o făcusem ca să mi-l apropii şi mai mult sau ca să-i las

lui toată libertatea.

Ziua fusese însă lungă. Eram mult prea obosită ca să mai gândesc.

Am avut o noapte de nesfârşită pace. La un moment dat, mi se părea că m-am trezit – deşi dormeam. O prezenţă feminină m-a luat la pieptul ei şi o cunoşteam parcă de mult, căci mă simţeam protejată şi iubită.

M-am trezit la şapte, într-o căldură ucigătoare. Mi-am amintit că dădusem încălzirea la maximum, ca să usuc hainele. Era încă întuneric şi-am încercat să mă scol fără să fac zgomot, ca să nu-l deranjez.

Dar când m-am ridicat în picioare, am văzut că el nu mai era acolo.

Am intrat în panică. Cealaltă s-a trezit numaidecât, spunându-mi: „Vezi? A fost de-ajuns să fii de acord, şi el a şi dispărut. Ca toţi bărbaţii."

Panica îmi sporea cu fiece clipă. Nu voiam să-mi pierd controlul. Dar Cealaltă nu înceta să vorbească: „Sunt încă aici", zicea ea. „Ai lăsat ca vântul să-şi schimbe direcţia, ai deschis poarta şi dragostea ţi-a inundat viaţa. Dacă vom acţiona prompt, vom reuşi să controlăm din nou situaţia."

Trebuia să fiu practică. Să-mi iau măsuri de precauţie.

„El a plecat", continuă Cealaltă. „Tu trebuie să scapi din fundul ăsta de lume. Viaţa ta la Zaragoza e încă intactă: du-te-napoi cât mai repede. Înainte să pierzi ceea ce ai obţinut cu atâta efort." „Trebuie să fi avut motive serioase", m-am gândit.

„Bărbaţii au totdeauna motivele lor", i-am spus Celeilalte. „Fapt e însă că până la urmă le părăsesc pe femei."

Atunci trebuie să văd cum să mă întorc în Spania. Trebuie să rămân cu mintea trează.

„Să începem cu aspectul practic: banii", spunea Cealaltă.

N-aveam nici o para. Trebuia să cobor, să le telefonez cu taxă inversă părinţilor mei şi să aştept ca să-mi trimită banii pentru întoarcere.

Dar azi e sărbătoare şi banii vor sosi abia mâine. Ce fac cu mâncarea? Cum să le explic proprietarilor că va fi nevoie să aştepte două zile ca să le pot plăti?

„Mai bine nu spune nimic”, răspunse Cealaltă. Aşa e, ea avea experienţă, ştia să facă faţă unor asemenea situaţii. Nu era fata înflăcărată care-şi pierde capul, ci femeia care a ştiut mereu ce vrea de la viaţă. Trebuia să rămân mai departe acolo, ca şi cum nimic nu s-ar fi întâmplat, ca şi cum el ar urma să se întoarcă. Şi, după sosirea banilor, aveam să-mi plătesc datoriile şi să plec.

„Foarte bine”, zise Cealaltă. „Uite, redevii cea de dinainte. Nu fi tristă – că tot ai să-ţi găseşti tu un bărbat. Unul pe care-l vei putea iubi fără riscuri.”

Mi-am luat hainele de pe radiator. Se uscaseră. Trebuia să aflu care dintre satele din jur avea o bancă, să telefonez, să-mi iau toate măsurile de prevedere. Câtă vreme mă voi gândi la asta, nu voi avea răgaz să plâng sau să mă las copleşită de melancolie.

Şi tocmai atunci am dat peste un bilet: „Am plecat la seminar. Strânge-ţi lucrurile (ha! ha! ha!), diseară plecăm în Spania. Mă întorc după-amiază târziu.”

Şi termina zicând: „Te iubesc.”

Am strâns biletul la piept, m-am simţit mizerabilă şi în acelaşi timp uşurată. Am observat că Cealaltă se retrăgea, luată prin surprindere de descoperire.

Şi eu îl iubeam. Cu fiecare minut, cu fiecare secundă, dragostea aceasta sporea şi mă transforma. Îmi redobândeam încrederea în viitor şi redobândeam – treptat – credinţa în Dumnezeu.

Totul datorită iubirii.

„Nu vreau să mai stau de vorbă cu întunericul din mine”, mi-am făgăduit mie însemi, închizându-i definitiv uşa Celeilalte. „O cădere de la etajul trei te zdrobeşte la fel ca şi una de la etajul o sută.”

Dacă tot ar fi să cad, cel puţin să cad de la mare înălţime.

— Nu plecaţi iar pe nemâncate – zise femeia.

— Nu ştiam că vorbiţi spaniola – am răspuns mirată.

— Frontiera e aproape. Turiştii vin vara la Lourdes. Dacă n-aş vorbi spaniola, n-aş închiria camere.

Mi-a adus pâine prăjită şi cafea cu lapte. Am început să mă pregătesc sufleteşte ca să fac faţă zilei care urma; fiecare ceas avea să pară cât un an. Speram ca gustarea aceea să mă destindă puţin.

— De cât timp sunteţi căsătoriţi? – m-a întrebat ea.

— A fost prima iubire din viaţa mea – i-am răspuns. Şi era destul.

— Vedeţi piscurile acelea de afară? – continuă femeia –. Prima iubire din viaţa mea a murit pe unul din acei munţi.

— Aţi găsit însă pe altcineva.

— Da, am găsit. Şi am reuşit să fiu fericită din nou. Destinul e ciudat: aproape niciuna dintre cunoştinţele mele nu s-a căsătorit cu prima dragoste din viaţă. Cele care au făcut-o îmi spun mereu că au pierdut ceva important, că n-au trăit tot ce ar fi trebuit să trăiască.

A tăcut brusc.

— Scuzaţi-mă – zise ea –. Nu vreau să vă jignesc.

— Nu mă jigniţi.

— Mă uit mereu la fântâna din piaţă. Şi mă tot gândesc: nimeni n-a ştiut unde e apa – până când Savin nu s-a hotărât să sape şi a descoperit-o. Dacă n-ar fi făcut-o, orăşelul ar fi fost acolo, jos, lângă râu.

— Şi ce-are de-a face asta cu dragostea? – am întrebat-o.

— Fântâna asta i-a adus pe mulţi aici, cu speranţele, visele şi conflictele lor. Cineva a cutezat să caute apă, apa s-a arătat şi toţi s-au adunat în jurul ei. Cred că, atunci când căutăm iubirea cu îndrăzneală, ea se dezvăluie şi ajungem să atragem şi mai multă iubire. Dacă ne iubeşte un om, ne iubesc toţi.

Dar dacă suntem singuri, ne trezim şi mai singuri. Viaţa e ciudată.

— Aţi auzit vorbindu-se de o carte numită I Ching? – am întrebat-o.

— Niciodată.

— În ea se spune că poţi muta un oraş, dar nu o fântână. Îndrăgostiţii se întâlnesc, îşi potolesc setea, îşi construiesc casele, îşi cresc copiii în jurul unei fântâni.

Dar dacă unul dintre ei se hotărăşte să plece, fântâna nu poate să-l urmeze. Dragostea rămâne acolo, părăsită – dar plină de aceeaşi apă curată ca mai înainte.

— Vorbeşti ca o bătrână care a suferit mult, draga mea.

— Nu. Totdeauna mi-a fost teamă. N-am săpat niciodată o fântână. Fac asta acum şi nu vreau să uit riscurile.

Am simţit în buzunar ceva neobişnuit. Când mi-am dat seama ce era, a îngheţat inima în mine. M-am grăbit să-mi termin cafeaua.

O cheie. Aveam o cheie.

— Era o femeie, aici, în oraş, care a murit şi a lăsat totul moştenire seminarului din Tarbes – am spus eu –. Ştiţi unde e casa ei?

Femeia deschise uşa şi mi-o arătă. Era una dintre casele medievale din piaţetă, având vedere spre vale şi spre munţi.

— Acum vreo două luni au fost aici doi preoţi – zise ea –. Şi…

Mă privi cu un aer dubitativ.

— Şi unul din ei semăna cu soţul dumneavoastră – zise ea, după o lungă pauză.

— El era – i-am răspuns în timp ce ieşeam, mulţumită că-l lăsasem pe copilul din mine să facă o soţie.

M-am oprit în faţa casei, neştiind ce să fac. Ceaţa învăluia totul şi mi se părea că sunt într-un vis cenuşiu, unde se ivesc figuri stranii care ne poartă în locuri şi mai stranii.

Nervoasă, răsuceam cheia între degete.

Din pricina negurii, ar fi cu neputinţă să văd munţii de la fereastră. Casa trebuie să fie întunecoasă, fără soare printre perdelele trase. Casa trebuie să fie tristă fără prezenţa lui lângă mine.

Am privit orologiul. Nouă dimineaţa.

Ceva trebuia să fac, ceva care să mă ajute să-mi petrec timpul, să aştept.

Să aştept. A fost prima lecţie pe care am învăţat-o despre dragoste. Ziua se târăşte, faci mii de planuri, îţi imaginezi toate subiectele de conversaţie posibile, îţi făgăduieşti să-ţi schimbi felul de a fi sub anumite aspecte – şi eşti din ce în ce mai neliniştită până când îţi soseşte iubitul. Şi tocmai atunci nu ştii ce să spui. Orele de aşteptare se transformă în încordare, încordarea devine spaimă şi spaima te face să-ţi fie ruşine să-ţi arăţi afecţiunea.

„Nu ştiu dacă se cade să intru.” Mi-am amintit convorbirea din ziua precedentă – casa aceea era simbolul unui vis.

Nu puteam rămâne însă încremenită acolo toată ziua. Mi-am luat inima în dinţi, am scos cheia din buzunar şi m-am îndreptat către uşă.

— Pilar!

Vocea, cu un puternic accent franţuzesc, venea din ceaţă. Am fost mai curând uimită decât speriată. Putea fi proprietarul casei unde închiriasem camera – deşi nu-mi aminteam să-i fi spus cum mă cheamă.

— Pilar! – repetă vocea, de astă dată mai de-aproape.

M-am uitat prin piaţa acoperită de ceaţă. O siluetă se apropia, cu paşi grăbiţi. Coşmarul ceţurilor cu figurile lui stranii devenea realitate.

— Aşteaptă – zise el –. Vreau să stau de vorbă cu dumneata.

Când s-a apropiat de mine, am văzut că era un preot. Figura lui semăna cu caricaturile preoţilor de ţară: scund, cam rotofei, cu câteva fire de păr alb pe creştetul aproape chel.

— Bună – zise el, întinzând mâna şi afişând un zâmbet larg.

Uimită, am răspuns la salut.

— Păcat că ceaţa acoperă totul – zise el – privind către casă –. Saint-Savin e aşezat pe un munte şi vederea din

casa asta e frumoasă. De la ferestrele ei se zăresc valea, acolo jos, şi vârfurile ninse acolo, sus. Cred că ştii.

Am dedus atunci cine era: superiorul mânăstirii.

— Ce faceţi aici? – l-am întrebat –. Şi de unde ştiţi cum mă cheamă?

— Vrei să intri? – zise el, schimbând vorba.

— Nu. Vreau să-mi răspundeţi la întrebare.

Îşi frecă mâine ca să şi le încălzească un pic şi se aşează pe bordură. M-am aşezat şi eu lângă el. Ceaţa era tot mai deasă, ascunsese şi biserica – deşi ea nu se afla decât la vreo douăzeci de metri de noi.

Tot ce reuşeam să vedem era fântâna. Mi-am amintit de vorbele femeii.

— Ea e prezentă – am zis eu.

— Cine?

— Zeiţa – i-am răspuns –. Ea este negura.

— Deci el ţi-a vorbit despre asta! – râse el –. Bine, eu prefer să o numesc Fecioara Maria. Mi-e mai la îndemână.

— Ce faceţi aici? De unde ştiţi cum mă cheamă? – am repetat.

— Am venit pentru că voiam să te văd. Cineva care a fost în grupul harismatic de astă-noapte mi-a povestit că aţi tras în gazdă la Saint-Savin. E o aşezare foarte mică.

— El s-a dus la seminar.

Preotul încetă să mai zâmbească şi clătină din cap.

— Ce păcat – zise el, ca şi cum şi-ar fi vorbit sieşi.

— Păcat că s-a dus la seminar?

— Nu, nu e acolo. De-acolo vin eu acum.

Câteva clipe rămase tăcut. Mi-am adus iar aminte de senzaţia pe care o avusesem la trezire: banii, măsurile de prevedere, telefonul în ţară, întoarcerea acolo. Făcusem însă un legământ şi nu aveam să-mi calc cuvântul.

Lângă mine era un preot. Copil fiind, fusesem obişnuită ca preoţilor să le spun tot ce-aveam pe suflet.

— Sunt epuizată – am zis, rupând tăcerea –. Cu mai puţin de-o săptămână-n urmă, ştiam cine sunt şi ce vreau de la

viaţă. Acum mi se pare că am intrat într-o furtună care mă proiectează dintr-o parte-n alta, fără să pot face nimic.

— Rezistă – zise preotul –. E important.

Sfatul lui m-a mirat.

— Nu te speria – continuă el, ca şi cum mi-ar fi ghicit gândul –. Ştiu că Biserica are nevoie de noi preoţi, şi el ar fi unul excelent. Dar preţul pe care ar trebui să-l plătească e foarte mare.

— El unde este? M-a lăsat aici şi s-a dus în Spania?

— În Spania? N-are nici o treabă în Spania – zise părintele –. Casa lui e mânăstirea, care este la câţiva kilometri de-aici. Nu-i acolo, dar ştiu unde-l pot găsi.

Vorbele lui mi-au redat oarecum curajul şi bucuria; cel puţin nu plecase.

Dar preotul nu mai zâmbea.

— Nu te bucura – continuă el, citindu-mi iarăşi gândurile –. Ar fi fost mai bine dacă s-ar fi întors în Spania.

Preotul se ridică şi mă rugă să-l însoţesc. Nu puteam zări decât la câţiva metri în faţa noastră, dar părea că ştie încotro merge. Am ieşit din Saint-Savin pe acelaşi drum pe care, acum două nopţi – sau acum cinci ani? – ascultasem povestea Bernadettei.

— Unde mergem? – am întrebat.

— Mergem să-l căutăm – răspunse părintele.

— Părinte, mă derutaţi – am zis eu, în timp ce mergeam –. Mi s-a părut că v-aţi întristat când v-am spus că nu este aici.

— Ce ştii despre viaţa religioasă, copila mea?

— Foarte puţin. Că preoţii fac legământ de sărăcie, castitate şi ascultare.

M-am întrebat dacă să mai spun ceva sau nu, dar m-am hotărât să continuu.

— Şi că judecă păcatele celorlalţi, deşi comit şi ei aceleaşi păcate. Că socotesc că ştiu totul despre căsătorie şi dragoste, deşi nu au fost niciodată căsătoriţi. Că ne ameninţă cu flăcările iadului pentru greşeli pe care le fac şi ei.

Şi că ni-l prezintă pe Dumnezeu ca pe o fiinţă răzbunătoare care-l acuză pe om pentru moartea unicului Său Fiu.

Preotul râse.

— Se vede că ai avut o excelentă educaţie catolică – zise el –. Eu însă nu te întreb nimic despre catolicism. Te întreb despre viaţa spirituală.

N-am avut nici o reacţie.

— Nu sunt sigură – am zis, în cele din urmă –. Sunt inşi care părăsesc totul şi pleacă în căutarea lui Dumnezeu.

— Şi-L găsesc?

— Dumneavoastră ştiţi răspunsul. Eu n-am idee.

Preotul observă că gâfâiam şi încetini ritmul paşilor.

— V-aţi înşelat – începu el –. Cine pleacă în căutarea lui Dumnezeu îşi pierde timpul. Poate să bată multe drumuri, să se alăture multor religii şi secte – dar, în felul acesta, nu-L va întâlni niciodată.

Dumnezeu e aici, acum, lângă noi. Îl putem vedea în ceaţa, în pământul, în hainele, în pantofii aceştia. Îngerii Lui veghează în timp ce noi dormim şi ne ajută în timp ce muncim. Ca să-l întâlnim pe Dumnezeu, e destul să privim în jurul nostru.

Întâlnirea aceasta nu e uşoară. Pe măsură ce Dumnezeu ne face să participăm la misterul său, ne simţim şi mai dezorientaţi. Pentru că el ne cere permanent să ne urmăm visele şi inima. E greu să facem asta, fiindcă suntem deprinşi să trăim în alt chip.

Şi descoperim, spre surprinderea noastră, că Dumnezeu vrea să ne vadă fericiţi, fiindcă El este tatăl.

— Şi mama – am zis eu.

Ceaţa începea să se ridice. Puteam zări o căsuţă de ţară, în preajma căreia o femeie aduna lemne.

— Da, şi mamă – zise el –. În cazul dumitale, ca să ai o viaţă spirituală nu e nevoie să intri într-un seminar, nici să posteşti, să practici abstinenţa şi castitatea.

E de ajuns să ai credinţă şi să-L accepţi pe Dumnezeu. De aici încolo, fiecare se preschimbă în drumul Lui, devenim vehiculul minunilor Lui.

— El mi-a vorbit despre dumneavoastră – l-am întrerupt eu –. Şi mi-a dat aceleaşi învăţături.

— Sper să accepţi darurile lui – răspunse părintele –. Căci, după cum ne învaţă istoria, nu totdeauna se întâmplă aşa. Osiris e sfârtecat în Egipt. Zeii greci se încaieră între ei din pricina femeilor şi bărbaţilor pământeni. Aztecii îl alungă pe Quetzalcoatl. Zeii vikingi asistă la incendiul Wallhalei din cauza unei femei. Isus e răstignit.

De ce?

Nu ştiam ce să-i răspund.

— Pentru că Dumnezeu vine pe pământ ca să ne arate puterea noastră. Facem parte din visul Lui şi El vrea să fie un vis fericit. Astfel, dacă admitem că Dumnezeu ne-a creat pentru fericire, trebuie să admitem că tot ce ne conduce spre tristeţe şi eşec reprezintă vina noastră.

Tocmai de aceea continuăm să-l ucidem mereu pe Dumnezeu. Fie pe cruce, în foc, în exil, fie în inima noastră.

— Dar cei care îl înţeleg…

— Ei transformă lumea. Cu preţul unor mari sacrificii.

Femeia care căra lemne îl văzu pe preot şi alergă în întâmpinarea noastră.

— Părinte, vă mulţumesc! – zise ea, sărutându-i mâinile –. Tânărul l-a vindecat pe bărbatul meu!

— Sfânta Fecioară l-a vindecat – răspunse preotul grăbind pasul –. El nu e decât un instrument.

— El a făcut-o. Intraţi, vă rog.

Mi-am amintit atunci noaptea trecută. Pe când eram în biserică, un bărbat parcă îmi spusese „eşti cu un bărbat care face minuni!”

— Ne grăbim – zise preotul.

— Nu, nu ne grăbim – am răspuns eu, murind de ruşine că vorbeam în franceză, o limbă străină mie –. Mi-e frig şi mi-ar prinde bine o cafea.

Femeia mă luă de mână şi am intrat.

Casa era confortabilă, dar fără nici un lux; ziduri de piatră, podea şi tavan de lemn. În faţa căminului aprins şedea un bărbat de vreo şaizeci de ani.

De îndată ce-l zări pe preot, se ridică şi-i sărută mâna.

— Şezi, nu te ridica – zise preotul –. Eşti încă în convalescenţă.

— M-am şi îngrăşat două kilograme – răspunse el –. Dar încă nu pot s-o ajut pe nevastă-mea.

— Nu-i nimic. În scurt timp vei fi mai bine ca-nainte.

— Unde este tânărul? – întrebă bărbatul.

— L-am văzut ducându-se către locul obişnuit –. Doar că azi era în maşină.

Preotul mă privi fără să spună nimic.

— Binecuvântaţi, părinte – zise femeia –. Puterea lui…

—. a Sfintei Fecioare – îi tăie vorba preotul.

— a Maicii Fecioare, puterea asta e şi a dumneavoastră. Dumneavoastră, părinte, l-aţi adus aici.

De astă dată preotul evită să mă privească.

— Rugaţi-vă pentru bărbatul meu, părinte – insistă femeia.

Preotul respiră adânc.

— Stai aici, în faţa mea – îi spuse el bărbatului.

Bătrânul îi dădu ascultare. Preotul închise ochii şi spuse un Ave-Maria. Apoi invocă Duhul Sfânt, rugându-l să fie prezent şi să-l ajute pe bărbatul acela.

Deodată începu să vorbească repede. Părea o rugăciune de exorcizare, deşi nu puteam înţelege la drept vorbind ce spunea. Mâinile lui atingeau umerii bărbatului şi-i alunecau pe braţe în jos, până la degete. Repetă gestul de mai multe ori.

Focul începu să trosnească mai puternic în cămin. Era poate o coincidenţă, dar poate preotul pătrunsese în zone de care eu nu aveam cunoştinţă, influenţând chiar elementele.

Eu şi femeia tresăream ori de câte ori pocnea un lemn. Preotul nici nu lua seama la asta, era complet absorbit în

acţiunea lui – ca un instrument al Fecioarei, după cum spusese mai înainte. Vorbea o limbă străină. Cuvintele ieşeau cu o rapiditate surprinzătoare. Mâinile încetaseră să i se mai mişte – şi le pusese pe umerii bărbatului din faţa sa.

Şi brusc, aşa cum şi începuse, ritualul luă sfârşit. Părintele se întoarse şi dădu o binecuvântare convenţională, trasând cu mâna dreaptă un semn mare al crucii.

— Dumnezeu să fie pururea în casa aceasta – spuse el.

Şi, întorcându-se către mine, îmi ceru să ne continuăm drumul.

— Dar n-aţi băut cafeaua – zise femeia, văzându-ne pe picior de plecare.

— Dacă beau acum o cafea, n-o să mai dorm – răspunse preotul.

Femeia râse şi murmură ceva de genul „dar e încă dimineaţă”. N-am auzit-o bine pentru că ne şi aflam pe drum.

— Părinte, femeia a vorbit despre un tânăr care l-a vindecat pe soţul ei. El a fost?

— Da, el a fost.

Am început să mă simt prost. Îmi aduceam aminte de ziua de ieri, de Bilbao, de conferinţa de la Madrid, de persoanele care vorbiseră despre minuni, de prezenţa pe care o simţisem când mă rugasem îmbrăţişată cu ceilalţi.

Iubeam un bărbat care avea darul vindecării. Un bărbat care putea să-l ajute pe aproapele său, să uşureze suferinţele, să redea sănătatea şi speranţa celor apropiaţi. O misiune care nu-şi avea locul într-o casă cu perdele albe, discuri şi cărţi preferate.

— Nu te învinui, copila mea – zise el.

— Văd că-mi citiţi gândurile.

— Da – răspunse preotul –. Am şi eu un dar şi încerc să fiu vrednic de el. Fecioara m-a învăţat să mă cufund în vârtejul emoţiilor omeneşti, ca să le pot îndrepta în cel mai bun chip cu putinţă.

— Faceţi şi dumneavoastră minuni?

— Nu pot face vindecări. Am însă unul din darurile Duhului Sfânt.

— Îmi puteţi atunci citi inima, părinte. Şi ştiţi că îl iubesc, şi dragostea asta creşte clipă de clipă. Am descoperit împreună lumea şi împreună vrem să rămânem în ea. El a fost prezent în toate zilele vieţii mele – cu sau fără voia mea.

Ce-i puteam spune acelui preot care mergea lângă mine? N-ar înţelege niciodată că am avut şi alţi bărbaţi, că m-am îndrăgostit şi, dacă m-aş căsători, aş fi fericită. Chiar de mic copil, descoperisem dragostea şi o dădusem uitării în piaţa din Soria.

Dar, după cum se vede, nu făcusem o treabă temeinică. Fuseseră suficiente trei zile pentru ca totul să reînceapă.

— Am dreptul să fiu fericită, părinte. Am recuperat ceea ce pierdusem, nu vreau să pierd totul din nou. Am să mă lupt pentru fericirea mea.

Dacă aş renunţa la lupta asta, aş renunţa şi la viaţa mea spirituală. După cum aţi spus chiar dumneavoastră, ar însemna să-l îndepărtez pe Dumnezeu, o dată cu puterea şi energia mea de femeie. Am să lupt pentru el, părinte.

Ştiam ce făcea acolo bărbatul acela scund şi gras. Venise ca să mă convingă să-l părăsesc, deoarece el avea o misiune mai importantă de îndeplinit.

Nu, nu puteam crede că preotului care păşea alături de mine i-ar fi plăcut ca noi să ne căsătorim şi să trăim într-o casă ca aceea din Saint-Sa-vin. Preotul spunea asta ca să mă amăgească, pentru ca eu să-mi las jos garda şi atunci – cu un surâs – să mă convingă de contrariu.

El îmi citi gândurile fără să zică nimic. Sau poate că mă înşelase, nu era în stare să ghicească ce gândeau ceilalţi. Ceaţa se risipea cu repeziciune, puteam acuma să văd drumul, coasta muntelui, câmpul şi copacii acoperiţi de zăpadă. Emoţiile mi se mai clarificaseră şi ele.

Fumuri! Dacă ar fi adevărat şi dacă preotul ar fi capabil să citească gândurile, ei bine, atunci să mi le citească şi să afle

tot. Să ştie că ieri el a vrut să facă dragoste cu mine, eu am refuzat – şi mi-a părut rău.

Ieri credeam că, dacă el ar fi trebuit să plece, eu aş fi rămas măcar cu amintirea vechiului prieten din copilărie. Chiar dacă sexul lui nu pătrunsese în mine, a pătruns însă ceva mai profund şi mi-a fost atinsă inima.

— Părinte, îl iubesc.

— Şi eu. Dragostea te prosteşte mereu. În cazul meu, mă obligă să-l ţin departe de destinul lui.

— Nu va fi uşor să mă-ndepărtaţi, părinte. Ieri, în timpul rugăciunilor din faţa peşterii, am descoperit că şi eu îmi pot trezi darurile de care vorbiţi. Şi mi le voi folosi ca să-l păstrez alături de mine.

— Să fie cu noroc – zise părintele, cu un zâmbet fin pe faţă –. Deie Domnul să reuşeşti.

Preotul se opri şi scoase un rozariu din buzunar. Îl luă în mână şi mă privi drept în ochi.

— Isus a spus că nu trebuie să jurăm, şi eu nu fac un jurământ. Îţi spun însă în prezenţa a ceea ce mi-e sfânt, că nu aş dori ca el să urmeze viaţa religioasă obişnuită. Nu mi-ar plăcea să fie hirotonit preot.

Îl poate sluji pe Dumnezeu şi în alte feluri. Alături de dumneata.

Îmi venea greu să cred că spusese adevărul. Dar îl spusese.

— El este acolo – zise preotul.

M-am întors. Am putut vedea o maşină oprită ceva mai departe, Aceeaşi maşină în care venisem din Spania.

— Merge totdeauna pe jos – zise el, zâmbind –. De astă dată, a vrut să ne dea impresia că a făcut un drum lung.

Zăpada îmi uda tenişii. Dar preotul purta sandale deschise cu ciorapi de lână – şi m-am decis să nu mă plâng.

Dacă el rezista, trebuia să rezist şi eu. Am început să urcăm spre vârful muntelui.

— Cât avem de mers?

— O jumătate de oră, cel mult.

— Unde mergem?

— Să ne întâlnim cu el. Şi cu ceilalţi.

Am văzut că nu dorea să continuăm conversaţia. Avea nevoie pesemne de toată energia ca să facă faţă urcuşului. Am mers în tăcere – ceaţa se împrăştiase acum aproape în întregime şi începea să se arate discul galben al soarelui.

Pentru prima oară puteam avea acum o vedere completă asupra văii; un râu curgea în fundul ei, câteva cătune risipite şi Saint-Savin, înfipt în coasta muntelui. Am recunoscut turla bisericii, un cimitir pe care nu-l observasem până atunci şi casele medievale cu vedere la râu.

Ceva mai jos de noi, printr-un loc pe unde tre-cuserăm, un cioban îşi conducea acum turma de oi.

— Sunt obosit – zise preotul –. Să ne oprim un pic.

Am curăţat zăpada de pe un bolovan şi ne-am rezemat de el. Părintele era transpirat – şi picioarele îi îngheţaseră.

— Să mă ţină Sfântul Iacob în putere, pentru că mai vreau să fac drumul ăsta şi altă dată – zise preotul, întorcându-se către mine.

N-am înţeles ce voia să spună, aşa că am schimbat vorba.

— Văd urme de paşi în zăpadă – am spus.

— Unele sunt ale vânătorilor. Altele sunt ale unor bărbaţi şi femei care vor să reînvie o tradiţie.

— Ce tradiţie?

— Tot cea a Sfântului Savin. Să se retragă din lume, să trăiască aici, în munţi, să contemple slava lui Dumnezeu.

— Părinte, aş vrea să înţeleg ceva. Până ieri, am fost cu un bărbat a cărui datorie era să aleagă între viaţa religioasă sau căsătorie. Azi am aflat că acest bărbat face minuni.

— Toţi facem minuni – zise preotul –. Isus a spus: dacă am avea credinţă cât un bob de muştar, am spune muntelui acestuia: „Mută-te!” Şi el s-ar muta.

— N-am nevoie de o lecţie de religie, părinte. Eu iubesc un bărbat, vreau să ştiu mai multe despre el, să-l înţeleg, să-l

ajut. Nu mă interesează ce putem sau nu să facem noi toţi ceilalţi.

Părintele respiră adânc. Ezită o clipă, dar apoi începu:

— Un om de ştiinţă care studia maimuţele de pe o insulă din Indonezia a reuşit s-o înveţe pe una dintre ele să-şi spele batatele în râu înainte de a le mânca. Curăţat de nisip şi murdărie, alimentul devenea mai gustos.

Omul acela de ştiinţă – care a făcut asta numai fiindcă scria o lucrare despre capacitatea de învăţare a cimpanzeilor – nu-şi putea închipui ce urmări avea să aibă experimentul său. A fost uimit să constate că şi celelalte maimuţe de pe insulă începuseră s-o imite pe cea dintâi.

Şi apoi, într-o bună zi, după ce un anumit număr de maimuţe învăţaseră să-şi spele batatele, au început să facă acelaşi lucru şi maimuţele de pe celelalte insule ale arhipelagului. Lucrul cel mai surprinzător însă este că aceste maimuţe au învăţat asta fără să aibă nici un fel de contact cu insula unde avusese loc experienţa.

Şi se opri.

— Ai înţeles?

— Nu – am răspuns eu.

— Există diverse studii ştiinţifice în această problemă. Explicaţia cea mai obişnuită este că, atunci când un anumit număr de indivizi evoluează, evoluează până la urmă întreaga rasă umană. Nu ştim câte persoane sunt necesare – dar ştim că aşa se întâmplă.

— Ca şi istoria Neprihănitei Zămisliri – am zis eu –. Le-a apărut înţelepţilor de la Vatican şi ţărăncii ignorante.

— Lumea are un suflet şi la un moment dat sufletul acesta acţionează în tot şi în toţi deodată.

— Un suflet feminin.

El râse, fără a-mi da prilejul să înţeleg ce anume însemna râsul lui.

— De fapt, dogma Neprihănitei Zămisliri n-a fost doar problema Vaticanului – zise el –. Opt milioane de oameni au semnat o petiţie către papă şi i-au cerut recunoaşterea ei.

Semnăturile au venit din toate colţurile lumii. Se vede că lucrul plutea în aer.

— Acesta e primul pas, părinte?

— Încotro?

— Pe drumul care va duce către recunoaşterea faptului că Maica Domnului este întruparea feţei feminine a lui Dumnezeu. În definitiv, am şi acceptat că Isus i-a întrupat faţa masculină.

— Ce vrei să spui?

— Cât timp va mai trebui să treacă până când vom accepta o Preasfântă Treime unde apare şi femeia? Preasfântă Treime a Duhului Sfânt, a Mamei şi a Fiului?

— Hai să mergem – zise el –. E mult prea frig ca să mai zăbovim aici.

— Adineauri mi-ai observat sandalele.

— Chiar îmi citiţi gândurile? – l-am întrebat.

Nu-mi răspunse.

— Am să-ţi povestesc ceva din istoria întemeierii ordinului nostru religios – zise el –. Noi suntem carmeliţi desculţi, după regulile stabilite de Sfânta Tereza din Avila; sandalele fac parte din ele; dacă eşti capabil să-ţi stăpâneşti trupul, eşti capabil să-ţi controlezi spiritul.

Tereza era o femeie frumoasă, adusă de tatăl ei la o mânăstire ca să primească o educaţie mai îngrijită. Într-o bună zi, pe când trecea pe un coridor, începu să vorbească cu Isus. Extazurile ei erau atât de puternice şi de profunde, încât li s-a abandonat total şi în scurt timp viaţa i s-a schimbat cu desăvârşire. Văzând că mânăstirile carmelite se transformaseră în agenţii matrimoniale, s-a decis să creeze un ordin care să urmeze învăţăturile originare ale lui Isus şi ale Carmelului.

Sfânta Tereza a trebuit să se biruiască mai întâi pe sine însăşi şi a trebuit să înfrunte marile puteri ale epocii ei – Biserica şi Statul. Chiar şi aşa, a fost mereu în frunte, încredinţată că trebuia neapărat să-şi împlinească misiunea.

Într-o zi – când simţea că sufletul îi slăbea –, la casa unde era găzduită apăru o femeie în zdrenţe. Voia să vorbească neapărat cu maica. Stăpânul case îi oferi ceva de pomană, dar ea refuză: n-avea să plece de-acolo decât după ce vorbea cu Tereza.

A aşteptat afară vreme de trei zile – fără să mănânce şi să bea. Maica, înduioşată, a poftit-o înăuntru.

— Nu – zise stăpânul casei –. E nebună.

— Dacă ar fi să dau ascultare tuturora, aş ajunge până la urmă să cred că eu sunt cea nebună – răspunse maica –. Poate că femeia asta are acelaşi fel de nebunie ca şi mine: nebunia lui Cristos pe cruce.

— Sfânta Tereze vorbea cu Cristos – am spus eu.

— Da – răspunse preotul.

Dar să ne întoarcem la poveste. Femeia aceea a fost primită de maica Tereza. Îi spuse că o chema María de Jesús Yepes, din Granada. Era novice carmelită, când îi apăruse Fecioara şi-i ceruse să întemeieze o mânăstire în conformitate cu regulile originare ale ordinului.

„Ca Sfânta Tereza”, am gândit eu.

— María de Jesús plecă de la mânăstire chiar în ziua viziunii sale şi merse desculţă până la Roma. Pelerinajul ei dură doi ani – timp în care dormise sub cerul liber, îndurase frigul şi arşiţa, supravieţuise din pomeni şi din mila celorlalţi. A fost o minune că a ajuns acolo. Dar cea mai mare minune este că a fost primită de papa Pius al IV-lea.

— Pentru că papa, la fel ca Tereza şi multe alte persoane, se gândea la acelaşi lucru –, sfârşi el.

Aşa cum Bernadette nu ştiuse nimic despre hotărârea Vaticanului, aşa cum maimuţele de pe celelalte insule nu puteau cunoaşte experienţa ce avusese loc, aşa cum María de Jesús şi Teresa nu ştiau ce aveau de gând fiecare dintre ele.

Începea să se contureze un înţeles.

Mergeam acum printr-o pădure. Ramurile cele mai înalte, uscate şi pline de zăpadă primeau cele dintâi raze ale

soarelui. Ceaţa se risipise de tot.

— Cred că ştiu unde vreţi să ajungeţi, părinte.

— Da. Lumea trăieşte un moment în care mulţi oameni primesc aceeaşi poruncă: „Urmaţi-vă visele, preschimbaţi-vă vieţile într-o cale care să ducă la Dumnezeu. Săvârşiţi-vă minunile. Vindecaţi. Faceţi profeţii. Daţi ascultare îngerului vostru de pază. Transformaţi-vă. Fiţi războinici şi fiţi fericiţi că vă duceţi lupta. Asumaţi-vă riscurile.

Soarele scălda acum totul. Zăpada începu să strălucească şi lumina prea intensă îmi rănea ochii. Dar părea – în acelaşi timp – să completeze cele spuse de preot.

— Şi ce-au toate astea de-a face cu el?

— Eu ţi-am povestit latura eroică a istoriei. Dumneata nu ştii însă nimic despre sufletul acestor eroi.

Făcu o pauză lungă.

— Suferinţa – continuă el –. În momentele de transformare se ivesc martirii. Înainte ca oamenii să-şi poată urma visele, e nevoie ca alţii să se sacrifice. Înfruntă ridicolul, persecuţiile, încercarea de a li se discredita lucrarea.

— Biserica a ars vrăjitoarele, părinte.

— Da. Şi Roma i-a aruncat pe creştini leilor. Cine a murit pe rug sau în arenă s-a înălţat repede la slava eternă – i-a fost mai bine aşa. Azi însă, războinicii Luminii înfruntă ceva mai rău decât moartea plină de onoare a martirilor. Sunt măcinaţi încetul cu încetul de ruşine şi umilinţă. Aşa s-a întâmplat cu Sfânta Tereza – care a avut de suferit tot restul zilelor ei. Aşa s-a întâmplat cu María de Jesús. Aşa s-a întâmplat cu copiii fericiţi de la Fátima: Jacinta şi Francisco au murit câteva luni mai târziu; Lucia a intrat într-o mânăstire, de unde n-a mai ieşit niciodată.

— Dar nu şi cu Bernadette.

— Ba da. A trebuie să îndure închisoarea, umilirea, dizgraţia. Cred că el ţi-a povestit toate astea. Trebuie să-ţi fi spus cuvintele Apariţiei.

— Unele dintre ele – i-am răspuns.

— În apariţiile de la Lourdes, frazele Maicii Domnului nu ar putea umple nici o jumătate de pagină de caiet; oricum, Fecioara a ţinut să-i spună un lucru păstoriţei: „Nu-ţi făgăduiesc fericirea pe lumea aceasta.” De ce oare una din puţinele ei fraze a fost menită s-o prevină şi s-o consoleze pe Bernadette? Pentru că ştia durerea care avea să o aştepte dacă-şi accepta misiunea.

Priveam soarele, zăpada şi arborii desfrunziţi.

— El e un revoluţionar – continuă preotul, iar tonul vocii lui era umil –. Are putere, stă de vorbă cu Maica Domnului. Izbuteşte să-şi concentreze bine energia, poate fi în avangardă, poate fi unul din liderii transformării spirituale a rasei umane. Lumea trăieşte un moment foarte important.

Dacă asta îi va fi însă alegerea, va avea mult de suferit. Revelaţiile i-au venit înainte de vreme. Cunosc suficient de bine sufletul omenesc ca să ştiu ce-l aşteaptă de-aici înainte.

Preotul se întoarse către mine şi mă prinse de umeri.

— Te rog – zise el –. Fereşte-l de suferinţa şi tragedia care-l aşteaptă. Nu le va putea face faţă.

— Vă înţeleg dragostea pentru el, părinte.

El dădu din cap.

— Nu, dumneata nu înţelegi nimic. Eşti mult prea tânără ca să cunoşti răutăţile lumii. În momentul acesta, şi dumneata te consideri o revoluţionară. Vrei să schimbi lumea împreună cu el, să deschizi noi drumuri, să faci ca istoria dragostei voastre să se prefacă în ceva legendar, care să fie povestit din generaţie în generaţie. Încă mai crezi că dragostea poate birui orice.

— Şi nu-i aşa?

— Ba da, poate. Dar va învinge la ceasul hotărât. După ce se vor fi sfârşit bătăliile cereşti.

— Îl iubesc. N-am nevoie să aştept sfârşitul bătăliilor cereşti ca să-mi văd dragostea învingătoare.

Privirea i se pierdu în zare.

— La râul Babilonului, acolo am şezut şi am plâns – zise el, ca şi cum ar fi vorbit de unul singur –. În sălcii, în mijlocul

lor, am atârnat harpele noastre.”

— Ce trist – am răspuns eu.

— Sunt primele versuri ale unui psalm. Vorbeşte de exil, de exilul celor ce vor să se întoarcă în ţara făgăduinţei şi nu pot. Iar exilul acesta va mai dura mult timp. Ce pot face pentru a încerca să împiedic suferinţa cuiva care vrea să se întoarcă în Paradis înainte de vreme?

— Nimic, părinte. Absolut nimic.

— Iată-l – zise preotul.

L-am văzut. Era la vreo două sute de metri de mine, îngenuncheat în zăpadă. N-avea cămaşa pe el şi – chiar de la distanţa aceea – i-am văzut pielea înroşită de frig.

Capul şi-l ţinea aplecat şi mâinile împreunate în rugăciune. Nu ştiu dacă sub influenţa ritualului la care asistasem noaptea trecută sau a femeii care aduna lemne pe lângă cabană, simţeam că văd pe cineva cu o forţă spirituală uriaşă. Cineva care nu mai aparţinea lumii noastre – ci trăia în comuniune cu Dumnezeu şi cu spiritele iluminate din Înalturi. Strălucirea zăpezii din jurul lui părea să-mi intensifice impresia.

— Aici pe munte sunt şi alţii la fel – vorbi preotul –. În adoraţie permanentă, în comuniune cu Dumnezeu şi cu Fecioara. Auzindu-i pe îngeri, profeţiile, cuvintele de înţelepciune şi transmiţând toate acestea unui mic grup de credincioşi. Cât timp vor continua astfel, nu va fi nici o problemă.

El însă nu va rămâne aici. Va străbate lumea, predicând ideea Marii Mame. Biserica nu vrea acum asta. Şi lumea are pietre în mâini ca să arunce cu ele în cei ce vor aduce în discuţie subiectul.

— Şi are flori în mâini ca să le arunce asupra celor care vor veni mai apoi.

— Da. Dar nu e cazul lui.

Preotul o porni în direcţia lui.

— Unde vă duceţi?

— Să-l trezesc din transă. Să-i spun că-mi placi. Şi că vă binecuvântez unirea. Vreau să fac asta aici, în locul acesta care pentru el e sacru.

Am simţit că mi se face rău, parcă eram cuprinsă de o frică inexplicabilă.

— Trebuie să mai reflectez, părinte. Nu ştiu dacă e bine.

— Nu e bine – răspunse el –. Mulţi părinţi greşesc faţă de copiii lor deoarece cred că ştiu ce e mai bine pentru ei. Nu sunt tatăl lui şi ştiu că greşesc. Dar trebuie să-mi împlinesc destinul.

Eram tot mai neliniştită.

— Să nu-l întrerupem – ziceam –. Lăsaţi-l să-şi termine contemplaţia.

— Nu trebuia să fie aici. Trebuia să fie cu dumneata.

— Poate stă de vorbă cu Fecioara.

— Poate, dar tot trebuie să mergem la el. Văzându-mă cu dumneata, va şti că ţi-am spus totul. El ştie ce cred.

— Azi e ziua Neprihănitei Zămisliri – am insistat –. O zi foarte specială pentru el. Am văzut cât era de fericit noaptea trecută, la peşteră.

— Neprihănita Zămislire e importantă pentru noi toţi –. Acum însă e rândul meu să refuz să discutăm despre religie: să mergem la el.

— De ce acum, părinte? De ce chiar în clipa asta?

— Fiindcă ştiu că-şi hotărăşte viitorul. Şi s-ar putea să aleagă drumul greşit.

M-am întors în direcţia opusă şi am început să cobor pe acelaşi drum pe care urcasem. Preotul venea după mine.

— Ce faci? Nu vezi că dumneata eşti singura fiinţă care-l poate salva? Nu vezi că el te iubeşte şi ar lăsa totul pentru dumneata?

Păşeam tot mai repede şi-t venea greu să se ţină după mine. Şi totuşi continuă să păşească alături de mine.

— Chiar în clipa asta alege! Poate alege să te părăsească! – zicea preotul –. Luptă pentru cel pe care-l iubeşti!

Dar eu nu m-am oprit. Am mers cât puteam mai repede, lăsând în urmă muntele, pe preot, opţiunile. Ştiam că bărbatul care alerga în spatele meu îmi citea gândurile şi era conştient că ar fi fost inutilă orice încercare de-a mă determina să mă întorc. Touşi insista, argumenta, lupta până la sfârşit.

În fine, am ajuns la piatra unde ne odihnisem acum o jumătate de oră. Epuizată, m-am aruncat la pământ.

Nu mă gândeam la nimic. Voiam să fug de-acolo, să rămân singură, să am un răgaz de reflecţie.

Preotul ajunse şi el după câteva minute, la fel de epuizat ca şi mine.

— Vezi munţii ăştia din jur? – mă întrebă el –. Ei nu se roagă; ei sunt deja o rugăciune a lui Dumnezeu. Sunt astfel deoarece şi-au găsit locul în lume şi rămân în locul acesta. Se aflau aici înainte ca omul să privească spre cer, să audă tunetul şi să se întrebe cine a creat toate acestea. Ne naştem, suferim, murim, şi munţii sunt tot aici. Vine un moment în care trebuie să ne gândim dacă merită atâta efort. De ce să nu încercăm să fim ca munţii aceştia – înţelepţi, străvechi şi la locul potrivit? De ce să riscăm totul ca să transformăm o jumătate de duzină de inşi, care după aceea vor uita tot ce i-ai învăţat şi vor pleca într-o nouă aventură? De ce să nu aştepţi ca un anumit număr de maimuţe-oameni să înveţe şi apoi cunoaşterea să se răspândească fără suferinţă peste toate celelalte insule?

— Chiar credeţi asta, părinte?

Tăcu câteva clipe.

— Citeşti şi dumneata gândurile?

— Nu. Dar dacă dumneavoastră aţi crede aşa ceva, n-ar fi trebuit să alegeţi viaţa religioasă.

— Am încercat de multe ori să-mi înţeleg destinul – zise el –. Şi nu am reuşit. Am acceptat să fac parte din oştirea lui Dumnezeu şi tot ce am făcut a fost să încerc a le explica oamenilor de ce există mizerie, durere, nedreptate. Mă rog

ca ei să fie buni creştini, iar ei mă întreabă: „Cum pot crede în Dumnezeu când există atâta suferinţă pe lume?”

Şi încerc să explic ceea ce n-are nici o explicaţie. Încerc să spun că există un plan, o bătălie între îngeri, şi că suntem cu toţii implicaţi în lupta asta. Încerc să spun că, atunci când un anumit număr de persoane vor avea destulă credinţă pentru a modifica scenariul acesta, toate celelalte – în toate colţurile planetei – vor beneficia de această modificare. Dar nu-mi dau crezare. Nu fac nimic.

— Sunt ca munţii aceştia – am zis eu –. Sunt frumoşi. Cine ajunge în faţa lor nu poate să nu se gândească la măreţia Creaţiei. Sunt dovezi vii ale iubirii pe care o simte Dumnezeu pentru noi, dar destinul acestor munţi este doar să stea mărturie.

Nu sunt ca râurile, care se mişcă şi schimbă peisajul.

— Da. Dar de ce să nu fim ca munţii?

— Poate pentru că destinul munţilor trebuie să fie teribil – i-am răspuns –. Ei sunt obligaţi să contemple veşnic acelaşi peisaj.

Preotul nu zise nimic.

— Eu mă străduiam să devin munte – am continuat –. Fiecare lucru al meu îşi avea locul sigur. Urma să intru într-un post public, să mă căsătoresc, să-i învăţ pe copiii mei religia părinţilor mei, deşi eu nu mai credeam în ea.

Astăzi sunt hotărâtă să părăsesc toate astea şi să-l urmez pe bărbatul pe care-l iubesc. Din fericire am renunţat să fiu munte – n-aş mai fi suportat mult timp.

— Spui lucruri înţelepte.

— Mă mir şi eu de mine. Înainte nu izbuteam să vorbesc decât despre copilăria mea.

M-am ridicat şi am continuat să cobor. Preotul îmi respectă tăcerea şi nu mai încercă să stea de vorbă cu mine până ce am ajuns la şosea.

I-am luat mâinile şi i le-am sărutat.

— Am să-mi iau rămas-bun de la dumneavoastră. Dar vreau să vă spun că vă înţeleg şi vă înţeleg iubirea pentru

el.

El zâmbi şi mă binecuvântă.

— Şi eu îţi înţeleg dragostea pentru el – zise preotul.

Mi-am petrecut restul zilei plimbându-mă prin vale. M-am zbenguit prin zăpadă, am fost într-un sat de lângă Saint-Savin, am mâncat un sandviş, m-am uitat la nişte băieţi care jucau fotbal.

În biserica din alt sat, am aprins o luminare şi am repetat invocaţiile pe care le învăţasem noaptea trecută. Apoi am început să rostesc vorbe fără noimă, concentrându-mă asupra unui crucifix din spatele altarului. Treptat, darul limbilor a pus stăpânire pe mine. Era mai uşor decât crezusem.

Poate părea o prostie – să murmuri tot felul de lucruri, să rosteşti cuvinte necunoscute şi fără nici un înţeles pentru raţiunea noastră. Dar Duhul Sfânt stătea de vorbă cu sufletul meu, spunând lucruri pe care sufletul avea nevoie să le-audă.

Când m-am simţit destul de purificată, am închis ochii şi m-am rugat: „Maică a noastră, dă-mi înapoi credinţa. Să fiu şi eu o unealtă a lucrării tale. Dă-mi prilejul să învăţ prin dragostea mea. Căci dragostea n-a îndepărtat niciodată pe nimeni de visele sale.

Fă să fiu tovarăşa şi aliata bărbatului pe care-l iubesc. Să facă alături de mine tot ce-i va fi dat să facă.”

Când m-am întors în Saint-Savin, aproape se lăsase noaptea. Maşina era oprită în faţa casei unde închiriasem o cameră.

— Unde ai fost? – m-a întrebat el, de îndată ce m-a văzut.

— M-am plimbat şi m-am rugat – i-am răspuns.

M-a îmbrăţişat strâns.

— La început mi-a fost teamă că ai plecat. Eşti tot ce am mai de preţ pe pământ.

— Şi tu pentru mine – i-am răspuns.

Ne-am oprit într-un sat aflat lângă San Martin de Unx. Trecerea Pirineilor ne luase mai mult timp decât ne

aşteptasem – din cauza ploii şi a zăpezii din ajun.

— Trebuie să găsim ceva deschis – zise el – coborând din maşină.

Nu m-am mişcat.

— Vino – insistă el, deschizându-mi portiera.

— Aş vrea să-ţi pun o întrebare. O întrebare pe care nu ţi-am pus-o de când ne-am reîntâlnit.

Deveni grav. Am râs de preocuparea lui.

— E o întrebare foarte importantă?

— Foarte importantă – i-am răspuns, făcând eforturi ca să par serioasă –. Iată întrebarea: unde mergem?

Am izbucnit amândoi în râs.

— La Zaragoza – răspunse el, uşurat.

Am sărit din maşină şi am început să căutăm un restaurant deschis. Un lucru aproape imposibil la ora aceea din noapte.

„Nu, nu e imposibil. Cealaltă nu mai e cu mine. Minunile se întâmplă”, mi-am zis în sinea mea.

— Când trebuie să ajungi la Barcelona? – l-am întrebat.

N-a răspuns, expresia îi deveni gravă. „Trebuie să evit întrebările astea „, m-am gândit. Poate crede că vreau să-i controlez viaţa.”

Am mers un timp fără să mai vorbim. În piaţa satului era o firmă luminoasă: Mesón El Sol.

— Acolo e deschis. Hai să mâncăm – a fost singurul lui comentariu. Ardeii roşii cu hamsii erau aranjaţi în formă de stea. Lângă ei, brânză manchego, în felii aproape transparente.

În mijlocul mesei, o lumânare aprinsă şi o sticlă de vin de Rioja pe jumătate plină.

— Aici e o cramă medievală – comentă chelnerul care servea.

Nu era aproape nimeni la bar la ora aceea din noapte. El se ridică, se duse la telefon şi se întoarse la masă. Am simţit impulsul să-l întreb pe cine sunase – dar de astă dată am reuşit să mă stăpânesc.

— Avem deschis până la două jumătate în zori – continuă chelnerul. Dar dacă vreţi, vă mai aducem nişte şuncă, brânză şi vin, şi puteţi rămâne în piaţă. Vinul o să vă ţină de cald.

— Nu rămânem atât de mult timp – răspunse el –. Trebuie să ajungem la Zaragoza până nu se luminează de ziuă.

Chelnerul se întoarse la tejghea. Trăiam iar senzaţia de plutire pe care o încercasem la Bilbao – ameţeala delicată a vinului de Rioja, care ne ajută să spunem şi să auzim lucruri dificile.

— Ai obosit de atâta condus, şi acum mai şi bem – i-am spus după mai multe înghiţituri –. Ar fi mai bine să rămânem undeva, pe-aici. Am văzut un parador1 pe drum.

Dădu din cap afirmativ.

— Priveşte masa din faţa noastră – l-am auzit zicând –. Japonezii numesc asta shimbumi: adevărata sofisticare a lucrurilor simple. Oamenii se umplu de bani, se duc în locuri scumpe doar ca să se simtă sofisticaţi.

Am mai băut niţel vin.

Paradorul. Încă o noapte lângă el.

Virginitatea care se refăcuse în chip misterios.

— E curios să auzi un seminarist vorbind de sofisticare – am spus, încercând să-mi concentrez gândurile în altă direcţie.

— Păi în seminar am învăţat asta. Cu cât ne apropiem mai mult de Dumnezeu prin credinţă, El devine şi mai simplu. Şi cu cât devine mai simplu, cu atât mai covârşitoare îi e prezenţa.

Mâna îi lunecă pe tăblia mesei.

— Cristos şi-a deprins misiunea tăind lemne, făcând scaune, paturi şi dulapuri. A venit ca tâmplar, ca să ne arate că – indiferent ce facem – totul ne poate duce la trăirea iubirii lui Dumnezeu.

Tăcu brusc.

— Nu vreau să vorbesc despre asta – zise el –. Vreau să vorbesc despre alt fel de dragoste.

Mâinile lui îmi atinseră faţa.

Vinul făcea ca totul să-i fie mai uşor. La fel şi mie.

— De ce ai tăcut brusc? De ce nu vrei să vorbeşti despre Dumnezeu, despre Fecioară, despre lumea spirituală?

— Vreau să vorbesc despre alt fel de dragoste – insistă el –. Cea pe care şi-o împărtăşesc bărbatul şi femeia şi în care se manifestă la fel de bine minunile.

I-am luat mâinile într-ale mele. Putea cunoaşte marile mistere ale Zeiţei – dar despre dragoste ştia tot atâta cât ştiam şi eu. Deşi călătorise atât de mult.

Şi trebuia să plătească un preţ: iniţiativa. Căci femeia plăteşte un preţ mai mare: abandonul.

Am rămas aşa, ţinându-ne de mâini, vreme îndelungată. Îi citeam în ochi temerile ancestrale pe care dragostea adevărată ţi le pune în cale ca încercări peste care trebuie să treci. I-am citit amintirea respingerii din noaptea trecută, timpul îndelungat cât fusesem despărţiţi, anii din mânăstire în căutarea unei lumi unde nu se întâmplau asemenea lucruri.

Îi citeam în ochi miile de dăţi în care-şi imaginase momentul acesta, scenele pe care le construise în jurul nostru, pieptănătura pe care trebuia s-o am şi culoarea rochiei. Doream să spun „da”, să-i spun că era bine venit, că inima mea ieşise învingătoare în bătălie. Doream să-i spun cât îl iubeam, cât îl doream în clipa aceea.

Am păstrat însă tăcerea. Am asistat, ca într-un un vis, la zbuciumul lui lăuntric. Am văzut că avea în vedere refuzul meu, teama de a nu mă pierde, vorbele dure de care avusese parte în momente asemănătoare – căci toţi trecem prin aşa ceva, şi acumulăm cicatrice peste cicatrice.

Ochii începură să-i strălucească. Ştia că trecea învingător de toate acele bariere.

Atunci mi-am eliberat o mână, am luat un pahar şi l-am pus chiar la marginea mesei.

— O să cadă – zise el.

— Exact. Vreau să-l împingi jos.

— Să sparg un pahar?

Da, să spargă un pahar. Un gest aparent simplu, dar antrenând spaime pe care niciodată nu le-am putea înţelege cu adevărat. Ce-i rău să spargi un pahar ieftin – când toţi am mai făcut-o fără să vrem la un moment dat în viaţă?

— Să sparg un pahar? – repetă el –. De ce?

— Ţi-aş putea da unele explicaţii – i-am răspuns –. Dar, la drept vorbind, pur şi simplu ca să-l spargi.

— Pentru tine?

— Evident că nu.

Privea paharul de sticlă de la marginea mesei – îngrijorat să nu cadă.

„E un rit de trecere, cum spui chiar tu”, îmi venea să-i spun. E lucrul interzis. Paharele nu le spargi intenţionat. Într-un restaurant sau la noi acasă, avem grijă ca paharele să nu stea la marginea mesei. Universul nostru pretinde să fim atenţi ca paharele să nu cadă pe podea.

Când le spargem fără să vream, mă gândeam eu, vedem că nu e atât de grav. Chelnerul zice „nu-i nimic”, şi niciodată n-am văzut un pahar spart trecut în nota de plată la un restaurant. Spartul paharelor face parte din viaţă şi nu ne dăunează nouă, restaurantului sau semenilor noştri.

Am dat un brânci mesei. Paharul s-a clătinat, dar n-a căzut.

— Fii atentă! – zise el, instinctiv.

— Sparge paharul – am stăruit eu.

Sparge paharul, gândeam eu, fiindcă e un gest simbolic. Încearcă să-nţelegi că eu am spart în mine lucruri mult mai importante decât un pahar şi sunt fericită că am făcut-o. Uită-te la propria ta luptă lăuntrică şi sparge paharul ăsta.

Părinţii noştri ne-au învăţat cu paharele şi cu corpurile noastre. Ne-au învăţat că pasiunile din copilărie sunt imposibile, că nu trebuie să ne ferim de preoţi, că oamenii nu fac minuni şi nimeni nu pleacă într-o călătorie fără a şti unde se duce. Sparge paharul ăsta, te rog – şi eliberează-ne

de toate ideile astea blestemate, de mania de a găsi o explicaţie pentru orice şi de a face numai lucruri cu care sunt de acord ceilalţi.

— Sparge paharul ăsta – l-am mai rugat o dată.

El mă privi fix în ochi. Apoi, încet, îşi lăsă mâna să alunece pe faţa de masă până ce-l atinse. Cu o mişcare rapidă, îl împinse jos.

Zgomotul de sticlă spartă atrase atenţia tuturora, în loc să facă un gest de scuze, el mă privea zâmbind – şi eu îi răspundeam tot cu un zâmbet.

— Nu contează – strigă chelnerul de serviciu.

El însă nici nu auzi. Se ridicase în picioare, prinzându-mi părul în mâini, şi mă săruta.

Mi-am vârât şi eu mâinile în părul lui, l-am îmbrăţişat cu toată forţa, l-am muşcat de buze, i-am simţit limba mişcându-i-se în gura mea. Era un sărut pe care-l aşteptasem mult – care se născuse lângă râurile copilăriei noastre, când încă nu înţelegeam semnificaţia dragostei. Un sărut care rămăsese suspendat în văzduh pe măsură ce creşteam, care a călătorit prin amintirea unui medalion, care a rămas ascuns îndărătul unor teancuri de manuale pentru o funcţie publică. Un sărut care se rătăcise de atâtea ori şi acum fusese găsit. În acel minut al sărutării erau ani de căutări, de deziluzii, de vise imposibile.

L-am sărutat apăsat. Puţinele persoane din bar credeau pesemne că nu văd decât un sărut. Nu ştiau că în minutul acela al sărutului era rezumată viaţa mea, viaţa lui, viaţa oricărui ins care aşteaptă, visează şi-şi caută drumul sub soare.

În acel minut al sărutului erau toate momentele de fericire pe care le-am trăit.

M-a dezbrăcat şi m-a pătruns cu putere, cu teamă, cu dorinţă. M-a durut puţin, dar nu avea nici o importanţă. După cum în clipa aceea nici plăcerea mea nu avea nici o importanţă. Îl mângâiam pe cap, îi ascultam gemetele şi-i

mulţumeam lui Dumnezeu că el era acolo, în mine, făcându-mă să mă simt ca şi cum ar fi fost pentru prima oară.

Ne-am iubit toată noaptea – şi dragostea se amesteca cu somnul şi cu visele. Îl simţeam în mine şi-l îmbrăţişam ca să mă asigur că totul se întâmpla cu adevărat, că n-avea să dispară dintr-o dată – asemeni cavalerilor rătăcitori care trăiseră odinioară în castelul transformat în hotel. Zidurile tăcute de piatră păreau să povestească istorii cu prinţese în necurmată aşteptare, cu potop de lacrimi şi cu zile nesfârşite la fereastră, privind în zare, în căutarea unui semn sau a unei nădejdi.

Eu însă n-aveam să trec niciodată prin aşa ceva. N-aveam să-l pierd niciodată. El avea să fie mereu cu mine – pentru că eu, privind un crucifix din spatele unui altar, am auzit limbile Duhului Sfânt, şi ele îmi spuseseră că nu săvârşeam un păcat.

Aveam să-i fiu tovarăşă şi aveam să domesticim o lume ca să fie creată din nou. Aveam să vorbim despre Marea Mamă, aveam să luptăm alături de Arhanghelul Mihail, aveam să trăim împreună agonia şi extazul a doi pionieri. Asta-mi spuseseră limbile – şi eu îmi recâştigasem credinţa, ştiam că spuneau adevărul.

Joi, 9 decembrie 1993

M-am trezit cu braţele lui peste sânii mei. Era plină zi şi băteau clopotele unei biserici din apropiere.

Mă sărută. Mâinile lui mă mângâiară încă o dată pe trup.

— Trebuie să plecăm – zise el –. Azi se termină zilele de sărbătoare, şoselele trebuie să fie aglomerate.

— Nu vreau să mă întorc la Zaragoza – i-am răspuns –. Vreau să merg direct unde mergi tu. Băncile se deschid în scurt timp, pot să scot bani cu cârdul şi să-mi cumpăr haine.

— Mi-ai spus că n-ai mulţi bani.

— Nu-mi pasă. Trebuie să rup fără milă cu trecutul. Dacă ne-am întoarce la Zaragoza, s-ar putea să-mi dea prin gând că fac o nebunie, că nu mai e mult până la sesiune, că

putem sta separaţi două luni, până când mi-aş termina eu examenele.

Şi, dacă le-aş lua, n-aş mai vrea să plec din Zaragoza. Nu, nu mă pot întoarce. Trebuie să rup punţile de legătură cu femeia care am fost.

— Barcelona – îşi spuse el şoptit.

— Ce?

— Nimic. Ne continuăm călătoria.

— Dar ai o conferinţă.

— Mai sunt două zile până-atunci – răspunse el –. Vocea îi suna ciudat –. Ne ducem în altă parte. Nu vreau să mergem direct la Barcelona.

M-am ridicat.

M-am dat jos din pat. Nu voiam să mă gândesc la nici un fel de probleme – mă trezisem poate aşa cum te trezeşti totdeauna după prima noapte de dragoste cu cineva: cu o anumită ceremoniozitate şi jenă.

M-am dus la fereastră, am tras pe jumătate perdeaua şi am privit străduţa din faţa noastră. Balcoanele caselor erau pline de rufe puse la uscat. Afară băteau clopotele.

— Mi-a venit o idee – am zis eu –. Să mergem într-un loc unde am fost în copilărie. N-am mai trecut niciodată pe-acolo.

— Unde?

— Să mergem la mânăstirea de la Piedra.

Când am plecat de la hotel, clopotele continuau să bată şi el a propus să intrăm puţin în biserică.

— Altceva n-am făcut – am răspuns eu –. Biserici, rugăciuni, ritualuri.

— Am făcut dragoste – spuse el –. Ne-am îmbătat de trei ori. Am umblat prin munţi. Am echilibrat bine rigoarea şi mila.

Spusesem o prostie. Trebuia să mă deprind cu o nouă viaţă.

— Iartă-mă – am zis.

— Să intrăm câteva minute. Clopotele astea sunt un semn.

Avea totală dreptate, dar eu aveam să-mi dau seama de asta abia a doua zi. Fără a înţelege cu adevărat semnul ascuns, ne-am urcat în maşină şi am călătorit vreme de patru ceasuri până la mânăstirea de la Piedra.

Acoperişul se prăbuşise şi puţinele statui care încă mai existau erau decapitate – cu excepţia uneia singure.

Am privit în jur. În trecut, locul acela trebuie să fi adăpostit oameni cu voinţă puternică, oameni care se îngrijiseră ca fiecare piatră să fie curată şi ca fiecare bancă să fie ocupată de către unul din mai-marii vremii.

Tot ce aveam însă acum în faţa ochilor era o ruină. Ruinele care, în copilărie, se prefăceau în castele prin care ne jucam împreună şi unde-l căutam pe prinţul meu fermecat.

Veacuri de-a rândul, călugării din mânăstirea de la Piedra îşi păstraseră numai pentru ei colţul acela de rai. Situat în fundul unei depresiuni geografice, aveau din belşug ceea ce satele din vecinătate trebuiau să cerşească pentru a o căpăta: apa. Acolo, râul Piedra se risipea în duzini de cascade, gârle, lacuri, întreţinând în jur o vegetaţie luxuriantă.

Era destul să mergi însă câteva sute de metri şi să ieşi din canion: totul în jur devenea ariditate şi dezolare. Însuşi râul, când sfârşea de străbătut depresiunea geografică, se preschimba din nou într-un firicel de apă – ca şi cum în locul acela şi-ar fi cheltuit toată tinereţea şi energia.

Călugării ştiau asta, iar apa pe care le-o furnizau vecinilor costa scump. Un şir nesfârşit de lupte între monahi şi săteni a marcat istoria mânăstirii.

În cele din urmă, în timpul unuia din numeroasele războaie ce zguduiau Spania, mânăstirea de la Piedra a fost prefăcută în cazarmă. Prin nava centrală a bisericii treceau cai, printre băncile ei îşi făcuseră tabăra soldaţi, povestind istorii deocheate şi făcând dragoste cu femei de prin satele din preajmă.

Răzbunarea – deşi târzie – venise. Mânăstirea a fost jefuită şi distrusă.

Călugării n-au mai izbutit niciodată să-şi recupereze paradisul. Într-una din multele bătălii juridice care au urmat, cineva a spus că locuitorii satelor învecinate duseseră la îndeplinire o sentinţă a lui Dumnezeu. Cristos spusese: „Daţi de băut celor însetaţi”, iar monahii rămăseseră surzi la vorbele lui. Din acest motiv, Dumnezeu i-a alungat pe cei care se socoteau stăpâni ai naturii. Şi poate tocmai de-aceea, deşi mare parte din mânăstire fusese reconstruită şi transformată în hotel, biserica principală rămăsese în ruine. Descendenţii sătenilor locali continuau să-şi amintească de preţul mare pe care trebuiseră să-l plătească părinţii lor – pentru un lucru pe care natura îl oferă pe gratis.

— A cui e singura statuie cu cap? – l-am întrebat.

— A Sfintei Tereza din Îvila – răspunse el –. Are mare putere. Şi, în ciuda setei de răzbunare pe care au adus-o cu ele războaiele, nimeni n-a îndrăznit să se atingă de ea.

M-a luat de mână şi am plecat. Ne-am plimbat pe coridoarele uriaşe ale mânăstirii, am urcat pe largile scări de lemn şi am văzut fluturii din grădinile interioare ale claustrului. Îmi aminteam fiecare amănunt al acelei mânăstiri, deoarece fusesem acolo în copilărie, iar amintirile vechi par mai vii decât cele recente.

Amintiri. Luna precedentă şi zilele precedente acelei săptămâni păreau a face parte dintr-o altă încarnare a mea. O epocă la care nu voiam să mă întorc niciodată fiindcă ceasurile ei nu fuseseră atinse de mâna iubirii. Mă simţeam de parcă aş fi trăit aceeaşi zi ani de-a rândul, trezindu-mă la fel, repetând aceleaşi lucruri şi având mereu aceleaşi vise.

Mi-am amintit de părinţii mei, de părinţii părinţilor mei şi de numeroşii mei prieteni. Mi-am amintit cât timp luptasem ca să obţin ceva ce nu doream.

De ce făcusem asta? Nu puteam găsi o explicaţie. Poate pentru că îmi fusese lene să mă gân-desc la alte drumuri. Poate pentru că mă temusem de ce aveau să creadă ceilalţi. Poate pentru că m-ar fi costat prea multă trudă ca să fiu

altfel. Poate pentru că fiinţa omenească e osândită să repete paşii generaţiei anterioare până când – şi mi-am amintit de părintele superior – un anumit număr de oameni încep să se comporte diferit.

Atunci, lumea se schimbă şi noi ne schimbăm o dată cu ea.

Nu voiam să mai fiu însă aşa. Destinul îmi res-tituise ceea ce-mi aparţinea, iar acum îmi dădea posibilitatea să mă schimb pe mine însămi şi să pun umărul la transformarea lumii.

M-am gândit iarăşi la munţi şi la alpinişti pe care i-am întâlnit în plimbarea noastră. Erau tineri, aveau haine în culori vii, ca să atragă atenţia dacă se rătăceau în zăpadă, şi cunoşteau poteca sigură către vârfuri.

Traseele erau deja prevăzute cu pitoane de aluminiu: tot ce aveau de făcut era să utilizeze cârlige ca să-şi treacă prin ele corzile şi să urce în siguranţă. Se aflau acolo pentru o aventură din zilele libere, iar luni aveau să se întoarcă la muncile lor cu senzaţia de a fi sfidat natura şi a fi învins-o.

Nu era însă vorba de asta. Aventurierii au fost cei dintâi, cei care se hotărâseră să descopere traseele. Unii, la nici jumătate de drum, s-au prăbuşit şi s-au zdrobit de stânci. Alţii şi-au pierdut degetele, cangrenate de ger. Mulţi n-au mai fost văzuţi niciodată. Dar într-o zi cineva a ajuns în vârful uneia din crestele acelea.

Şi ochii lui au fost primii care au văzut peisajul de-acolo, şi inima lui a bătut fericită. El îşi asumase riscurile şi acum îi onora – prin cucerirea lui – pe toţi cei care muriseră încercând.

E posibil ca oamenii rămaşi jos să fi gândit: „Nu e nimic acolo sus, doar peisajul; ce mulţumire au?”

Dar primul alpinist ştia care era mulţumirea: acceptarea sfidărilor şi mersul înainte. Conştiinţa că nici o zi nu era la fel cu alta şi că fiecare dimineaţă îşi avea miracolul ei aparte, momentul ei magic, în care vechi universuri erau distruse şi se creau noi stele.

Primul om ajuns pe acei munţi trebuie să-şi fi pus aceeaşi întrebare la vederea căsuţelor din vale cu hornurile lor fumegânde: „Zilele lor par mereu la fel; ce mulţumire au?”

Acum munţii erau gata cuceriţi, astronauţii umblaseră prin spaţiu, nu mai era nici o insulă pe Terra – oricât de neînsemnată – care să nu fi fost descoperită. Rămâneau însă marile aventuri ale spiritului – şi una dintre ele mi se oferea acum.

Era o binecuvântare. Părintele superior nu înţelegea nimic. Asemenea dureri nu dor.

Fericiţi sunt cei ce pot face primii paşi. Într-o zi oamenii vor şti că omul era capabil să vorbească limba îngerilor, că toţi suntem în posesia darurilor Duhului Sfânt, şi că puteam face minuni, vindeca, profeţi, înţelege.

Ne-am petrecut după-amiaza plimbându-ne prin canion, amintindu-ne de vremurile copilăriei. El făcea asta pentru prima dată; în călătoria noastră până la Bilbao părea că nu mai manifestă nici un interes pentru Soria.

Acum însă mă întreba amănunţit despre fiecare dintre prietenii noştri, voia să ştie dacă erau fericiţi sau ce făceau în viaţă.

Am ajuns în cele din urmă la cea mai mare cascadă a râului Piedra – care adună apele unor pâraie risipite peste tot şi le precipită de la o înălţime de aproape treizeci de metri. Ne-am oprit pe malul ei, ascultând zgomotul

asurzitor, contemplând un curcubeu în ceaţa alcătuită de marile căderi de apă.

— Coada-Calului – am zis eu, mirându-mă că încă-mi aminteam un nume auzit cu atât de mult timp în urmă.

— Îmi amintesc… – începu el.

— Da! Ştiu ce-o să spui!

Sigur că ştiam! Căderea de apă ascundea o peşteră uriaşă. Copii încă, la întoarcerea din prima noastră plimbare la mânăstirea de la Piedra, am tot vorbit zile-ntregi despre subiectul acesta.

— Caverna – adăugă el –. Să mergem acolo!

Era imposibil să treci pe sub torentul de apă care se prăbuşea. Vechii călugări construiseră un tunel care începe în punctul cel mai înalt al cascadei şi coboară prin pământ până în spatele grotei.

Intrarea n-a fost greu de găsit. În timpul verii existau poate lumini ca să arate drumul, dar acum eram numai noi acolo, iar tunelul era absolut întunecos.

— Intrăm totuşi?

— Sigur. Ai încredere în mine.

Am început să coborâm prin cavitatea de lângă cascadă. Deşi eram în plină beznă, ştiam încotro mergem – şi apoi el îmi ceruse să-l urmez cu încredere.

„Mulţumesc, Doamne”, gândeam eu, în vreme ce pătrundeam tot mai adânc în sânul pământului. „Căci eu eram oaia cea pierdută, şi Tu m-ai găsit. Pentru că viaţa mea era moartă, şi Tu ai readus-o la viaţă. Pentru că dragostea nu-mi mai umplea inima, şi Tu mi-ai înapoiat harul acesta.”

Mă ţineam de umărul lui. Iubitul meu îmi călăuzea paşii pe cărările întunecate, ştiind că aveam să regăsim lumina şi aveam să fim fericiţi cu ea. Poate că, în viitorul nostru, au să mai existe momente în care situaţia să se inverseze: atunci am să-l călăuzesc eu cu aceeaşi dragoste şi certitudine, până când o să ajungem la un loc sigur, unde să ne putem odihni împreună.

Mergeam tot în jos şi coborârea părea a nu se mai sfârşi. Era poate un nou rit de trecere – sfârşitul unei epoci în care nici o lumină nu-mi mai strălucea în viaţă. Pe măsură ce păşeam prin acel tunel, îmi aminteam cât timp pierdusem într-un singur loc, încercând să prind rădăcini într-un sol unde nu mai creştea nimic.

Dumnezeu însă era bun şi-mi înapoiase entuziasmul pierdut, aventurile la care visasem, pe bărbatul pe care – fără să vreau – îl aşteptasem toată viaţa. Nu simţeam nici o remuşcare că-şi părăsise seminarul, fiindcă erau multe moduri de a-l sluji pe Dumnezeu, aşa cum spusese preotul, iar dragostea noastră avea să sporească şi mai mult aceste moduri. De acum înainte, şi eu aveam şansa de a sluji şi ajuta – totul datorită lui.

Aveam să mergem în lume, el ajutorându-i pe ceilalţi, iar eu fiindu-i de ajutor lui.

„Mulţumesc, Doamne, că mă ajuţi să slujesc. Învaţă-mă să fiu demnă de asta. Dă-mi puteri să-i împărtăşesc misiunea, să păşesc împreună cu el pe pământul acesta şi să-mi dezvolt iar viaţa spirituală. Toate zilele noastre să fie aşa cum au fost acestea, din loc în loc, vindecându-i pe bolnavi, mângâindu-i pe cei trişti, vorbind despre dragostea Marii Mame pentru noi toţi.”

Brusc, s-a auzit din nou vuietul apei, lumina ne-a inundat drumul şi tunelul negru s-a transformat într-unui din cele mai frumoase spectacole de pe pământ. Ne găseam într-o imensă cavernă – de dimensiunile unei catedrale. Trei pereţi erau de piatră; cel de-al patrulea perete era Coada-Calului, cu apa coborând şi căzând în lacul verde-smarald de la picioarele noastre.

Razele soarelui la apus străbăteau cascada şi pereţii umezi străluceau.

Ne-am rezemat de stâncă, nemaispunând nimic.

Pe când eram copii, locul acesta era ascunzătoarea piraţilor, care adăpostea comorile fanteziilor noastre copilăreşti. Acum, era minunea Mamei Terra; mă simţeam

în pântecele ei, ştiam că Ea era acolo, apărându-ne cu pereţii ei de piatră şi spălându-ne păcatele cu peretele ei de apă.

— Mulţumesc – am zis eu cu voce tare.

— Cui îi mulţumeşti?

— Ei. Şi ţie, care ai fost un instrument în regăsirea credinţei mele.

El se apropie de malul lacului subteran. Îi contemplă apele şi zâmbi.

— Vino aici – îmi spuse el.

M-am apropiat.

— Trebuie să-ţi povestesc ceva ce nu ştii încă – spuse el.

Vorbele lui mă neliniştiră un pic. Dar privirea îi era liniştită şi calmul mi-a revenit.

— Toţi oamenii de pe faţa pământului au un dar – începui el –. La unii, el se manifestă spontan; alţii trebuie să trudească pentru a şi-l găsi. Eu am muncit pentru darul meu cei patru ani pe care i-am petrecut în seminar.

Acum trebuia ca eu să „joc un rol”, ca să folosesc un termen pe care mi-l spusese el când bătrânul ne izgonise din biserică.

Trebuia să mă prefac că nu ştiam nimic.

„Nu e fals”, m-am gândit. „Nu este vorba de o frustrare, ci de bucurie.”

— Ce-ai făcut la seminar? – l-am întrebat, căutând să câştig timp şi să-mi fac mai bine rolul.

— Nu contează – zise el –. Fapt e că mi-am dezvoltat un dar. Sunt capabil să vindec, atunci când vrea Dumnezeu.

— Ce bine – i-am răspuns eu, încercând să par surprinsă –. Nu vom cheltui bani cu doctorii!

Nu a râs. Iar eu m-am simţit de-a dreptul idi-oată.

— Mi-am dezvoltat darurile prin practicile harismatice pe care le-ai văzut – continuă el –. La început, eram surprins; mă rugam, invocam prezenţa Duhului Sfânt, îmi impuneam mâinile şi le redam sănătatea multor bolnavi. Faima a început să mi se răspândească şi zilnic erau oameni care

stăteau la rând la poarta seminarului aştep-tând să-i ajut. În fiecare rană infectată şi fetidă vedeam stigmatele lui Isus.

— Sunt mândră de tine – am spus eu.

— Mulţi din mânăstire au fost împotriva mea, dar superiorul meu mi-a dat tot sprijinul.

— O să continuăm munca asta. O să mergem împreună prin lume. Eu voi curăţa rănile, tu le vei binecuvânta şi Dumnezeu îşi va săvârşi minunile.

El îşi întoarse privirea de la mine şi şi-o opri asupra lacului. În peştera aceea părea a fi o prezenţă – asemănătoare cu cea din noaptea când ne ameţisem lângă fântâna din Saint-Savin.

— Ţi-am mai povestit, dar o să ţi-o mai spun o dată – urmă el –. Într-o noapte, m-am trezit şi camera mea era luminată ca ziua. Am văzut chipul Marii Mame şi privirea ei iubitoare. De atunci, am început să O văd din când în când. Nu reuşesc să O chem când vreau, dar din când în când Ea mi se arată.

La data aceea, eram deja la curent cu lucrarea adevăraţilor revoluţionari ai Bisericii. Ştiam că misiunea mea pe pământ, pe lângă aceea de a vindeca, era să netezesc drumul pentru ca Dumnezeu-Femeie să fie acceptat din nou. Principiul feminin, stâlpul Milostivirii, avea să se ridice din nou – şi Templul Înţelepciunii avea să fie reclădit în inima oamenilor.

Îl priveam. Expresia lui, la început încordată, îşi recăpătase liniştea.

— Toate acestea aveau un preţ – pe care eram dispus să-l plătesc.

Se opri, neştiind cum să-şi continue povestirea.

— Cum adică „eram”? – l-am întrebat.

— Calea Zeiţei poate fi deschisă doar cu cuvinte şi minuni. Lumea însă nu mai funcţionează aşa. Va fi mai greu – lacrimi, neînţelegere, suferinţă.

„Preotul acela”, am gândit în sinea mea. „A încercat să-i strecoare teama în inimă. Dar eu îi voi sta alături.”

— Calea nu este spre durere, este spre slava slujirii – i-am răspuns.

— Majoritatea fiinţelor umane nu mai au încredere în iubire.

Am simţit că voia să-mi spună ceva şi nu izbutea. Poate-l ajutam eu.

— Mă gândeam la asta – l-am întrerupt –. Primul om care a escaladat cel mai înalt vârf din Pirinei a înţeles că viaţa fără aventură nu avea har.

— Ce înţelegi prin har? – m-a întrebat el şi l-am văzut iarăşi încordat –. Una din numirile Marii Mame e Doamna Noastră a Harurilor – şi mâinile ei generoase îşi revarsă binecuvântările asupra tuturor persoanelor care ştiu să le primească.

Niciodată nu putem judeca viaţa celorlalţi, pentru că fiecare îşi cunoaşte propria durere şi renunţare. Una este să crezi că eşti pe drumul cel bun; alta e să crezi că drumul tău e unic.

Isus a zis: casa tatălui meu are multe sălaşuri. Darul e un har. Dar tot har este şi să ştii a trăi cu demnitate, în iubirea aproapelui şi în muncă. Maria a avut un soţ pe pământ care a încercat să demonstreze valoarea muncii anonime. Chiar dacă n-a ieşit în evidenţă, el a asigurat acoperişul şi hrana pentru ca soţia şi fiul lui să poată face tot ce au făcut. Munca lui are tot atâta însemnătate ca şi munca lor. Chiar dacă nimeni nu i-a preţuit-o după cuviinţă.

N-am zis nimic. M-a luat de mână.

— Iartă-mi intoleranţa.

I-am sărutat mâna şi i-am dus-o la obrazul meu.

— Asta vreau să-ţi explic – spuse el, zâmbind din nou –. Că, din momentul în care te-am regăsit, am înţeles că nu te puteam face să suferi din pricina misiunii mele.

M-am simţit uşor neliniştită.

— Ieri te-am minţit. A fost prima şi ultima minciună pe care ţi-am spus-o – continuă el –. Adevărul este că, în loc să

mă duc la seminar, am fost pe munte şi am stat de vorbă cu Marea Mamă.

I-am spus, că, dacă aceasta îi era voia, te voi părăsi şi-mi voi urma drumul. Mă voi întoarce la poarta asaltată de bolnavi, la vizitele din toiul nopţii, la neînţelegerea celor care vor să nege credinţa, la privirea cinică a acelora care nu cred că iubirea salvează. Dacă ea mi-ar cere-o, aş renunţa la ceea ce-mi doresc cel mai mult pe lume: la tine.

Mi-am adus iar aminte de preot. Avea dreptate. In acea dimineaţă avusese loc o alegere.

— Dar – continuă el –, dacă ar fi fost cu putinţă să îndepărtez paharul acesta din viaţa mea, făgăduiam să slujesc lumea prin dragostea mea pentru tine.

— Ce vrei să spui?

Păru că nu mă auzise.

— Nu e nevoie să muţi munţii din loc ca să-ţi dovedeşti credinţa – zise el –. Eram gata să înfrunt de unul singur singurătatea şi suferinţa, dar nu să o şi împart cu altcineva. Dacă aş merge mai departe pe drumul acela, n-am mai avea niciodată o casă cu perdele albe şi vedere spre munţi.

— Nici nu vreau s-aud de casa asta! Nu vreau să intru în ea! – am făcut eu, încercând să mă stăpânesc ca să nu strig –. Eu vreau să te însoţesc pe tine, să fiu cu tine în lupta ta, să fac parte dintre cei care se aventurează primii. Ce, nu înţelegi? Tu mi-ai redat credinţa!

Soarele se deplasase între timp şi razele lui scăldau acum pereţii peşterii. Dar toată frumuseţea aceea începea să-şi piardă înţelesul.

Dumnezeu a ascuns iadul în mijlocul paradisului.

— Tu nu ştii – zise el, şi am văzut că ochii lui mă implorau să înţeleg –. Nu-ţi dai seama de riscuri.

— Dar erai fericit să ţi le-asumi!

— Sunt fericit să mi le-asum. Sunt însă riscurile mele.

Am vrut să-l întrerup, dar nu mă auzea.

— Aşa că, ieri, i-am cerut Fecioarei o minune – urmă el –. I-am cerut să-mi ia darul înapoi.

Nici nu-mi venea să-mi cred urechilor.

— Am ceva bani şi experienţa pe care am dobândit-o în atâţia ani de călătorii. Ne vom cumpăra o casă, îmi voi găsi un serviciu şi-l voi sluji pe Dumnezeu aşa cum a făcut-o Sfântul Iosif, cu umilinţa unui anonim. N-am nevoie de minuni ca să-mi păstrez credinţa vie. De tine am nevoie.

Simţeam o slăbiciune în picioare, ca şi cum aş fi stat să leşin.

— Şi, în clipa în care i-am cerut Fecioarei să-mi ia înapoi darul, am început să vorbesc în limbi – continuă el –. Limbile îmi ziceau următoarele: „Pune-ţi mâinile pe pământ. Darul va ieşi din tine şi se va întoarce în sânul mamei.”

Mă cuprindea panica.

— Doar n-ai…

— Ba da. Am făcut ceea ce-mi poruncea inspiraţia Duhului Sfânt. Ceaţa a început să se risipească şi soarele a strălucit din nou asupra munţilor. Am simţit că Fecioara mă înţelesese – pentru că şi ea a iubit mult.

— Dar ea Şi-a urmat bărbatul! Ea a acceptat calea aleasă de Fiu!

— N-avem puterea Ei, Pilar. Darul meu va trece la altcineva – asemenea lucruri nu se risipesc niciodată.

Ieri, din barul acela, am telefonat la Barcelona şi am anulat conferinţa. Mergem la Zaragoza: ai cunoştinţe acolo şi putem face acolo primii paşi. Îmi voi găsi uşor un loc de muncă.

Nici nu mai puteam gândi.

— Pilar! – zise el. Dar o şi luasem înapoi prin tunel, fără nici un umăr prietenos ca să mă călăuzească – urmată de o mulţime de bolnavi ce aveau să moară, de familiile care aveau să sufere, de minunile ce nu aveau să mai fie săvârşite, de râsetele ce n-aveau să mai însenineze lumea, de munţii care aveau să rămână mereu în acelaşi loc.

Nu vedeam nimic – doar bezna aproape fizică ce mă înconjura.

Vineri, 10 decembrie 1993

La râul Piedra am şezut şi-am plâns. Amintirile din noaptea aceea sunt confuze şi vagi. Ştiu doar că am fost în pragul morţii – dar nu-mi mai amintesc chipul lui şi nici pe unde m-a dus.

Aş fi preferat să mi-o amintesc – ca să mi-o pot şi alunga din inimă, dar nu reuşesc. Totul pare un vis din momentul în care am ieşit din tunelul acela întunecat şi am regăsit lumea peste care coborâse tot noaptea.

Nici o stea nu strălucea pe cer. Îmi amintesc vag că am mers până la maşină, mi-am luat geanta pe care-o aveam cu mine şi am început să merg fără ţintă. Se vede că am ajuns la şosea şi am încercat să fac autostopul ca să mă-ntorc la Zaragoza – dar n-am reuşit. M-am întors în cele din urmă în grădinile mânăstirii. Zgomotul apei era omniprezent – cascadele erau în toate părţile şi simţeam pretutindeni prezenţa Marii Mame. Da, Ea iubise lumea; iubise lumea la fel de mult ca Dumnezeu – căci şi ea şi-a dat fiul ca să fie jertfit pentru oameni. Putea înţelege însă dragostea unei femei pentru un bărbat?

Se poate să fi suferit din dragoste, dar era un alt fel de dragoste. Marele Ei Mire cunoştea totul, făcea minuni. Mirele ei de pe pământ era un muncitor umil, care credea în tot ce i se arăta în vise. Ea n-a ştiu niciodată ce înseamnă să părăseşti sau să fii părăsită de un bărbat. Când Iosif s-a gândit s-o alunge de acasă pentru că era însărcinată, Mirele ceresc a trimis un înger pentru a evita să se întâmple aşa ceva.

Fiul Ei a părăsit-o. Fiii îşi părăsesc însă totdeauna părinţii. E uşor să suferi din dragoste pentru aproapele, din dragoste pentru lume sau din dragoste pentru copil. Suferinţa îţi dă sentimentul că asta face parte din viaţă, că este o durere nobilă şi măreaţă. E uşor să suferi din dragoste pentru o cauză sau pentru o misiune: asta înalţă inima celui ce suferă.

Dar cum să explici suferinţa din pricina unui bărbat? E imposibil! Atunci te simţi în infern, pentru că nu există

nobleţe sau măreţie – ci doar mizerie.

În noaptea aceea m-am întins pe pământul îngheţat şi frigul m-a anesteziat curând. Mi-a dat prin gând că s-ar putea să mor dacă nu găsesc un acoperământ – dar unde? Tot ce era mai important în viaţa mea îmi fusese dăruit cu generozitate într-o săptămână – şi-mi fusese luat înapoi într-o clipă, fără să pot spune nimic.

Corpul îmi tremura de frig, dar nu-mi dădeam seama. De la o clipă la alta avea să înţepenească – pentru că-şi cheltuise toată energia încercând să mă încălzească şi eram acum incapabilă să mai întreprind ceva. Atunci, corpul avea să se întoarcă la impasibilitatea sa obişnuită şi moartea avea să mă primească în braţele ei.

Am continuat să dârdâi mai bine de un ceas. Şi apoi s-a instalat pacea.

Înainte de-a închide ochii, am început să aud glasul mamei mele. Ea îmi spunea o poveste pe care mi-o mai spusese şi în copilărie, fără a-şi da seama că era o poveste despre mine.

„Un băiat şi o fată se îndrăgostiseră nebuneşte unul de altul”, spunea glasul măicuţei mele, într-un amestec de vis şi delir. Şi s-au hotărât să se logodească. Logodnicii îşi fac mereu daruri.

Băiatul era sărac – singura lui avere era un ceas pe care-l moştenise de la bunicul lui. Cu gândul la părul iubitei lui, s-a hotărât să vândă ceasul şi să-i cumpere o agrafă frumoasă de argint.

Nici fata nu avea bani pentru darul de logodnă. Atunci s-a dus la magazinul celui mai mare negustor din partea locului şi şi-a vândut părul. Cu banii obţinuţi, a cumpărat o brăţară de aur pentru ceasul iubitului ei.

Când s-au întâlnit, de ziua solemnă a logodnei, ea i-a dăruit brăţara pentru un ceas care fusese vândut, iar el i-a dăruit agrafa pentru părul care nu mai exista.”

M-am trezit scuturată de un bărbat.

— Bea! – zicea el –. Bea repede!

Nu ştiam ce se întâmpla şi nici nu mai aveam putere să rezist. Mi-a deschis gura şi m-a silit să înghit un lichid fierbinte. Am observat că era în cămaşă şi că-şi pusese haina pe mine.

— Mai bea! – insistă el.

Nu ştiam ce se petrecea; l-am ascultat totuşi.

Apoi am închis ochii iarăşi.

M-am trezit din nou în mânăstire.

— Aţi fost cât pe ce să muriţi – zise ea –. Dacă n-ar fi fost paznicul de la mânăstire, n-aţi mai fi fost aici.

M-am ridicat împleticindu-mă, fără a-mi da seama ce fac. Parte din ziua anterioară mi-a revenit în memorie şi mi-am dorit ca paznicul să nu fi trecut niciodată pe-acolo.

Acum însă sorocul cert al morţii trecuse. Continuam să trăiesc.

Femeia m-a dus la bucătărie şi mi-a dat cafea, biscuiţi şi pâine cu untdelemn. Nu m-a întrebat nimic şi nici eu nu i-am dat vreo explicaţie. Când am isprăvit de mâncat, mi-a înapoiat geanta.

— Vedeţi dacă e totul în ea.

— Cred că da. Oricum n-am mare lucru.

— Ai viaţa, draga mea. O viaţă lungă înaintea dumitale. Fii mai atentă cu ea.

— E un oraş în apropiere, cu o biserică – am spus eu, simţind impulsul de a plânge –. Ieri, înainte de a veni aici, am intrat în biserica aceea cu…

Nu ştiam cum să explic.

—. cu un prieten din copilărie. Mă săturasem de vizitat biserici, dar băteau clopotele şi el mi-a spus că era un semn, că trebuia să intrăm.

Femeia îmi umplu ceaşca, îşi turnă şi ea puţină cafea şi se aşeză ca să-mi asculte povestea.

— Am intrat în biserică – am spus eu mai departe –. Nu era nimeni, era întuneric. Am tot încercat să descopăr un semn, dar tot ce vedeam erau aceleaşi altare şi aceiaşi sfinţi. Deodată am auzit o mişcare în partea de sus, unde e orga.

Era un grup de băieţi, cu ghitare, care au început numaidecât să-şi acordeze instrumentele. Ne-am hotărât să ne aşezăm într-o bancă şi să ascultăm puţină muzică înainte de a ne continua călătoria.

Curând a intrat un bărbat şi s-a aşezat lângă noi. Era vesel şi le-a strigat băieţilor să cânte un pasodoble."

— O muzică pentru coride! – zise femeia.

— N-au făcut-o. Dar au izbucnit în râs şi au cântat un cântec flamenco. Eu şi prietenul meu din copilărie ne simţeam de parcă ar fi coborât cerurile pe pământ; biserica, obscuritatea primitoare şi bucuria bărbatului de lângă noi – totul era un miracol.

Încetul cu încetul, biserica a început să se umple. Băieţii continuau să cânte muzică flamenco şi cei ce intrau zâmbeau şi se lăsau molipsiţi de veselia muzicanţilor.

Prietenul meu mă întrebă dacă voiam să asist la misa care urma să înceapă în scurt timp. Eu i-am spus că nu – ne aştepta o călătorie lungă. Ne-am hotărât să plecăm – dar mai înainte i-am mulţumit lui Dumnezeu pentru încă un moment frumos în vieţile noastre.

Când am ajuns la poartă, am observat că mulţi oameni – chiar foarte mulţi, poate toţi locuitorii acelui orăşel – se îndreptau spre biserică. M-am gândit că era pesemne ultima aşezare integral catolică din Spania. Poate pentru că liturghiile erau foarte însufleţite.

Când să ne suim în maşină, am văzut apropiindu-se un cortegiu. Aduceau un sicriu. Murise cineva şi era slujba dinaintea înmormântării. De îndată ce cortegiul a ajuns la poarta bisericii, muzicienii au terminat cu cântecele flamenco şi au început să cânte un recviem.

— Dumnezeu să-l odihnească – zise femeia, făcându-şi cruce.

— Să-l odihnească Dumnezeu – am zis şi eu, făcând acelaşi gest –. Dar faptul că am intrat în acea biserică a fost un semn. Că la sfârşitul oricărei poveşti ne aşteaptă tristeţea.

Femeia mă privi, dar nu zise nimic. Apoi ieşi, întorcându-se câteva clipe mai târziu cu hârtie şi un pix.

— Să mergem afară – zise ea.

Am ieşit împreună. Se lumina de ziuă.

— Respiră adânc – zise ea –. Lasă ca dimineaţa asta nouă să-ţi intre în plămâni şi să-ţi curgă prin vine. După cum se vede, ieri nu te-ai rătăcit din întâmplare.

N-am zis nimic.

— N-ai înţeles nici istoria pe care tocmai mi-ai povestit-o, cu semnul din biserică – urmă ea –. N-ai văzut decât tristeţea de la sfârşit. Ai uitat momentele de bucurie pe care le-ai trăit în ea. Ai uitat senzaţia că cerurile coborâseră pe pământ şi ce bine era să trăieşti totul împreună cu…

Se opri şi zâmbi:

—. prietenul dumitale din copilărie – zise ea, făcându-mi cu ochiul. –. Isus a spus: „Lăsaţi morţii să-şi îngroape morţii.” Căci El ştie că moartea nu există. Viaţa exista şi înainte de naşterea noastră şi va continua să existe şi după ce nu vom mai fi pe lume.

Ochii mi s-au umplut de lacrimi

— La fel stau lucrurile şi cu dragostea – urmă ea –. Exista înainte şi va continua mereu.

— S-ar zice că-mi cunoaşteţi viaţa – am spus eu.

— Toate poveştile de dragoste au multe în comun. Şi eu am trecut prin aşa ceva în viaţă la un moment dat. Dar nu mai ţin minte. Ţin minte doar că iubirea a revenit, sub forma altui bărbat, a unor noi speranţe, a unor noi vise.

Mi-a întins filele de hârtie şi pixul.

— Scrie tot ce simţi. Scoate-ţi totul din suflet, pune totul pe hârtie şi apoi aruncă totul. Legenda zice că râul Piedra e atât de rece, încât tot ce cade în el – frunze, insecte, pene de păsări – se preschimbă în piatră. Cine ştie dacă n-ar fi o bună idee să-ţi arunci suferinţele în apa lui?

Am luat hârtiile, ea m-a sărutat şi mi-a spus că puteam să mă-ntorc la dejun, dacă doream.

— Un lucru să nu uiţi – strigă ea pe când mă depărtam –. Dragostea rămâne. Doar oamenii se schimbă!

Am râs şi ea mi-a făcut un semn cu mâna.

Am privit mult timp râul. Am plâns până când am simţit că-mi secaseră lacrimile.

Atunci am început să scriu.

EPILOG.

Am scris o zi întreagă, şi încă una, şi încă una. În fiecare dimineaţă mă duceam pe malul râului Piedra. Pe înserate femeia se apropia de mine, mă lua de braţ şi mă conducea în locuinţa ei din vechea mânăstire.

Îmi spăla hainele, făcea de mâncare, vorbea despre lucruri fără însemnătate şi mă trimitea la culcare.

Într-o dimineaţă, când ajunsesem aproape la sfârşitul manuscrisului, am auzit un zgomot de maşină. Inima mi-a tresărit, dar nu voiam să cred în cele spuse de ea. Mă simţeam eliberată de toate, gata să mă întorc în lume şi să fac iarăşi parte din ea.

Ce era mai greu trecuse – deşi dorul rămânea.

Inima mea însă avea dreptate. Chiar fără să-mi ridic ochii de pe manuscris, i-am simţit prezenţa şi sunetul paşilor.

— Pilar – zise el, aşezându-se lângă mine.

Nu i-am răspuns. Am scris mai departe, dar nu mai reuşeam să-mi adun gândurile. Inima îmi bătea nebuneşte, încercând să-mi evadeze din piept şi să-i alerge în întâmpinare. Eu însă nu-i dădeam voie.

El şedea lângă mine, uitându-se la râu, în timp ce eu continuam să scriu. Am petrecut aşa toată dimineaţa – fără a scoate o vorbă – şi mi-am amintit de tăcerea unei nopţi, lângă fântână – când deodată am înţeles că-l iubeam.

Când mâna mi-a cedat de oboseală, m-am oprit un pic. Atunci el a vorbit:

— Era întuneric când am ieşit din peşteră şi n-am mai reuşit să te găsesc. M-am dus atunci la Zaragoza – zise el –. Şi m-am dus la Soria. Şi aş fi bătut lumea întreagă în căutarea ta. M-am decis să mă întorc la mânăstirea de la

Piedra ca să văd dacă nu găsesc vreo urmă şi m-am întâlnit cu o femeie.

Ea mi-a arătat unde erai. Şi mi-a spus că m-ai aşteptat toate zilele astea.

Ochii mi s-au umplut de lacrimi.

— Şi voi continua să şed lângă tine cât timp vei sta pe malul râului. Şi dacă te vei duce la culcare, eu am să dorm în faţa casei tale. Şi dacă vei pleca departe de aici, eu am să merg pe urmele tale.

Până când îmi vei spune: pleacă. Şi voi pleca, dar am să te iubesc tot restul vieţii mele.

Nu mai reuşeam să-mi ascund plânsul. Am văzut că şi el plângea.

— Vreau să ştii un lucru… – începu el.

— Nu spune nimic. Citeşte – i-am răspuns, întinzându-i hârtiile pe care le ţineam în poală.

Toată după-amiaza am privit apele râului Piedra. Femeia ne-a adus sandvişuri şi vin, a spus ceva despre vreme şi ne-a lăsat din nou singuri. S-a oprit din citit de mai multe ori şi a rămas cu ochii pierduţi în zare, căzut pe gânduri. La un moment dat, m-am hotărât să dau o raită prin pădure, pe la micile cascade, pe povârnişurile pline de istorii şi înţelesuri. Când soarele se pregătea să apună, m-am întors în locul unde-l lăsasem.

— Mulţumesc – au fost primele lui cuvinte când mi-a înapoiat hârtiile –. Şi iartă-mă.

La râul Piedra am şezut şi-am plâns.

— Dragostea ta mă salvează şi mă redă viselor mele – urmă el.

Am tăcut, n-am făcut nici un gest.

— Cunoşti psalmul 136? m-a întrebat el.

Am dat din cap că nu. Mi-era teamă să vorbesc.

— La râul Babilonului…

— Da, da, îl ştiu – am zis, simţind că reveneam încetul cu încetul la viaţă –. Vorbeşte despre exil. Vorbeşte despre cei

care şi-au atârnat harpele pentru că nu mai puteau cânta cântece după inima lor.

— Dar după ce psalmistul plânge, mistuit de dorul ţării viselor lui, el îşi făgăduieşte:

De te voi uita, Ierusalime, uitată să fie dreapta mea!

Să se lipească limba mea de cerul gurii de nu-mi voi aduce aminte de tine, Ierusalime.

Am surâs din nou.

— Eu începusem să uit. Şi tu m-ai făcut să-mi aduc aminte.

— Crezi că ţi se va înapoia darul? – l-am întrebat.

— Nu ştiu. Dar Dumnezeu mi-a dat întotdeauna o a doua şansă în viaţă. Mi-o dă cu tine. Şi mă va ajuta să-mi regăsesc drumul.

— Drumul nostru – l-am întrerupt eu încă o dată.

— Da, al nostru.

M-a luat de mâini şi m-a ridicat.

— Du-te să-ţi strângi lucrurile – zise el –. Visele înseamnă muncă.

ian./94

SFÂRŞIT

1 Vechi castele şi monumente istorice transformate în hoteluri de către guvernul spaniol. (N.a.)